

2025

årsrapport

ØSTFOLD MUSEENE

Foto: Christine Guttormsen / Østfoldmuseene

Innhold

1. FORORD	iv
Håp for framtida	iv
2. STRATEGI- OG MÅLOPPNÅELSE	6
Mål for virksomheten i 2025	6
Avtaleverk, eierskap og vertskommuner	6
3. AKTIV SAMHANDLING - ARENA- OG STEDSUTVIKLING	9
Lokalt samarbeid og forankring av våre museer i 2025	9
4. HELHETLIG SAMLINGSUTVIKLING - BÆREKRAFT	15
Samlingsavdelingen	15
Strategisk arbeid og samlingsutvikling i 2025	16
5. TRYGG IVARETAKELSE – VERN GJENNOM BRUK	21
Bygningsvern og drift	21
Strategisk arbeid Bygningsvern og drift 2025	22
6. SOLID KUNNSKAPSPRODUKSJON	23
Mål for forskning og utvikling i Østfoldmuseene(FoU)	23
Bærekraft, mangfold og medvirkning i museets forskningsarbeid og kunnskapsproduksjon	24
Deltakelse i pågående forskningsprosjekter	25
Publisering og forskningsformidling	25
7. RELEVANT FORMIDLING	27
Strategiske valg for formidling 2024–2027	27
Programmering og arrangementer	29
Utstillinger og publikumsarrangementer	32
8. VIRKSOMHETSSTYRING	34
Strategisk arbeid i Fellestjenester, administrasjon	34
Marked og kommunikasjon	38
Besøkstall	41

9. ORGANISASJONEN	44
Styrets arbeid i 2025	45
Administrasjon	46
Ledergruppa	46
10. VEDLEGG	50
VEDLEGG A - Arrangementsoversikt 2025	50
VEDLEGG B - Besøksstatistikk 2025	58
VEDLEGG C - Sosiale medier-oversikt	59
VEDLEGG D - Samlingsarbeidet i tall 2025	60
VEDLEGG E - Bygningsvern og drift, utført arbeid 2025	61
VEDLEGG F - Sponsorer og støttepartnere 2025	63
VEDLEGG G - Østfoldmuseenes podcastproduksjoner til Museumspodden.no	64
VEDLEGG H - Organisasjonskart	66
VEDLEGG I - Regnskap 2025	67
VEDLEGG H - Lenker	86

1. FORORD

Håp for framtida

Østfoldmuseenes visjon er tuftet på solid kunnskap og erfaring, faglig styrke og bredde og, ikke minst, et sterkt engasjement for oppgaven vi har og rollen vi spiller i våre lokalsamfunn over hele Østfold. Et samlet sterkt kompetansemiljø leverer forskning, formidling og forvaltning til Fredrikstad museum, Kystmuseet Hvaler, Moss by- og industrimuseum, Borgarsyssel Museum i Sarpsborg, Halden museum og Haldenvassdragets Kanalmuseum i Marker. Men, uten alle våre gode samarbeidspartnere, våre frivillige, vertskommunene og Østfold fylkeskommune ville vi ikke rukket så langt, eller nådd så bredt ut som vi gjør. Tusen takk til alle sammen!

Verden er preget av krig, klimaendringer, økt ulikhet og polarisering. Ytringsrommet krymper, fakta utfordres, og institusjoner mistenkeliggjøres. Museene skal være bolverk mot demokratisk tilbakegang, arenaer for kritisk refleksjon og uenighetsfellesskap. Museene er gode møtesteder, viktige sivilsamfunnsinstitusjoner og del av vår totalberedskap.

I 2025 har Østfoldmuseene gått inn i diskusjoner om naturmangfold og miljø når vi lar mennesker og natur møtes på Kanalmuseet på Ørje. Der går vi ikke av veien for å ta opp brennbare temaer som ulv og vannkvalitet i vassdraget.

Nøysomhet og bærekraft i kombinasjonsdrift, migrasjon, sosiale forskjeller og politisk mobilisering er historie vi forteller på Kystmuseet, alt med sterk relevans i dag. Med avvikling av fiske i Oslofjorden kjenner vi på ansvar for å bidra til å bevare tradisjoner som står i umiddelbar fare for å dø ut.

I Fredrikstad har vi i tilknytning til Polar Bear og utstillingen om andre verdenskrig i Østfold utviklet undervisningstilbud om ytringsfrihet og demokrati og laget Hot spot- utstilling om Palestina og folkerettsbrudd, noe som både engasjerer og provoserer og gjør museet synlig som en aktiv samfunnsaktør.

Nye utstillinger ved Moss by- og industrimuseum våger å stille åpne spørsmål om hva industrisamfunnet og forbruksmønsteret vårt har å si for framtida vår, og det har skjedd i dialog og samarbeid med både godt etablerte og nye industribedrifter lokalt. Økt engasjement og nye frivillige skaper forventinger rundt museet i Moss.

I Halden gjør museet en innsats for ungdom på leting etter aktiviteter med mening. Gjennom Koble-prosjektet har vi ansatt en gruppe med ungdommer for å lage aktiviteter for sine jevnaldrende, godt støttet av Halden kommune. Gjennom prosjektet Innrás skaper avgangselever ved Halden videregående utstillingen i Fayegården sammen med museet, ett monter og ett årstrinn om gangen. Kanskje inspirerer vi noen ungdommer til utdanning og museumsjobb i framtiden?

Arbeiderbrakka St Olavs Vold skal skape nytt engasjement i Østre bydel i Sarpsborg, og mens restaureringsarbeidet pågår planlegger vi ny utstilling i Olavs hall. SMAK er et prosjekt hvor Borgarsyssel Museum inviterer barn, ungdom og eldre til medskapning av vår felles kulinariske arv. Prosjektet bygger på museets gjenstandssamling, innsamling av immaterielle minner, egenprodusert forskning og nytt pedagogisk tilbud og viser oss nye måter å jobbe på.

Alt dette blir lagt merke til, noe som også kommer til uttrykk gjennom syv millioner i prosjektmidler vi fikk tildelt i 2025. Vi benytter anledningen til å takke alle tilskuddsgivere som satser sine midler hos Østfoldmuseene og har tillit til vår forvaltning av disse.

Hege Hauge Tofte

Direktør

Foto: Øyvind Andersen / Østfoldmuseene

2. STRATEGI- OG MÅLOPPNÅELSE

Østfoldmuseene har en visjon om at museet skal være med å skape «[håp for fremtiden](#)». Dette vil vi gjøre ved å bidra til «stedsutvikling gjennom mangfold, medvirkning og bærekraftig utvikling», en strategi der samlingsutvikling, forskning og formidling er sentrale verktøy. Målet er å styrke museets samfunnsrolle og lokale forankring gjennom solid kunnskapsproduksjon og forskning, relevant formidling og helhetlig samlingsutvikling.

Mål for virksomheten i 2025

Virksomhetsstyring	Kompetanse	Samhandling	Faglig utvikling	Medskaping
Følge opp revisjon av avtaler med medstiftere iht. til tildelingsbrev og St. melding og tildelingsbrev	Videreføre opplæring i prosjektledelse	Motivati – følge opp tiltak for å øke trivsel og motivasjon i organisasjonen	Øke kvalitet og omfang skoleprogrammer og ta i bruk skoleportalen på Digitalt Museum	Følge opp Delstrategi likestilling og mangfold
Følge opp kutt i driftstilskudd fra vertskommunene	Videreføre etterutdanning forskning «MUSE» for ansatte	Revidere fagplaner	Publisere fire fagfellevurderte artikler og to fagartikler	Følge opp Delstrategi for frivillighet
Jobbe frem en internasjonal søknad (EU eller EØS)	Gjennomføre lederutviklingskurs for tre nye deltakere	Styrke og koordinere museets utstillingsvirksomhet	Gjennomføre to minneinnsamlinger	Knytte til oss minst tre nye lokale kulturaktører
Sikre minst en ny sponsor av betydning	Følge opp miljøsertifisering		Ta i bruk Virtuelle opplevelser og øke antall KulturPunkt vesentlig	Følge opp ny avtale med Folkenborg museum sti og sørge for etablering av gode rutiner og dialog
Forberede minst ett nytt prosjekt FoU			Revidere nettsider i forbindelse med oppgradering ny versjon	Følge opp eierskap i Borgleden, KulturIT og samarbeidet med Visit Østfold
Gjenoppta arbeidet med å avklare videre arbeid fellesmagasin Nye Veveri			Følge opp rehabiliterings-prosjektet St Olavs Vold	Gjennomføre minst fem nye prosjekter med tydelig mangfoldsprofil, og som involverer barn og unge

Årsrapporten vil vise i hvilken grad vi har levert på de mål som ble satt i vår handlingsplan for 2025.

Avtaleverk, eierskap og vertskommuner

Uforutsigbare kommunale driftstilskudd utfordrer Østfoldmuseenes evne til å prioritere ressursene våre. Direkte kutt, samt mangel på pris- og lønnsregulering fra flere vertskommuner og fra Østfold fylkeskommune, kommer i tillegg til at stat heller ikke kompenserer tilstrekkelig for lønns- og prisvekst.

Samlet utfordres da både etablerte fellestjenester i Østfoldmuseene og publikumstilbudet ute på de ulike museumsarenaene.

Vi lykkes i det store og hele med å hente inn prosjektmidler til konkrete prosjekter lokalt på de arenaene som prioriteres høyt av vertskommunen på stedet. Slike prosjekter formes ofte sammen med andre lokale aktører, og lokale prosjekter åpner gjerne muligheter for nye prosjektmidler på samme sted. Slik forsterkes en allerede skeiv fordeling arenaene imellom, alt etter vertskommunens prioriteringer. Oppfølging av de ulike kommunale budsjettprosessene er administrativt ressurskrevende, og uforutsigbarheten svekker Østfoldmuseenes evne til helhetlig faglig utvikling i tråd med stiftelsens formål.

Museumsevalueringen i 2024 utført på oppdrag fra Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) viste til Meld. St. 23 (2020–2021) Musea i samfunnet: “Det overordna siktemålet skal vera effektiv ressursbruk gjennom sterke institusjonar med brei fagleg kompetanse og med ei heilskapleg og gjennomtenkt organisasjonsform.” Evalueringsutvalget understreket behovet for trygg økonomi- og ressursstyring, systematiske prioriteringer og godt planverk som sentralt for å nå dette målet, og skriver videre:

«Østfoldmuseene står i dagens situasjon overfor utfordringer knyttet til vertskommunenenes tilskudd, som til dels oppleves som uforutsigbare og ustabile, blant annet gjennom forslag om og gjennomføring av kutt i bevilgningene».

«Som stiftelse er selskapet strengt tatt kun styrt av sitt formål, og styret er det eneste styrende organet. Samtidig praktiserer Østfoldmuseet budsjettmøter med alle vertskommunene. Vi har ikke grundig nok kjennskap til hensikten med budsjettmøtene. Vi velger likevel å gjøre oppmerksom på museenes faglige autonomi som det grunnleggende prinsippet i museumspolitikken. Budsjettering av virksomheten handler om å sikre faglige prioriteringer og det bør være Østfoldmuseene sitt selvstendige privilegium og ansvar».

«For å sikre fortsatt utvikling, vil det være viktig å arbeide for endringer som kan gi økt økonomisk handlingsrom innenfor de rammebetingelsene museet virker innenfor».

Museumsevalueringen påpekte dessuten at Østfoldmuseenes eksisterende avtaler med medstifterne svekker vår evne til å oppfylle vårt formål:

«De opprinnelige avtalenes største utfordring er samarbeid mot enkeltaktører og koordinering av avtaleverk. I enkelte tilfeller har det vært en litt utfordrende dialog med avtalepartnerne i disse avtalene».

«Vår vurdering er at det både i vedtektene og i forvaltningsavtalene ligger en uklarhet med hensyn til Østfoldmuseenes økonomiske og styringsmessige handlingsrom overfor sine avtalepartnere, særlig overfor kommunene».

«Utfordringer knyttet til avtaleverket og det vi oppfatter som innarbeidede arbeidsmåter fra tidlig i konsolideringsprosessen kan representere en betydelig barriere for optimal ressursbruk og fleksibilitet og faglig styring».

«Blant elementene som panelet vurderer som potensielt hemmende på kvaliteten på museumsarbeidet generelt, er en utfordrende eierskapsstruktur og utøvelse av eierskapet».

«Det er stifterne som utgjør eierforumet og det bør vurderes å endre navn på dette organet for å unngå uklarheter».

«Organiseringen og eierskapsforholdene gjør at museet ikke har formelt eierskap til eller tilstrekkelig råderett over de samlingene som de forvalter. Det er ikke nødvendigvis noe gitt forhold mellom juridisk eierskap til og forvaltningsansvar for en samling, men da må avtalene om forvaltning av samlingene være utvetydig på den råderetten. Det ser ikke ut til å være tilfelle for Østfoldmuseenes del. Det ser også ut til at det er uklare oppfatninger om de faktiske forholdene i de såkalte eierstyrene».

«I forlengelsen av dette ser panelet at det kan være utfordringer ved å drive Østfoldmuseene som ett, faglig integrert museum. Ifølge vedtektene skal Østfoldmuseene utvikle “en sterk og allsidig faginstitusjon som ut fra en samlet plan skal samordne innsamling, dokumentasjon, forskning og formidling og kultur- og natur-historie i Østfold”. I samme paragraf står det også at «Østfoldmuseenes primære oppgave er å virke som en drifts-, plan og utviklingsorganisasjon for de forannevnte museer». Er det fremdeles forstått som en primær oppgave? I disse vedtektsformuleringene ligger et slags dobbelt signal, slik panelet vurderer det».

Østfoldmuseene har helt siden 2021 mottatt en årlig bestilling i tildelingsbrevet fra Kultur- og likestillingsdepartementet om å rydde opp i museets avtaleverk og praksis. Det lyktes ikke Østfoldmuseenes styre å få til et samarbeid med Eierforum om nytt avtaleverk i 2025. Vi har informert vertskommunene om bestillingen fra KUD, og Østfold fylkeskommune har sagt seg villig til å innta en koordinerende rolle i prosessen og være en nødvendig pådriver i 2026. Kultur- og likestillingsdepartementet har (jf. brev av november 2025) oppfordret til et slikt fylkeskommunalt initiativ, og tilbyr Østfoldmuseene bistand gjennom Kulturdirektoratets museumsavdeling. Prosessen vil ha høy prioritet i 2026.

Foto: Kjartan Abel Nilsen / Østfoldmuseene

3. AKTIV SAMHANDLING - ARENA- OG STEDSUTVIKLING

«Stedsutvikling gjennom mangfold, medvirkning og bærekraftig utvikling» er museets bidrag til nasjonalt mål om «Aktiv samhandling».

Østfoldmuseene har jobbet etter «Delstrategi for Frivillighet» for å ivareta og vedlikeholde relasjonene til våre etablerte frivillige, og har i 2025 ønsket å rekruttere bredere når det kommer til kjønn, legning, alder, klasse, utdanning og etnisk bakgrunn.

Aktiv samhandling med flere sikrer relevans, representasjon og eierskap, og legger til rette for medskapning. Samarbeid med nye aktører lokalt, nasjonalt og internasjonalt i 2025 har bidratt til å realisere vår «Delstrategi for likestilling og mangfold».

Samskaping skal skje sammen med lag, foreninger og enkeltpersoner, men kan også utvikles sammen med kunst- og kulturnæring, reiseliv og underholdningsbransjen, lokalt næringsliv, skoler, kommunale virksomheter m.m. Slik skal museet bli en integrert, foretrukket og selvfølgelig samarbeidspartner lokalt, få tilgang til prosjektmidler for å opprettholde aktivitet og faglig utvikling, til tross for stadig strammere driftsbudsjetter.

For å nå hit har vi i 2025 prioritert å bygge og vedlikeholde våre nettverk og sørget for bedre samsvar mellom prioriterte oppgaver i våre faggrupper og de eksterne prosjektene vi initierer med våre samarbeidspartnere.

Lokalt samarbeid og forankring av våre museer i 2025

Halden

Prosjektene «Haldenhistorier» og «Spenninger! Halden i arbeiderlitteraturen» har fylt Halden museums lokaler med fellesskap og tilhørighet. Museets formidlere har samarbeidet med lokale tidsvitner, historielag, kunstnerkollektiv,

forskerinstitusjoner og fageksperter om henholdsvis to foredragsrekker og seks panelsamtaler. Publikum har lyttet begeistret til og snakket med hverandre om arbeider- og gründerhistorie fra Halden og Østfold, så vel som lokal kultur-, idretts- og skolehistorie. Halden museum har stilt ut gjenstander knyttet til tematikken, og historielagene har brakt befolkningens levende minner og slektshistorie inn i museumsbyggene. Videre hadde museet gratis inngang hver torsdag i juli i forbindelse med Barnas sommerpark i Busterudparken, med noen enkle aktivitetstilbud for barn, og har deltatt aktivt i ulike samarbeid i Halden (Kulturnatt, Halden-dagen, Skolestartfestivalen m.m.) gjennom året.

Kafévirksomhet i Fayegården har imidlertid vist seg å være vanskelig å få til å gå rundt økonomisk, og den eksterne driveren av Museumskafeen trakk seg ut av kafédriften fra 1. oktober etter halvannet år med underskudd. Halden museum har tatt over driften selv, og tilbyr et enklere serveringstilbud innenfor reduserte åpningstider. Utleie av møterom m/ bevertning til eksterne grupper har fungert godt, og vi ser for oss å videreføre/videreutvikle dette tilbudet. Ellers opplever vi noen utfordringer i møtet museum/frivillighet, blant annet avveininger rundt billettpriser til ulike målgrupper og administrasjon av prosjektøkonomi.

Fredrikshalds teater har hatt ganske lik aktivitet i 2025 som i 2024 med konserter, foredrag og [teateroppsetninger](#). Teateret benyttes av både amatører og mer profesjonelle aktører. Det har også vært et par arrangement levert av Totaløsning, vår leverandør av serveringstjenester. Videre har Østfoldmuseene samarbeidet med Opera Østfold om Barnas Søndag i teateret med fire arrangement gjennom året. Barn fra 3 år og oppover får oppleve en musikalsk forestilling i ballsalen for så å få utfolde seg kreativt med formingsaktivitet i etterkant i «gulstua». Vi tilbyr også en liten omvisning i teatersalen for de som er nysgjerrige på teateret. Disse arrangementene har vist seg å tiltrekke seg et regionalt publikum.

Festningsmuseet på Fredriksten festning drives i lokaler eid av Forsvarsbygg, og museet samarbeidet med Fredriksen Festnings Venner (FFV) under Åpen dag på våren og under julemarkedet i november. «Åpen dag» er en familietilstelning med åpne bygg på hele festningen for haldenserne, mens julemarkedet tiltrekker seg et regionalt publikum. Vi har fortsatt noen utfordringer for å ta ut stedets potensiale grunnet bygningsmassens standard og høye strøm- og leieutgifter men har i 2025 fått en god dialog med Forsvarsbygg, FFV og Kommandanten om mulige løsninger.

Ørje, Marker

Ved Haldenvassdragets Kanalmuseum har vi i 2025 jobbet videre med utstillingsprosjektet om ulven «Markir». Den utstoppede ulven og animasjonsfilmen, som er de to hovedelementene i utstillingen, ble ferdigstilt før sommeren, og vi har gjennom året søkt og fått innvilget ekstern finansiering for å realisere «ulvekapselen» som skal romme utstillingen og alt teknisk utstyr. Gjennomføringen av det tilknyttede prosjektet «Ulvedialoger» ble videre gjennomført denne høsten hvor ca. 110 ungdommer fra to lokale skoler deltok i utviklingen av dialogaktivitetene som skal bli en sentral del av utstillingen. Med midler fra Kulturdirektoratet, har vi i år utviklet og gjennomført det aktivitetsbaserte formidlingsopplegget «[Haldenkanalens dampkrefter](#)» som skal spre kunnskap og entusiasme for den unike dampbåtkulturen i vårt nærmiljø til spesielt barn og unge og til personer med nedsatt syn.

Moss

I 2025 har vi ved Moss by- og industrimuseum prioritert aktiv samhandling som et konkret virkemiddel for å utvikle museet som arena, og Møllebyen som sted. Vi har lagt vekt på samarbeid som gir mer aktivitet, bedre tilgjengelighet og større lokalt eierskap, med tydelig kobling til stedsutvikling, medvirkning og bærekraft.

Et viktig grep i Moss har vært å styrke frivillig innsats og partnerskap knyttet til drift og publikumsrettet aktivitet. Frivillige fra Rotary har bidratt med søndagsvakter, som har vært avgjørende for å kunne gjennomføre søndagsåpent

og dermed gjøre museet mer tilgjengelig for flere. [Samarbeidet med Venneforeningen](#) har vært tett og konstruktivt, og i 2025 gjennomførte de også et eget arrangement 8. mai (frigjøringsjubileet), som både styrker museet som møteplass og bygger lokal forankring gjennom medskaping. Vi ser dessuten at vi gjennom Venneforeningen kommer i kontakt med mennesker i Moss med ulik bakgrunn, erfaring og tilknytning til arbeidsplasser, noe som gir oss muligheter for nettverksbygging og kontaktflater vi før ikke hadde.

Vi har videreutviklet Moss by- og industrimuseum som vertskap- og arrangementsarena i samarbeid med etablerte lokale aktører som Moss Bys Vel (arrangement/foredrag i museet), Moss historielag og samarbeid med lokale formidlere, med blant annet Mossehistorien.no som foredragsholder. I tillegg har vi invitert inn og tilrettelagt for målgrupper som styrker mangfold og deltakelse, blant annet gjennom besøk/opplegg med Eldreakademiet og gjentatte besøk fra Moss VOKS (innvandrerkvinner), der museet fungerer som arena for inkludering, stedstilhørighet og lokalkunnskap.

Et hovedpunkt i steds- og arenautviklingen er samarbeidet med Mossefossens Venner om prosjektet knyttet til bybrannen i 1858 og utviklingen av [Vannverket](#) som ny og sterkere publikumsarena i Møllebyen. Her handler samhandling både om å utvikle innhold og å styrke stedet som helhet ved å koble kulturarv, byhistorie og om opplevelsesbasert formidling til et område med stort potensial. For å være en mer integrert samarbeidspartner i byutviklingen har vi dessuten deltatt i lokale samarbeidsflater som Byliv-møtene, og vi har knyttet oss tettere til sentrum gjennom samarbeid/medlemskap i Moss i Sentrum (bl.a. «Barnas dag», «Jul i Sentrum»). Vi har også hatt flere gruppeomvisninger og samarbeid rundt Konvensjonsgården (inkludert besøk fra Byrådet i Oslo som et høydepunkt), samt foredrag/aktiviteter i samarbeid med blant annet Tollvesenet. I tillegg har vi jobbet med planlegging av museumskafé (Café Riis) som et viktig stedsutviklingsgrep for å senke terskelen for, og forlenge, besøk og styrke museet som sosial møteplass. Planen er å åpne denne våren 2026.

Utfordringer i Moss i 2025 har særlig handlet om kapasitet og behovet for bærekraftig

gjennomføring. Nettopp derfor er samarbeid, frivillighet og tydelige partnerskap avgjørende for å ta ut potensialet i arenaene videre. Videre har det «tvunget oss», men også motivert oss, til å drive museet på en rasjonell måte for å hente ut det potensiale som museets stab har.

Sarpsborg

[Åpen park](#) har vært et viktig prøveprosjekt på Borgarsyssel Museum i 2025. Parken har vært tilgjengelig for besøkende på hverdager mellom kl. 10 og 14 fra 22. april til og med 31. oktober. Inngangen til parken har vært gratis, og målet var at flere skulle få glede av den og bruke den som et rekreasjonsområde utenfor museets ordinære åpningstid. I løpet av de seks månedene ble parken benyttet av både sarpinger og tilreisende. Erfaringen med åpen park har vært gode, staben har rullert på å låse opp og igjen og det har vært fine møter mellom ansatte og besøkende. Museet ønsker å videreføre ordningen i 2026. Hensikten med åpen park er at flere sarpinger skal bli bedre kjent med museet, noe som på sikt kan styrke omdømmet vårt og gi flere betalende besøkende til våre utstillinger og arrangementer.

Olavs hall på Borgarsyssel Museum som åpnet i 2016 har behov for en ny overordnet utstillingsplan, og i 2025 utformet interiørarkitekt Sigrid Aarønæs planen som skal sikre en bedre infrastruktur for kommende utstillinger og en mer planmessig og estetisk innredning av hallen. Planen skal gjennomføres etappevis og finansieres med eksterne midler. Første etappe er allerede under arbeid, og vil bli realisert gjennom arbeidet med utstillingen SMAK (Slekt, Mat, Arv og Kunnskaping) som er finansiert av [Sparebankstiftelsen DNB](#) og Sparebank1stiftelsen Halden.

Sommeren 2025 markerte vi at [Smaalensmarken har blitt arrangert på Borgarsyssel Museum i 75 år](#). I den anledning ønsket vi å «slå litt på stortromma», samtidig som vi skulle ta hensyn til de rammene og ressursene vi hadde. Målet var et fyldig og innholdsrikt program der museumshusene skulle fylles med liv og museumsområdet med markedsboder, aktiviteter for store og små, underholdning og god stemning. I planleggingen så vi for oss et yrende folkeliv på museumsområdet som skulle ta del i alle tilbudene det var lagt til rette for.

Vi budsjetterte med 1000 besøkende, men håpet at det ville komme enda flere. Et svært dårlig vær og sammenfallende konkurrerende arrangementer gjorde at vi ikke oppnådde denne målsetningen. Det var vanskelig å få lag og foreninger til å stille opp denne dagen, og noen selgere trakk seg. Dette til tross var det gjennomgående god stemning og fornøyde selgere, aktører og publikummere som var til stede på arrangementet.

I juni 2025 var friluftsmuseet ved Borgarsyssel Museum på nytt arena for [teaterforestillingen Pippi i parken](#). Arrangør var Scenefabrikken og Villekulla Barneteater og både profesjonelle og amatørskuespillere var i aksjon. Pippi i parken er en populær forestilling som trakk besøkende ikke bare fra Sarpsborg, men hele Glommaregionen. Forestillingen som gikk av stabelen på ettermiddager og trakk til sammen 2500 publikummere.

I samarbeid med Studio Actoris satte vi opp en gratis gateforestilling, Don Bartulos, på Borgarsyssel som trakk rundt 30 besøkende barn med foreldre. Teaterforestillingen ble finansiert av midler fra Sarpsborg kommunes områdesatsing for Østre bydel.

Sommersyssel på Borgarsyssel Museum, med prosjektfinansiering fra Sarpsborg kommune, var et variert og inkluderende sommertilbud for barn, med mål om å skape både læring, aktivitet og fellesskap. 250 barn deltok over 4 uker. Hver dag var godt planlagt med faste rammer rundt måltider og aktiviteter, noe som ga barna trygghet og forutsigbarhet. Selv om oppslutningen var lavere enn forventet, ga deltakerne tydelig uttrykk for både faglig og sosialt utbytte. Sommersyssel fremstår derfor som et vellykket lavterskeltiltak som ga barna en meningsfull og minnerik sommeropplevelse.

Barnas Gård på Borgarsyssel var åpen for publikum fra 22. juni til 10. august. Gården ble hver dag bemannet av en elev fra naturbrukslinjen ved Kalnes videregående skole, som hadde relevant utdanning og erfaring innen dyrehold. Elevene hadde hovedansvaret for stell og skjøtsel av dyrene (sauer, kaniner og høner) gjennom hele sommersesongen. I tillegg spilte Kalneselevene en viktig rolle i formidlingen til publikum, der de fortalte om

dyrenes raser, historie og betydning i norsk landbrukstradisjon. Formidlingen foregikk i stor grad gjennom dialog med de besøkende, der elevene sammen med lærerne fant en god balanse mellom faglig innhold og engasjerende formidling. Dette ga publikum en nær og lærerik opplevelse, samtidig som elevene fikk utvikle både praktiske ferdigheter og kommunikasjonsevner. Driften av Barnas Gård ble gjennomført i tråd med Mattilsynets krav, med lærerne ved Kalnes videregående skole som ansvarlige for at regelverket ble fulgt. For elevene som deltok, var arbeidet på Barnas Gård en verdifull erfaring i en profesjonell arbeidssituasjon, der de ble en del av et større arbeidsfellesskap og samarbeidet med ansatte med ulik faglig bakgrunn og kompetanse.

«HalloVenn» er et veletablert og populært arrangement i Sarpsborg som har vært gjennomført i mange år. Tradisjonelt har arrangementet funnet sted i sentrum, men i år ble det utvidet til også å omfatte østre bydel. Prosjektgruppen var svært takknemlig for at Borgarsyssel ønsket å delta og dermed åpnet området for nye besøkende. Kafeen holdt åpent med vertskap til stede, og prosjektleder var tilgjengelige for å veilede publikum og bidra til en trygg, hyggelig og engasjerende opplevelse for både barn og voksne. Av tilbakemeldinger vi fikk fra publikum så var «Dette var akkurat langt nok, akkurat spennende nok og akkurat skummelt nok» en av de bedre vi fikk i løpet av kvelden.

Igjen var Borgarsyssel Museum aktiv partner i gjennomføringen av Olsok-programmet i regi av Olavsdagene i Sarpsborg. Borgarsyssel stilte med ressurser til programmering og gjennomføring av flere foredrag, konsert og ikke minst Olsokmessen. Igjenom Olsok får vi holdt tradisjoner ved like, og arrangementet er et eksempel på godt samarbeid med kommune og frivilligheten.

Kultursøndager er en arrangementsrekke initiert av Områdesatsingen i Sarpsborg hvor kultur- og kommersielle aktører i Østre bydel kan bidra i et felles arrangement. Borgarsyssel deltok på alle kultursøndagene med åpent museum, utstillinger og barneaktiviteter. På kultursøndagen i april åpent vi utstillingen Borregårdsrya, med aktiv formidling av håndverk og lokalhistorie, i samarbeid med Sarpsborg husflidslag.

[Jul på Borgarsyssel 2025](#) ble gjennomført med et tydelig styrket eierskap fra museet, som denne gangen selv sto for utviklingen av konsept og innhold. I tråd med tematikken i den kommende SMAKutstillingen – Slekt, Mat, Arv og Kunnskaping – ble arrangementet videreutviklet med større vekt på samskaping, tradisjonsformidling og fellesskap. Tilbud for barn ble særlig prioritert. Et godt samarbeid med lokale lag og foreninger, som blant annet bidro med relevant innhold styrket arrangementets lokale forankring. Ved å knytte arrangementet tettere til utstillingsprosjektet SMAKs mål om å utforske hvordan matkultur skaper relasjoner og identitet på tvers av generasjoner, ble Filippinsk forening og Varteig Bygdekvinnelag involvert som medskapere i lefsebaking i Snekkenes. Responsen på arrangementet viste stor entusiasme for kombinasjonen av tradisjon, kulturutveksling og deltakende formidling. Prosjektet Jul på Borgarsyssel ble i 2025 gjennomført innenfor rammene, med et økonomisk overskudd. Borgarsyssel Museum utfordres likevel fremdeles i arbeidet med å skape medvirkningsarenaer og være en foretrukket lokal samarbeidspartner ved at budskapet om museets rolle og museets avhengighet av egeninntjening ikke er tydelig nok kommunisert eller forstått eksternt.

Fredrikstad

Fredrikstad museum har i 2025 hatt høy aktivitet og godt besøk, både gjennom utstillinger, arrangementer og målrettet formidling mot skole og allmennhet. Året har vært preget av tydelige samfunnsaktuelle temaer, sterk publikumsrespons og videreutvikling av digitale og fysiske tilbud, samtidig som strammere økonomiske rammer har krevd prioriteringer og nye arbeidsformer.

I Tøihuset sto utstillingen Østfold i krig 1939–45 – Operasjon Polar Bear sentralt gjennom året. I forbindelse med markeringen av at det var 80 år siden avslutningen av andre verdenskrig ble utstillingen ytterligere aktualisert, og den har hatt godt besøk, særlig fra skoleklasser. I løpet av året utvidet vi den digitale utstillingsguiden med tysk språk, noe som styrker tilgjengeligheten for et internasjonalt publikum. Også museets byhistoriske utstilling i 2. etasje ble lagt inn i Kulturpunkt som digital guide på norsk, engelsk og tysk.

Fredrikstad Museum deltok i 2025 i utviklingen av det internasjonale prosjektet Children's Voices on War and Conflict, i samarbeid med Verzetsmuseum Amsterdam og National Museum of the History of Ukraine in the Second World War i Kyiv. Prosjektsøknaden til Creative Europe nådde høyt i evalueringen og ble anbefalt revidert for ny innsending. Arbeidet har bidratt til styrket internasjonalt samarbeid og faglig utvikling innen krigs- og barneperspektiver i museumsformidling.

På Fredrikstad museum presenterte vi også en Hot Spot-utstilling om folkerett og krigen i Gaza. Utstillingen var opprinnelig tenkt som temporær, men etter en alvorlig hendelse der to besøkende reagerte voldelig mot museets ansatte, valgte Østfoldmuseene å forlenge utstillingsperioden og supplere den med engelsk oversettelse. [Hendelsen ble politianmeldt](#). Vi markerte også [Pride i juni](#).

[Pepperkakebyen 2025](#) ble en stor publikumssuksess med 11747 besøkende. Det ble satt rekord både i antall innleverte pepperkakebidrag og i omsetning i museumsbutikken. Et særlig viktig bidrag kom gjennom et samarbeid mellom Østfoldmuseene og Norsk Folkehjelp Fredrikstad, der ukrainske flyktninger fra Ørmen asylmottak og andre deltakere ble invitert til felles pepperkakebaking i Frivillighuset i Gamlebyen. Dette resulterte i 24 bidrag til utstillingen og styrket museets rolle som inkluderende møteplass. Arrangementet har også fått god omtale i media; NRK Østfold og i radio.

Fredrikstad museums venner har i 2025 bidratt aktivt på flere av museets arrangementer, blant annet gjennom servering av vafler til publikum. Denne typen frivillig innsats er et viktig supplement til museets virksomhet og bidrar til å styrke det samlede museumstilbudet. Venneforeningen har uttrykt ønske om å engasjere seg ytterligere i museets arbeid. I samarbeid med samlingsavdelingen i Østfoldmuseene er det påbegynt arbeid med vedlikehold av en luftverkanon som står ute på Tøihusplassen. I tillegg har Fredrikstad museums venner sponset premier til vinnerne av de beste bidragene i Pepperkakebyen, noe som har bidratt til økt engasjement og deltakelse i arrangementet.

I Fredrikstad har en egen frivilliggruppe sørget for at IOD-seilbåten, Huttetu, vedlikeholdes og kan seiles om et levende kulturminne. Huttetu har tilhold på Isegran i Fredrikstad. Til sesongen 2025 ble det lagt nytt fiberdekk på båten.

Det ble gjennomført et større belyningsprosjekt i museumsbutikken, utstillingen Bar 1567 og i Polar Bear-utstillingen. Alle takspotter ble skiftet ut for å gi bedre lyskvalitet og mer presis formidling. I Polar Bear-utstillingen ble det også montert lyskastere med sjablonger av isbjørnspor på gulvet, som markerer anbefalt rute gjennom utstillingen.

Østfoldmuseene har også i 2025 vært med på fullføringen av interreg-prosjektet, Besøksnæring 2.0. Museets bidrag inn i dette svensk-norske samarbeidet har vært kulturpunktløyper; Oldtidsruten i Østfold og andre verdenskrig i Gamlebyen Fredrikstad. To av målene har vært arbeid med bedre tilbud til publikum og markedsføring.

Elingaard herregård fikk i 2025 ny oppmerksomhet gjennom bruk som innspillingssted for en episode av [NRKs TV-serie Forbannelsen](#). Dette bidro til økt interesse for herregården og tematikken rundt spøkelseshistorier og folketro. Arrangementet Spøker det på Elingaard? ble gjennomført to ganger og begge forestillingene ble utsolgt. På Elingaard ble det også gjennomført et pilotprosjekt utviklet av to lærere, Spis Elsk Skriv, et litterært skrivekurs kombinert med matopplevelser. Samtidig har Elingaard i store deler av 2025 vært stengt for ordinær publikumstilgang på grunn av kutt og reduksjon i vertskommunale driftstilskudd. Østfoldmuseene har derfor måttet prioritere, men har likevel sørget for å gjennomføre viktige arrangementer som Bygdedagen i Onsøy, som er en sentral lokal tradisjon.

[Forprosjektet Nytt liv til Elingaard](#) ble gjennomført i 2005. Prosjektet har som mål å se på hvordan herregårdens «to bein», utleie- og museumsvirksomheten, kan drives på en bedre måte, uten å ødelegge for hverandre. Sentralt i prosjektet står utvikling og bruk av kjøkkenet i vestfløyen og bedring av universell tilrettelegging og andre nødvendige fasiliteter i østfløyen.

Kongsten fort har i 2025 hatt variert bruk gjennom utleie til private arrangementer, Fredrikstad Cup, Fredrikstad Speiderråd og som innspillingssted for en episode av TV-programmet 71 grader nord. I tillegg ble et [historisk skilt som markerer norsk overtakelse av Kongsten fort ved frigjøringen i 1945](#) gjenreist etter tidligere tyveri.

Hvaler

Kystmuseet Hvaler har i 2025 vært preget av stor frivillig innsats, lokal forankring og aktiv formidling av Hvalers rike kystkultur, til tross for begrensede økonomiske rammer. Totalt har 14 frivillige lagt ned 1 725 timer gjennom året, hovedsakelig knyttet til vedlikehold av bygninger, kulturlandskap og uteområder.

Det er utført omfattende arbeid med vedlikehold av urte- og frukthagen, der [særlig urten mesterrot har fått ekstra oppmerksomhet](#) som en sjelden og karakteristisk plante på museets område. Videre er det gjennomført tilsyn og vedlikehold av lekeplassen, tilrettelegging av stenhuggerfeltet for bedre formidling, samt vedlikehold av

hovedbygning, låve, Emilstua og båtskuret. Det ble anlagt en ny dyrkningshave for grønnsaker.

Kystmuseet Hvaler har arbeidet målrettet for å utvikle flere arrangementer med fokus på lokal kulturhistorie. Blant annet ble det arrangert et åpent møte på Folkets Hus med tittel [«Hvalervrakene – kystens glemte historier får nytt liv»](#). Inger Jensen, tidligere forskningsleder ved Norsk Folkemuseum, var en av foredragsholderne sammen med Desirée Nævdal, fagansvarlig for kulturminner – vann ved Østfoldmuseene.

På Hvaler ble de tradisjonelle arrangementene Bygdedagen og julemarkedet gjennomført som tidligere, men med utvidet innhold takket være stor innsats fra de frivillige. Under disse arrangementene ble det blant annet demonstrert stenhuggerarbeid i stenhuggerfeltet ved hovedbygningen. Begge arrangementene ble gjennomført i samarbeid mellom Hvaler Kulturvernforening og Østfoldmuseene ved Kystmuseet Hvaler, og bekrefter museets rolle som et viktig samlingspunkt for lokal kulturarv og frivillig engasjement.

Foto: Ann Iren Ødeby / Østfoldmuseene

4. HELHETLIG SAMLINGSUTVIKLING - BÆREKRAFT

Ny fagplan for samlingsutvikling har vært under arbeid i 2025 og forventes publisert første kvartal 2026. Fagplanen skal ivareta behovet for en tydeligere retning for samlingsutviklingen. Ny plan for samlingsutvikling vil også komme med nødvendige oppdateringer av retningslinjer og rutiner knyttet til GDPR, etikk og rettighetsspørsmål.

Nytt planverk er tydelig på kravet til bærekraft, og søker en god balanse mellom inntak og avhending. Planverket prioriterer mellom dokumentasjon og registrering knyttet til etterslep og ny innsamling med vekt på samtid og pågående prosjektportefølje i Østfoldmuseene.

Samlingsavdelingen inkluderes i alle prosjekter for å kunne identifisere objekter i samlingene med relevans, prioritere dokumentasjon, ordning og registreringsarbeid og kvalitetssikre og initiere innsamling i tråd med ressurser.

Samlingsutviklingen skal ivaretas av virksomhetsområdene i fellesskap på en måte som sikrer bedre samhandling og fremmer felles forståelse for utvikling av samlingene på tvers av våre fagfelt. Fotovernplanen skal følges opp i 2026, og vi jobber med å identifisere foto og audiovisuelt materiale som kan digitaliseres og tilgjengeliggjøres gjennom nasjonal løype.

En helhetlig plan for privatarkiver i Østfold har ikke kommet særlig lenger i 2025. Målet om økt ordningsgrad, bedre oppbevaring og tilgjengelighet for publikum fordrer økte driftstilskudd fra Arkivverket og vertskommunene. Vi har likevel prioritert å avsette tid til flytting av arkiver som ikke står tilfredsstillende lagret. Vi har også deltatt i et pilotprosjekt i regi av Akershus fylkeskommune omhandlende restverdivurdering av arkiver ved brann og naturkatastrofer. Dette restverdivurderingsprosjektet er verdifullt for oss når vi i 2026 skal lage nye beredskapsplaner for samlingene.

Faglig utvikling på samlingsfeltet, økt tilgjengeliggjøring og aktivt publikumsengasjement

anses som viktig for å kunne vise samlingenes relevans og trygge deres fremtid, og felles innsats mot KulturITs løsninger og effektiv håndtering av publikumshenvendelser har blitt prioritert i 2025.

Samlingsavdelingen

Samlingsavdelingen har 13 ansatte som er fordelt på kontorplasser ved de fleste avdelingene i Østfoldmuseene. Unntakene er på Kystmuseet, der Samlingsavdelingen legger opp til arbeid de dagene de frivillige jobber, og hvor vi har gjennomført fellesprosjekter på sommerstid de siste årene. Vi er også til stede på Folkenborg, der vi ikke lenger drifter museet, men har ansvar for samlingene, og på Kanalmuseet, der vi ikke har forvaltningsansvar for de generelle samlingene. Likevel jobber vi i team og samarbeider på kryss og tvers, slik at hver arena får utført mest mulig samlingsarbeid i løpet av ett år. I dette avsnittet fokuserer vi på noen av de større oppgavene Samlingsavdelingen har jobbet med i 2025.

Samlingsarbeid

Mottak av henvendelser til alle museenes samlinger loggføres hos et sekretariat i Samlingsavdelingene. Omfanget av henvendelser stort, og faginnholdet er så bredt at vi må sile henvendelsene til den eller de ansatte i avdelingen som har spesialkompetanse. Vi opplever at publikum får raskere og mer kvalifiserte svar på sine henvendelser enn tidligere. Vi har ingen kontroll på antall publikumshenvendelser og type forespørsler når vi legger handlingsplaner, og vi ser at både antallet henvendelser, samt tiden vi bruker på hver enkelt henvendelse varierer fra år til år.

Alle henvendelser loggføres med et saksnummer i Østfoldmuseenes dagligarkiv. I 2025 var det totalt 350 henvendelser knyttet til arkiv, gjenstand og immaterielle kulturminner. I tillegg gikk 154 henvendelser til billedarkivet vårt. Vi skiller ut henvendelsene til billedarkivet, fordi staben der fungerer som et faglig nav for fotohenvendelser i hele Østfoldmuseene.

Særlig ved betjening av foto- og privatarkivhenvelser er det viktig at personvernrettigheter og fotografs rettigheter ivaretas. I tillegg kan det være at arkivene har kommet inn med klausuler om bruk, både intern i Østfoldmuseene og ved ekstern bruk av tredjepart.

Østfoldmuseene har påtatt seg ansvar for deler av arbeidet med Kunstsamlingen til Østfold fylkeskommune. Samlingsavdelingen gjennomfører arbeidet som består i å registrere skader på kunst og å føre oversikt over endringer i plasseringer. Fylkeskommunens ulike lokasjoner sender oss årlige oversikter over skader og endringer i plassering. Nyinnkjøpt kunst registreres og fotograferes av fylkeskommunens ansatte i samråd med Østfoldmuseene. Arbeidet utføres i Primus 10. Hvert år brukes 6 til 8 ukesverk på arbeidet, og vi mottar en liten økonomisk kompensasjon for jobben.

Østfoldmuseene har dessuten ansvar for kunstsamlingen til Fredrikstad kommune. Arbeidet omfatter registrering, magasinering, flytting og bistand til utstillingsarbeid. Kunsten oppbevares med samlingene til Fredrikstad museum. I 2025 har det ikke vært utført større utstillingsaktivitet og arbeidet med samlingen har derfor vært moderat.

Med et fuktigere klima har også insekt- og muggproblematikken blitt mer omfattende for museene. I Østfoldmuseene jobber vi med problematikken etter systemet IPM (Integrated Pest Management Control System). Dette innebærer at vi logger klima i magasiner, utstillinger og andre aktuelle arealer. Vi setter også ut insektfeller i stadig flere arealer. I arbeidet med IPM er det helt nødvendig at Samlingsavdelingen samarbeider med stab ved alle arenaer. I tillegg til at arbeidstiden vi bruker på IPM øker over tid, har vi de siste årene sett at kostnadene til utstyr også øker. Det dreier seg om kostnader til alt fra digitale klimaloggere og avfuktere, til løpende utgifter til insektfeller og samarbeid med firmaer som er spesialister på insektbekjempelse.

Der vi før kunne vurdere å ta inn nye objekter til samlingene uten å fryse, varmebehandle eller pakke for karantene, må vi nå behandle alle inntak for enten insekter og/eller mugg. Vi anser at arbeidet vi gjør med å etterse samlingene og arealene våre,

er en av de viktigste oppgavene vi i dag utfører for at samlingene ikke skal skades eller forringes unødig. Det at vi flytter flere og flere samlinger til klimastyrte og større magasiner, er viktig for ivaretagelsen av samlingene. Naturkatastrofer og nå også politisk usikkerhet i Europa og verden, gjør at vi må tenke annerledes rundt bevaring av samlingene. I 2025 har vi flyttet 200 hm med arkiv for å bedre bevaringsforholdene slik at samlingene ikke skal bli permanent skadet. Deltakelsen i Akershus fylkeskommune sitt pilotprosjekt om restverdivurdering i samlingene ved naturkatastrofer, har gjort at vi skal flytte ytterligere rundt 600 hm med arkiv i 2026.

Spesialrenholdet i utstillinger og på Rød herregård, utføres av stab fra Samlingsavdelingen. På Rød herregård endret vi arbeidsformen i 2025. Vi har gått fra å være en dedikert ressurs til å sette sammen et lite team av medarbeidere til å utføre spesialrenholdet før og under sesong. Arbeidet består i å rengjøre og klargjøre bygningens utstillingsrom, og å rapportere på oppdaget insekt- og muggproblematikk. Arbeidet er tungt og rapporteringen tar tid, noen oppgaver er ikke mulige å utføre alene. Vi opplever at endringen i arbeidsmetodikk har fungert for å ivareta kravene til HMS for ansatte (Helse, miljø og sikkerhet). Målet har ikke vært at arbeidet skal ta kortere tid, det gjør det heller ikke.

I utstillingene er det vedlikehold og rengjøring av gjenstander og rengjøring inne i montre som utføres av Samlingsavdelingen. Alle utstillinger skal sjekkes visuelt hvert år, men spesialrenholdet utføres kun etter behov. Gjenstander skal ikke håndteres mer enn nødvendig. Det er viktig at personale med kunnskap om gjenstandene utfører dette spesialrenholdet, da gjenstandene for eksempel kan inneholde kjemikalier man må ta hensyn til ved berøring.

Strategisk arbeid og samlingsutvikling i 2025

DAMS – KulturITs system for registrering og lagring av foto til dokumentasjon og markedsføring, skulle etter planen implementeres i løpet av 2025. Vi har utsatt en generell implementering for alle

ansatte til våren 2026. Forskningsavdelingen, samlingsavdelingen og enkelte andre ansatte har tatt i bruk systemet. KulturIT har utviklet programmet parallelt med at vi har tatt det i bruk. Det er denne måten KulturIT får testet funksjonalitet. I samarbeid med KulturIT har vi funnet en del løsninger som må forbedres før systemet er helt klart til bruk. I mellomtiden har vi informere alle ansatte om systemet, samt om ny brukerveiledning som også inkluderer GDPR, nytt digitalt system for samtykkeerklæringer og fotojuss. DAMS blir et viktig system for gjenfinning og trygg bruk av foto i en digital verden der rettigheter og ansvar krever korrekt håndtering.

Arbeidet med å tømme kontorarealene, som Halden museum har disponert på Rød herregård, er stykket opp i to etapper. I 2025 flyttet Samlingsavdelingen, med bistand fra Halden museum, biblioteket som var plassert i kontorfløyen på Rød herregård til Fayegården. Samlingsavdelingen pakket også sammen rundt 200 hm arkiv som ikke var hensiktsmessig plassert for magasinering eller bruk. Arkivflyttingsprosjektet innebar et stort rydde- og ordningsprosjekt i et allerede eksisterende arkivmagasin i Halden sentrum. Hele samlingsavdelingen var involvert i rydding, oppsett av flere reoler, listeføring og organisering av arkivmagasinet. Deretter flyttet vi åtte paller med arkivmateriale som ble plassert i hyller, listeført i registreringsprogrammet ASTA og lagt ut på Arkivprotalen.no. Denne arkivinformasjonen og oversikten over plassering av alt i lokalet har bidratt til å gi både publikum og andre kulturinstitusjoner bedre oversikt over hvilke arkiver Østfoldmuseene forvalter. Dette arbeidet var ett av de mest omfattende Samlingsavdelingen gjennomførte i 2025.

Ved Borgarsyssel Museum har vi også jobbet mye med tilgjengeliggjøring av privatarkivene dette året. Som en konsekvens av arkivarbeidet ved Borgarsyssel Museum og Halden museum la Østfoldmuseene inn oversikt over 395 nye arkiver i ASTA og vi publiserte 567 nye arkiver i Arkivportalen.no.

I Gartnerboligen på Rød herregård har Halden museum oppbevart de delene av biblioteket og fotosamlingene, som ikke fikk plass i kontorarealene. Gartnerboligen har slitt med

fuktproblematikk, delvis fordi en vannåre renner rett gjennom kjelleren. I 2024 oppdaget Samlingsavdelingen et stort muggutbrudd i Gartnerboligen. De aller fleste bøker var angrepet, i større eller mindre grad. Det er brukt tid på å kartlegge omfanget, og det er brukt tid på å vurdere hvilke bøker vi kan ta med oss videre. Mugg er skadelig ikke bare for objektene, men også for mennesker. Alt arbeid i bygget er utført med vernedrakt og åndedrettsvern. Hver bok som tas med videre må som et minimum børstes for mugg i et avtrekksskap. Muggsporer kan nøytraliseres ved frysing eller varmebehandling, men de blir ikke borte. Flyttes ikke objektene til ideelle klimatiske forhold, vil muggen igjen starte å gro. Vi har prioritert å ta med foto og de delene av boksamlingen som ikke finnes ved andre større bibliotek. Det resterende inventaret og bøkene som er ivaretatt andre steder leveres til forbrenningsanlegg. Ved utgangen av 2025 er vi straks i mål med evakueringen av Gartnerboligen og det blir nå drenert rundt bygget. Arbeidet som gjenstår i 2026 og årene framover er å børste mugg av hver enkelt bok, i noen tilfeller hver enkelt bokside, samt å fryse og muggsanere alle foto. Det er rundt 70 flyttekasser med materiale vi skal redde på denne måten.

Samlingsavdelingen jobbet i 2025 med tømming av museumsgjenstander fra Arnebua på Kystmuseet. Gjenstandene er tatt med for registrering og magasinering i bedre lokaler. Det er også flyttet 6 båter fra dårlige oppbevaringsforhold på Kystmuseet til magasinet på Dammyr i Fredrikstad.

Flyttingen av båtene fra Kystmuseet samt en av båtene til Fredrikstad museum inn på magasinet i Dammyr, er del av en redningsplan for å sørge for så gode lagringsforhold av båtene som mulig. Dette er helt nødvendig mens vi jobber mot å realisere et godt båtlager for alle båtene Østfoldmuseene forvalter. Fordelen med denne midlertidige flyttingen av båtene er at de kommer under tak, ulempen er at de blir fysisk lite tilgjengelige for et allment publikum.

I Fredrikstad har samlingsavdelingen bidratt til å lukke et avvik knyttet til lagring av gjenstander og inventar på loftet til Elingaard herregård. Arbeidet var omfattende og det ble utført sammen med stab fra Fredrikstad museum, bygningsvern og

drift og forskningsavdelingen i Østfoldmuseene. Samlingsavdelingen har også deltatt i oppstart av prosjekt for gasslukkeanlegg på Elingaard.

På Tøihuset i Gamlebyen har Samlingsavdelingen gjennomført spesialrenhold i Polar Bear utstillingen, fulgt opp tilbud om gjenstander til Polar Bear, ryddet på verkstedet, midlertidig plassert det nyordnede arkivet etter Kronos Titan AS, slik at det er lett tilgjengelig for forskere i prosjekter som pågår. <https://ostfoldmuseene.no/museet-apner-arkivet-etter-kronos-titan-i-fredrikstad>

I tillegg har vi plassert inn noen nye gjenstander i tidslinjen i byutstillingen.

I arbeidet med samlingen til Folkenborg museum har vi brukt året på å lage nye rutiner. Det er første året der ansvaret drift av museet og forvaltningen av samlingene er delt mellom to ulike aktører. Vi vil fortsette å bli kjent med behov for nye rutiner i 2026. I 2025 har vi valgt å flytte arkiv- og fotosamlingene etter gårdene Slitu og Sletner fra Folkenborg til Trollull fellesmagasin. Vi trenger mye plass til arbeidet med ordning av materialet, og vi opplever at plassen på Folkenborg blir for liten. Vi har jobbet fortløpende med registrering av gjenstander fra Folkenborg på Trollull fellesmagasin, med god hjelp av en frivillig som jobber sammen med magasinforvalter. Vi har utført IPM i samlingene og byggene der samlingene står, og gått gjennom nordre og søndre grop sammen med ansatte ved museet for å skille mellom gjenstander og rekvisitter. Samlingsavdelingen har også sett det som en viktig oppgave å få ryddet i våpensamlingen til Folkenborg. Tre ulike eiere har tatt kontakt om tilbakelevering av vogner og hestetrukne kjøretøyer de har utstilt i vognutstillingen. Det er en del logistikkarbeid knyttet til oppgaven, men vi håper å ha avsluttet arbeidet med tilbakelevering høsten 2026.

På Kanalmuseet har Samlingsavdelingen gjennomført et prosjekt for å sikre gjenstandene i utstillingen, samtidig som vi har bidratt inn i arbeidet med å bygge utstillingen Ulven Markir.

Ved Borgarsyssel Museum har samlingsavdelingen brukt året på å gå gjennom deler av fotosamlingen til museet. Vi har ryddet og satt opp flere hyller slik at både dagligarkiv og gjenstander som er på vei

til magasin skal ha gode fasiliteter. Vi har bistått i arbeidet med å ta vare på bygningsselementer av tre fra St. Olavs Vold. Vi har gjort reparasjoner på Egner tablået og avfotografert våpenskjoldene i Olavs kapellet for å sikre gode bilder til eventuelle reparasjoner. På Borgarsyssel Museum er det Samlingsavdelingen som har ansvar for å følge opp restaurering av kirkeruinen. Arbeidet som er utført i 2025 kan du lese mer om her: <https://ostfoldmuseene.no/samlingsforvaltning/tilskudd-til-arbeid-pa-middelalderruinene-i-ostfold>. På Borgarsyssel Museum er det også jobbet målrettet med å registrere flere arkiver i ASTA og å publisere oversikter på [Arkivportalen.no](https://arkivportalen.no).

Ved Moss by- og industrimuseum har vi en periode ikke hatt oppmøtested for ansatt i Samlingsavdelingen. I august fikk vi på plass en ny ansatt, som i tiden fram til nyttår har gjort seg kjent, tatt igjen en del oppgaver, betjent henvendelser og jobbet med inntak til samlingene.

Samlingsavdelingen forbereder et større prosjekt vi har gitt navnet «tynning i tekstilsamlingene i et bærekraftperspektiv». Forberedelsene innebærer å samle alle tekstilene i museenes samlinger på Trollull. Når alt er i hus, skal vi gjennomgå kategori for kategori med tekstil, slik at vi tar vare på de viktigste tekstilene innenfor hver kategori. Noen ganger må vi også tynne i eksisterende samlinger for å gi plass til nye inntak. Med et fuktigere klima, som gjør at samlingene trenger klimastyrte magasiner for å bevares, må vi tenke på både miljø og økonomi når vi reviderer i samlingene. Tekstilsamlingen kan brukes som et prosjekt der vi finner ut hva vi tar med videre for å ha god representativitet, men prosjektet kan også gi oss erfaring med hva vi skal gjøre med tekstilene vi ikke tar med og som ikke lenger har en giver å returnere objektet til.

I 2025 startet vi opp siste etappe i opprydding på Nye Veveri. Inntaksrommet skulle ryddes og loftets mange gjenstander registreres. Arbeidet har ikke hatt den framdriften vi la opp til, da andre prekære oppgaver ble mer tidkrevende enn antatt. Vi setter arbeidene i bygget på vent mens vi i 2026 fokuserer på å få statens midler til magasinprosjektet omgjort grunnet manglende medfinansiering.

Samlingsavdelingen har bidratt til flere større utstillingsprosjekter i 2025. Vi har laget oversikter over gjenstander, foto og arkivmateriale fra samlingene til utstillingen SMAK på Borgarsyssel. Vi forbereder også nye inntak til samlingene i forbindelse med utstillingen.

I Halden har vi bistått med arbeid i Innras 2.0., og blant annet hatt omvisninger i samlingene, opplæring i behandling av materialtyper, funnet fram ønskede objekter fra samlingene og gjort inntak av objekter vi ikke allerede har i samlingene, slik at temaet i utstillingen blir utfyllende representert. Vi har også laget utstillingen Ut i det fri sammen med Halden museum i galleriet på Rød sommeren 2025. Den var basert på kommunens kunstsamling og egne objekter fra Østfoldmuseene samlinger.

Østfold fylkeskommune har også fått bistand til produksjon av ny fotoutstilling i Solberggården. Utstillingen handler om vei og kommunikasjon.

Østfoldmuseene jobber målrettet med samtidsdokumentasjon og immaterielle kulturminner. I 2025 dokumenterte Samlingsavdelingen Fredrikstad Vikleversed gjennom bilder, intervju og noen få gjenstandsinntak. <https://ostfoldmuseene.no/samlingsforvaltning/fredrikstad-vikleverksted>

Borg bryggeri la ned produksjonen i Sarpsborg i desember 2025. I den forbindelse gjorde Samlingsavdelingen forberedelser til inntak fra bryggeriet høsten 2025. Produksjonen er fotografert og området dronfotografert. I arkivet fant vi også protokoller og annet interessant arkivmateriale fra nedlagte Halden bryggeri og

Fredrikstad bryggeri. Inntaket av arkiv foto og gjenstand gjøres i januar og februar 2026.

I flere år, siden nedleggelsen av papirfabrikken Peterson AS i Moss, er det kjempet lokalt for å bevare den gamle Kamyrkokeren. I 2025 ble det klart at man ikke klarer å sikre midler til å bevare installasjonen. Det ble bestemt at Kamyrkokeren skulle rives. Østfoldmuseene dokumenterte nedleggelsen av Peterson i 2012, og vi har også nå fotografert rivningen av Kamyrkokeren.

I Moss har Samlingsavdelingen gjennomført et arbeid med å fotografere den gamle plakavveggen til Kråkerei/Blinden. Stedet har vært en viktig konsertarena for rocke- og undergrunnsscenen i Moss i mange tiår, men er nå avviklet. Dokumentasjonsarbeidet ser vi som viktig for å ivareta kunnskapen om musikkscenen i Moss, som er nasjonalt kjent.

I 2025 startet et samarbeid med Denofa AS om digitalisering og registrering av deres fotosamling og ordning av bedriftens historiske arkiv, med mål om inntak til samlingene på et senere tidspunkt. Denofa er en av hjørnestensbedriftene Østfoldmuseene har på listen over viktige historiske bedrifter vi skal dokumentere.

I Moss ligger fabrikken SEAS som lager høyttalere og elementer til høyttalere. Mange av verdens beste høyttalere har elementer som er laget ved SEAS fabrikken. Fabrikken er nok en bedrift vi ønsker å dokumentere for å belyse det brede spekteret av Østfoldprodukter som har nådd ut til en hel verden. Vi gjennomførte høsten 2025 en befaring med forberedelser til dokumentasjon av SEAS fabrikken i 2026.

”Vi anser at arbeidet vi gjør med å etterse samlingene og arealene våre, er en av de viktigste oppgavene vi i dag utfører

Foto: Øyvind Andersen / Østfoldmuseene

5. TRYGG IVARETAKELSE – VERN GJENNOM BRUK

2025 ble et avgjørende år for rehabiliteringen av St Olavs Vold. Vi hadde forventet å kunne både demontere og bygge opp igjen vegger og sikre tett bygg i løpet av året, men prosessen med forprosjektering, [anbudsrunde](#) og nødvendige tillatelser og dispensasjoner har vært omfattende. [Betongbygg ble tildelt oppdraget like før jul](#), og byggestart blir like over nyttår 2026.

Prosjektet med rehabilitering av magasinet Nye veveri ble ikke gjenopptatt i 2025. Fullfinansiering av det opprinnelige prosjektet som skulle ivareta både museet behov for et tilfredsstillende gjenstandsmagasin og samtidig trygge bygningen, stedets rike industrihistorie og våre kulturhistoriske samlinger synes ikke lenger realistisk. Både vertskommuner og fylkeskommunene har anstrengt økonomi, og Østfoldmuseene vil i 2026 måtte revurdere prosjektet og undersøke muligheter for andre løsninger – både for bygget og for samlingene. Vi vil starte dialog med Kultur- og likestillingsdepartementet om mulig omdisponering av de statlige bevilgende midlene knyttet til annen lokal lokasjon i Halden.

Brannvern er sentralisert i Østfoldmuseene og vi jobber kontinuerlig med rutiner. [Fullfinansiering av nødvendig lnergengass-slukkeanlegg](#) på Elingaard ble sikret i 2025, og selve utførelsen av arbeidet legges ut på anbud like over nyåret 2026, så snart nødvendige dispensasjon fra vernemyndighetene foreligger. Neste større prosjekt vil være oppgradering av brannvernet knyttet til Fredrikshalds teater .

Tiltak som følger av ROS-analyser av kulturhistoriske verdier og liv og helse, inkl. egne risikovurderinger for prosjekter, har blitt kanalisert inn i vårt elektroniske avvikssystem og ivaretatt.

I 2025 har vi gjennomført løpende planmessig antikvarisk vedlikehold og IPM etter plan og rutiner. Vaktmesteroppdrag har blitt bestilt og fulgt opp i museets avvikssystem. For å unngå fukt i de viktigste antikvariske bygningene er det innført

nedre grenseverdier for temperatur og fukt knyttet til forventet strømforbruk.

Strømforbruk over grenseverdi utløser alarmer, og forsvarlig bruk av energi har blitt fulgt opp gjennom året. Det må jobbes med prosjektering av energiøkonomiserende tiltak og finansiering av ENØK-tiltak.

Den kritiske situasjonen for oppbevaring og ordningsgrad av våre privatarkiver krever varig økte driftstilskudd og har ikke kunnet bli prioritert i 2025.

Bygningsvern og drift

Direktør for bygningsvern og drift leder en avdeling med fem tømrere med fagbrev og en vaktmester. To av de ansatte kombinerer arbeid med videreutdanning i henholdsvis bygningsvern på Fagskolen- innlandet og ingeniørutdanning på Teknisk fagskole.

Bygningsvedlikehold gjennomføres etter en prioritert plan med bakgrunn i siste tilstandskartlegging som ble gjennomført i 2024. I tillegg vurderer og prioriterer vi løpende nødvendig arbeid gjennom vårt elektroniske avvikssystem. Alle ansatte har tilgang til avvikssystemet med ulike roller og oppgaver, og her håndteres alle uønskede hendelser knyttet til helse, miljø og sikkerhet, men også uønskede hendelser eller feil og mangler knyttet til bygninger og anlegg på våre arenaer. Systemet gir oversikt over arbeidsprosesser og sikrer fremdrift, og avvik lukkes ikke før de er utført og dokumentert.

IPM (Integrated pest management), antikvarisk renhold og reparasjoner er samlingsavdelingens ansvar i samarbeid med Bygningsvern. Der reparasjoner kreves etter et insektangrep, fukt eller vannskader, gjør vi helhetlige faglige vurderinger, og i noen tilfeller kobles også kulturvernmyndighet inn.

Brannvernet i Østfoldmuseene er organisert med en sentral brannvernleder, med egne

brannvernansvarlige på hver arena. Brannvernleder har ansvar for at brannbok er oppdatert og bistår arenaene ved behov. De lokale brannvernansvarlige ved arenaene har ansvar for det løpende brannvernet gjennom året.

Østfoldmuseenes HMS-arbeid består av internkontrollsystemer som ivaretar HMS for ansatte og publikum. Den omfatter risikoanalyser, avvikshåndtering og forbedringstiltak. Vi har rutiner for å redusere risiko for ulykker og arbeidsrelaterte skader. Tiltakene skal sikre et godt arbeidsmiljø inkludert ergonomi og et godt psykososialt miljø og trivsel på arbeidsplassen. Miljø og bærekraftsarbeid ivaretas gjennom vårt ansvar i henhold til miljøfyrtårnsertifisering. Risikovurderinger gjøres i et digitalt analyseverktøy – CIM. Det gjennomføres en egen risiko og sårbarhetsanalyse (ROS) for hver arena. I tillegg lages forenklete ROS analyser for enkeltarrangementer og prosjekter.

Magasiner og depot, se [kapittel 4 – Helhetlig samlingsutvikling - bærekraft](#).

Strategisk arbeid Bygningsvern og drift 2025

Vi utsatte det planlagte arbeidet med nye beredskapsplaner til 2026 pga. mangel på kapasitet. Arbeidet med nye beredskapsplaner involverer personalressurser fra flere fagfelt og funksjoner i Østfoldmuseene; arenakoordinatorer, samlingsavdeling, verneombud, bygningsvern, tillitsvalgte og ledergruppa. Arbeidet med vår beredskap i kriser anser vi som et viktig sivilsamfunnsansvar som gjør museet til en del

av regionens totalberedskap. Som institusjon er vi forventet å kunne gjøre vårt ytterste for å bevare vår kulturarv ved brann, terror, krig og naturkatastrofer.

Planlagt utbedring av Vollgata 12 ble utsatt da fremtidig bruk ikke er klarlagt. Huset står i dag som en kulisse til den gamle friluftscenen på Borgarsyssel Museum. Bygningen er godt sikret ved at taket er tett, og et angrep av hussopp i krypkjeller har blitt stanset. Ved fremtidig bruk av Vollgata 12 må det imidlertid legges nytt gulv.

Fredrikshalds teater har i 2025 styrket og sikret brannvernet i bygget. Vi har revidert og sikret god dokumentasjon angående brannvern. I forbindelse med dette arbeidet fikk vi også satt i stand og oppgradert sprinkleranlegget som har vært slått av i flere år, delfinansiert av midler fra UNI-stiftelsen. Det er likevel behov for en ytterligere oppgradering ved sprinkleranlegget for å eliminere faren for frost som kan sprengte vannrørene på loftet. Vi vil i 2026 starte arbeid med å skaffe midler til å utbedre dette avviket.

Kulturdirektoratet bevilget i 2025 midler til finansiering av automatisk Inergen-brannslukningsanlegg ved Elingaard. Prosjektet er nå fullfinansiert, og videre prosjektering og gjennomføring skjer i 2026.

Fredrikstad kommune bevilget et ekstraordinært tilskudd til restaurering av taket på proviantmagasinet på Kongsten fort. Alle tak på Kongsten fort er ferdigrestaurerte, unntatt halve taket på proviantmagasinet. Dette er et krevende arbeid som prosjekteres og vil bli gjennomført i 2026.

6. SOLID KUNNSKAPSPRODUKSJON

Mål for forskning og utvikling i Østfoldmuseene (FoU)

Østfoldmuseene har de siste årene gjennomført betydelige organisatoriske endringer for å styrke museets forsknings- og utviklingsarbeid. Vi har i 2025 jobbet målrettet og systematisk med vitenskapelig publisering, kunnskapsgrunnlag for utstillinger, pedagogisk utviklingsarbeid og annen formidlingsaktivitet. I 2025 har museet videreutviklet eksisterende samarbeidsrelasjoner og etablert nye innen museumssektoren, universitets- og høyskolesektoren, forvaltning, frivillighet og næringsliv. Slike partnerskap er essensielle for å posisjonere seg for regionale, nasjonale og internasjonale FoU-midler, i tråd med museets overordnede strategi og faglige prioriteringer. FoU bidrar til intern kompetanseheving, kunnskapsbaserte praksiser – og til å møte samfunnsutfordringer.

Organisering og forskningsinfrastruktur

FoU-virksomheten er organisert som en operativ avdeling med fem ansatte, som tilsvarer ca. 4,3 årsverk ved utgangen av 2025. Avdelingen ledes av direktør for forskning og utvikling, som forankrer arbeidet i museets ledergruppe. Avdelingens kjerneoppgaver omfatter forskning, samfunnskontakt og forskningssamarbeid, veiledning av ansatte, kompetansebygging, koordinering av FoU-forum, samt utvikling av verktøy og FoU-infrastruktur for praksisnær kunnskapsproduksjon. I tillegg har avdelingen fagansvar for herregårdskultur og kulturminner knyttet til vann.

Østfoldmuseenes FoU-virksomhet inkluderer også arbeidsinnsats fra andre avdelinger, som bidrar inn i ulike forskningsprosjekter og forskningsforberedende arbeid. Antall årsverk totalt varierer noe fra år til år basert på prosjektaktivitet og finansiering, men utgjorde samlet ca. 5 årsverk i 2025.

FoU-forum, etablert i 2021, fungerer som en intern faglig møteplass for ansatte som jobber med forskning i museet. I 2025 ble Pedagoggruppens medlemmer innlemmet i forumet, for å sikre gode synergier mellom forskning og pedagogisk formidlings- og utviklingsarbeid, nå som faggruppen organisatorisk er plassert i FoU-avdelingen (fra og med 2025). I 2025 gjennomførte vi to heldagsmøter.

Museet arbeider kontinuerlig med utvikling av infrastruktur, blant annet gjennom innføring av digitale verktøy for referansehåndtering, dataanalyse og samarbeidsplattformer. FoU-avdelingen har støttet overgangen til Nasjonalt vitenarkiv (NVA). NVA erstattet Cristin i desember 2025. Østfoldmuseene deltar i NVA-konsortiet som deltakerorganisasjon, med Stiftelsen Norsk folkemuseum som superbruker og koordinator. Per desember 2025 hadde Østfoldmuseene 19 registrerte brukere, som kan registrere forskningsaktiviteter i NVA.

Implementering av ny fagplan for forskning og utvikling

Fagplanen for FoU, [Mot nye forståelser av kunnskaping. Fagplan for forskning og utvikling \(2024–2027\)](#), ble lansert i desember 2024. Planen ble iverksatt i 2025 og skal styrke museets rolle som en kunnskapsbasert institusjon i tråd med ICOMs museumsdefinisjon og museets samfunnsrolle(r). Planen vektlegger tverrfaglig samarbeid og integrering av forskning i hele virksomheten. Planen sikter til dialog og gjensidig samarbeid mellom FoU og pedagogisk utviklingsarbeid, formidling, samlingsforvaltning, kommunikasjon og organisasjonsutvikling.

Tettere koblinger mellom forskning og formidling i 2025

Fagplanen skal styrke museets samfunnsrolle gjennom samskaping, bærekraft, inkludering og digital tilgjengelighet. Dette er perspektiver som gjenspeiles i ny fagplan for formidling, [Mot mer relevant og medskapende formidling \(2025–2027\)](#).

”Som institusjon er vi forventet å kunne gjøre vårt ytterste for å bevare vår kulturarv ved brann, terror, krig og naturkatastrofer

som ble lansert høsten 2025. En ny utstillingsplan, som er under utvikling, skal videre tydeliggjøre koblingene mellom forskning, utviklingsarbeid og formidling. Den skal gi strategiske og organisatoriske føringer for utvikling og vedlikehold av utstillinger, med vekt på mangfold, medvirkning og bærekraft i museets utstillingspraksis. Planen ferdigstilles våren 2026. Arbeidet med ny utstillingsplan koordineres av FoU-avdelingen.

Kompetanseutvikling og rådgivning

Tre ansatte har autorisasjon som konservator NMF, og tre som førstekonservator NMF, hvorav to av disse har doktorgrad. To ansatte arbeider mot en autorisasjon som førstekonservator NMF.

Museet benytter seg av tilbudet som gis gjennom «Vitenskapelig publisering for museumsansatte» (MUSE620/621), ved UiB. Én ansatt gjennomførte MUSE620 og MUSE621 med bestått eksamen høsten 2025. I tillegg er to ansatte i gang med kursene, og en ansatt publiserte en fagfelleverdert artikkel i 2025, basert på tidligere års deltakelse.

FoU arrangerte månedlige «Shut Up and Write»-samlinger gjennom året for ansatte i pågående og planlagte forskningsprosjekter. Avdelingen arbeider med å styrke veiledningskompetanse og digitale verktøy (f.eks. for analyse, prosjektledelse og økonomistyring). To prosjekter med delfinansiering fra henholdsvis Kulturdirektoratet og Forskningsrådet bidrar særlig til kompetanseheving innen forskningsveiledning, prosjektledelse ([Varig kompetanseløft](#)) og bruk av plattformer som Minner for innsamling av immateriell arv ([FoodStories](#)).

FoU-avdelingen mottar årlig mange faglige henvendelser som vi besvarer, ofte i samarbeid med andre fagavdelinger/arenaer. Slike henvendelser loggføres og utgjør en del av avdelingens faglige rådgivningsarbeid – både internt og overfor omverdenen. Avdelingen har også en koordinerende rådgivende rolle, med vekt på kulturhistorisk kontekst, innenfor interne og eksterne fartøyvernmiljøer. Som en del av dette leverer vi høringssvar og svarer på henvendelser fra forvaltningen. I 2025 har avdelingen også bidratt med innspill til ny matstrategi i Østfold, gjennom deltakelse i møter og gjennom høringer.

Bærekraft, mangfold og medvirkning i museets forskningsarbeid og kunnskapsproduksjon

Østfoldmuseene skal bidra til en bærekraftig fremtid gjennom kunnskap, bevissthet og handling. Det gjør vi blant annet med FoU-prosjekter som fokuserer på bærekraftig forvaltning av kulturarv og naturressurser, utdanning og samfunnsengasjement. Noen eksempler på prosjekter med et særlig bærekraftsperspektiv er [FLYT: Forskning og formidling om bærekraft i museene \(2022-2025\)](#) og [SAMBA: Aktiv samhandling for bærekraftformidling i museene \(2024-2027\)](#), med fokus på museers rolle i bærekraftig kunnskapsformidling; [Kjønnets verdi i et museumshierarki \(2022-2024\)](#), som integrerer mangfold i bærekraftig representasjon); [Jerntid – de gamle jernverkene og de nye bærekraftsmålene \(2022-2025\)](#), som kobler historisk industri til moderne mål); [FoodStories: Kulinarisk arv som en ressurs med vekt på bærekraftig matarv \(2025-2028\)](#) og Makten og samtalen – norske herregårder (2024-2026). Høsten 2025 fikk en forskningssøknad, som fokuserer på den blå bærekraftdimensjonen; [Into the Fjords: Blue Museums as Arenas of Learning about Vulnerable Ecosystems \(FJORDS\)](#), tilslag fra Norges forskningsråd. Prosjektet ledes av Universitetet i Stavanger og har oppstart i 2026.

Fagplanen for forskning og utvikling vektlegger arbeid med inkludering og medvirkning for å fremme samfunnsengasjement og bærekraftige lokalsamfunn. I 2025 realiserte vi dette gjennom flere samarbeidsprosjekter hvor lokalsamfunn, frivillige og eksterne aktører deltar. [Kultursamskaperen \(2025-2027\)](#), som ser nærmere på ungdomsmedvirkning og deltakende design i kulturlivet, er ett eksempel på et forskningsprosjekt, som involverer ungdom som medforskere. Et flerårig samarbeid med Østfold Internasjonale Teater (ØiT) med fokus på demokrati, identitet og mangfold i Østfold, er et annet eksempel på samarbeid med eksterne aktører for bærekraftige lokalsamfunn. I samarbeid med ØiT arrangerte Østfoldmuseene en kveld med foredrag og panelsamtale rundt teamet fortidens og framtidens Østfold i august. Videre jobber Østfoldmuseene med integrering av de strategiske

satsningsområdene i vårt [pedagogiske formidlings- og utviklingsarbeid](#), blant annet gjennom Pedagoggruppen og museumspedagogenes pågående arbeid med fem Unge-Kritikere prosjekter i 2025 koordineres av FoU-avdelingen.

Immateriell kulturarv i museets forsknings- og utviklingsarbeid

Flere prosjekter retter søkelys på immateriell kulturarv som tradisjonshåndverk og mattradisjoner. Ett eksempel er prosjektet [FoodStories](#), som undersøker museets samlinger og kulinarisk arv som ressurs, gjennom forskning og samskaping med eksterne organisasjoner og sivilsamfunnet. Dette har bidratt til ny teoretisk og praktisk kunnskap om håndbåren kunnskap, som blant annet utgjør en del av kunnskapsgrunnlaget for utviklingen av utstillingen [SMAK – Slekt, Mat, Arv og Kunnskaping](#), på Borgarsyssel Museum (2026/27).

Aktiv deltakelse i nettverk og utvalg

Østfoldmuseene deltar i 13 nasjonale museumsnettverk, etablert av Kulturdirektoratet, samt flere faglige nasjonale, nordiske og internasjonale nettverk ([se oversikt](#)). Aktivitetene i nettverkene varierer fra år til år, og er ofte tett koblet til forskningssamarbeid. Deltakelsen finansieres primært via forskningsprosjekter med ekstern finansiering, men annen finansiering forekommer også. Forskningsdirektøren koordinerer museets samlede nettverksdeltakelse, i dialog med avdelingsdirektører og FORUM. Flere ansatte deltok på samlinger for kompetansedeling og forskningssamarbeid i 2025. Deltakerne deler sine erfaringer og nye kunnskaper med resten av virksomheten i etterkant av samlingene.

Etter ny ordning har flere nye nettverk fått innvilget driftstilskudd fra Kulturdirektoratet for perioden 2025-2027. Østfoldmuseene er medlem av to av disse; [Bærekraftsnettverket](#) og [Nettverk for utforskende utstillingspraksis](#). Østfoldmuseene koordinerer Herregårdsnettverket, som fikk driftstilskudd for samme periode. I 2025 ble det blant annet gjennomført en samling i nettverket i Vesterålen i samarbeid med Museum Nord.

Gjennom FoU bidrar også Østfoldmuseene i ulike verv i sektoren, som medlemmer av rådgivende

grupper i forsknings- og utviklingsprosjekter, i styringsgrupper og som deltakere av ekspertutvalg. Dette er en viktig del av museets samlede samfunnskontakt, omdømme- og relasjonsbygging. Andre arenaer hvor museet ivaretar en sentral rolle som aktør i sektoren, er gjennom verv i Norges museumsforbunds fagseksjon for forskning og i fagseksjonen for formidling. Videre har vi for tiden et verv i Norsk ICOM. Museet deltar også i Ruinnettverket og i merkantile nettverk knyttet til IT-tjenester, reiseliv, samt arbeidsgivernettsverk og i Blue Shield Norge.

For utviklingen av det historiske Fredrikshalds teater i Halden er Østfoldmuseene koordinator for [Nordisk nettverk for historiske teatre](#). I 2025 søkte vi og fikk innvilget støtte fra NordPlus for utvikling av nettverket og en fysisk [nettverkssamling](#) over tre dager ble gjennomført med besøk i de historiske teatrene i Vadstena, og i Drottningholm og Ulriksdal i Stockholmsområdet, Sverige. Samlinger som disse gir stort utbytte av kunnskap innen faget historiske teatre. NordPlus-prosjektet går over tre år. Østfoldmuseene er dessuten representert i styret for Perspektiv – Association of Historic Theatres in Europe.

Østfoldmuseene arbeider kontinuerlig med prosjektutvikling, søknadsskriving og forskningsforberedende arbeid, hvor nettverkene vi deltar i spiller en helt essensiell rolle som arenaer og møteplasser for partnersøk og samarbeid.

Deltakelse i pågående forskningsprosjekter

Se egne prosjektnettsider for avsluttede og pågående FoU-prosjekter på [ostfoldmuseene.no/forskning](#) (oppdateres løpende).

Publisering og forskningsformidling

Østfoldmuseene publiserer fagfelleverderte artikler, bøker og populærvitenskapelig formidling som rapporter, utstillingskataloger, Digitalt Museum-artikler, kronikker, podcast – og bidrar aktivt med allmenrettet formidling på den nyopprettede Aktuelt-siden. Høsten 2025 ble

antologien Bærekraft på museum fra FLYT-prosjektet, utgitt på Museumsforlaget, lansert.

I 2025 publiserte ansatte ved Østfoldmuseene 5 fagfellelvurderte artikler inkludert en vitenskapelig antologi, 5 ikke-fagfellelvurderte artikler, 1 kronikk, 26 populærevitenskapelige foredrag, 2 podcast og 20 saker på Aktuelt-sidene. Fire artikler er til fagfellelvurdering per desember 2025.

Se oversikt over publiserte artikler på ostfoldmuseene.no/forskning/fagfellelvurderte-artikler og NVA (fra 2025). Artikler på Digitalt Museum: <https://digitaltmuseum.no/>; øvrige i Oria: <https://oria.no/>.

Foto: Øyvind Andersen / Østfoldmuseene

7. RELEVANT FORMIDLING

Formidlingen ved Østfoldmuseene er omfattende og bred, og kan betegnes som vår samlede utadrettede virksomhet – og omfatter pedagogiske programmer, DKS og undervisningsopplegg, vitenskapelige og faglige publikasjoner og foredrag, utstillinger, publikumsaktiviteter og øvrige arrangementer og publikumstilbud. Tilgjengeliggjøring av samlingene – både fysisk og digitalt – samt bygningsvernaktiviteter, inngår også i museumsformidlingen.

Deler av formidlingen foregår på de enkelte arenaene og digitalt, gjerne via KulturITs eKultur-løsninger, og ofte med utgangspunkt i lokalt engasjement og samarbeid. Mye av arbeidet koordineres, utvikles og drives fremover av våre faggrupper i Østfoldmuseene, som samlet også bidrar med metodeutvikling og annen felles faglig utvikling i museet.

I 2025 ble arbeidet i pedagoggruppa konkretisert og strukturert, for å heve kvaliteten på det pedagogiske arbeidet i fellesskapet. Et faglig pedagogisk fellesskap skal bidra til tettere dialog med skolene, og gjenbruk og flerbruk av tilbud på flere arenaer. Museets ambisjon er å sikre kvalitet og skape økt kapasitet innenfor eksisterende rammer, ved at pedagoger og formidlere arbeider planmessig i team og etter hvert følger et felles pedagogisk årshjul. Fra og med 2025 ble koordinering og utvikling av pedagoggruppa lagt inn under FoU-avdelingen for å styrke tverrfaglige synergier mellom kunnskapsproduksjon, utadrettet virksomhet og stedsutviklingsprosjekter.

Arenakoordinatorene har i 2025 samarbeidet med Publikumsansvarlig i markedsgruppen PULS for å sikre kvalitet, rekruttering og opplæring i førstelinjen mot publikum, samt gode HMS-rutiner. Publikumstilbudene er markedsført og profilert gjennom samarbeid mellom lokale museer og PULS, med mål om å ivareta både lokal identitet og felles profil. Interne utfordringer knyttet til koordinering av markedsføring og felles kommunikasjon er søkt løst innenfor eksisterende ressurser.

Vi er i gang med å hente inn ny og bedre kunnskap om publikum, blant annet ved å utforske potensialet for å nå et bredere og mer langveisfarende publikum enn det vi når i dag. Vi skal utvikle både inkluderende lavterskeltilbud og mer kommersielle produkter, som kan øke egeninntjeningen.

Strategiske valg for formidling 2024-2027

Østfoldmuseenes formidling har som overordnet mål å gi «Håp for framtiden» og bidra særlig til bærekraftsmålene som løftes frem i overordnet strategi og fagplanene.

Formidlingsarbeidet på arenaene skal primært ha en lokal eller regional forankring, men også settes inn i en nasjonal og global kontekst, som en del av museenes samfunnsrolle og samfunnsmandat. Vi prioriterer samarbeid med lokale aktører og publikumsgrupper, og har i 2025 arbeidet for å slippe til flere stemmer.

Formidlingsaktiviteter forankres i samlingene og i virksomhetens forskning for å:

- berike samlingene og sette dem i spill
- invitere publikum, eksterne aktører og frivilligheten til samskaping og medskaping
- bringe ulike kunnskapsprodusenter sammen gjennom folkeforskning
- gjøre publikum stolte av sin arv, bygge eierskap og bidra til lokal identitetsbygging
- åpne for nye stemmer og bredere representasjon
- ta stilling og engasjere; være etterrettelige og tillitsvekkende

Ny fagplan for formidling for perioden 2025–2027, [«Mot mer relevant og medskapende formidling»](#) ble publisert i oktober 2025, og sikter til å styrke Østfoldmuseenes rolle som samfunnsrelevant institusjon. Den understreker nettopp betydningen av å bygge på museets forskning og kunnskapsproduksjon, som nevnt i avsnittet over. Planen innlemmer FNs bærekraftsmål og fremmer

tverrfaglig samarbeid på tvers av museets områder. Den definerer målgrupper som barn/unge, unge voksne, eldre, nye publikumsgrupper, frivillige, digitale brukere og turister, og setter opp fire hovedmål:

1. styrke og utvikle medskapingsaktiviteter
2. bygge kompetanse
3. skape mer helhetlige tilbud
4. styrke digital formidling

Arbeid med ny utstillingsplan i 2025

I 2025 ble det utviklet et utkast til en ny utstillingsplan for Østfoldmuseene. Forslaget ble lagt frem for ledergruppen i desember. Planen skal sette strategiske og organisatoriske føringer for planlegging, gjennomføring og vedlikehold av utstillinger, med mål om å realisere museets strategi for 2020–2027. Planen vektlegger tverrfaglig samarbeid, medskaping med lokalsamfunn og skoler, og målgrupper i tråd med fagplanen for formidling, og skal ferdigstilles og publiseres våren 2026. Arbeidet koordineres av FoU-avdelingen.

Barn og unge

ØM har videreført satsingen på Den kulturelle skolesekken (DKS) og fornyet programmene der det har vært nødvendig.

Museet har tatt i bruk [Digitalt Museum Skole](#) for presentasjon av formidlingsopplegg og dialog med elever og lærere. Tilbudene der knyttes tydeligere til læreplanmålene, noe som gjør dem mer tilgjengelige og fleksible. Arbeidet med å fornye og kvalitetssikre skoletilbudene er i gang.

Barn og barnefamilier har vært og skal fortsatt være en prioritert målgruppe, med aktiviteter i skolens ferier. Gjennom egne prosjekter søker vi kontakt med ungdommer som ønsker å samarbeide om arenaer for kritisk refleksjon og nye fellesskap utenfor skoletilbudene. Vi trenger ungdommers medvirkning, perspektiver og korrekativer til vår praksis, for å sørge for at vi oppleves som relevante og aktuelle besøkssteder og kunnskapsinstitusjoner. Dette perspektivet gjenspeiles i flere av museets medvirkningsprosjekter.

I 2024 ble Østfoldmuseene invitert inn i det nasjonale prosjektet «Unge kritikere», i regi av Norges museumsforbund og finansiert av Sparebankstiftelsen DNB. Med utgangspunkt i pedagoggruppa har Østfoldmuseene utviklet fem delprosjekter ved henholdsvis Kanalmuseet, Borgarsyssel Museum, Moss by- og industrimuseum, Fredrikstad museum og Halden museum. Det har vært høyt aktivitetsnivå i prosjektet gjennom hele 2025.

Gjennom «Unge kritikere» skaper ØM arenaer der fremtidens samfunnsbyggere kan møtes og diskutere spørsmål som betyr noe for dem – polarisering, ytringsfrihet og ytringskultur, forholdet mellom mennesker og teknologi, mennesker og natur, samt ungdom og museumspraksis.

Unge Kritikere og delprosjektene beskrives i Årsrapport 2024 og på nettsiden [Pedagogisk formidling- og utviklingsarbeid](#), som ble opprettet i 2025.

Unge voksne

Vi fortsetter å utforske mulighetene for kveldsarrangementer rettet mot unge voksne, gjerne med foredrag og enkel servering for helhetlige opplevelser. Slike arrangementer planlegges og gjennomføres i samarbeid med lokale aktører og kan på sikt utvides til flere museer og byer.

Eldre og pensjonister

Eldre og pensjonister er en etablert målgruppe. Vi utnytter potensialet for gode samarbeid med lag og foreninger om dagarrangementer på hverdager. Kunnskap og ferdigheter i denne gruppen deles i økende grad med yngre målgrupper gjennom arrangementer og prosjekter – flere eksempler er gjennomført i 2025. Se aktivitetsoversikt fra side 50 i rapporten.

Det står mer om vårt arbeid med eldre i delstrategien for likestilling og mangfold og delstrategi for frivillighet. Delstrategi for likestilling og mangfold er under revidering og skal bli oppdatert våren 2026.

Immateriell kulturarv

Fredrikshalds teater viderefører en lang, ubrutt teatertradisjon i Halden med både amatørteater og profesjonell teatervirksomhet. Aktiviteten øker, og et nyinstallert fast lyd- og lysanlegg tilpasset det fredede bygget reduserer slitasje på lokalene og brannfaren. Økt bruk og tilgjengelighet kan forsvares ut fra et bevaringsperspektiv. Arrangementer på våre arenaer gjør utøvelse og framvisning av tradisjonshåndverk, fortellerkunst og kulinarisk grønn kulturarv mulig. Kapittel 5 beskriver den helhetlige samlingsutviklingen og kapittel 6 forskningen på immateriell kulturarv.

Universell utforming

Kanalmuseet satser på universell utforming og jobber med konkrete tiltak i utstillingen samt formidlingsopplegg, innledningsvis med fokus på blinde og svaksynte. Museet fikk ekstern finansiering fra Kulturrådet til et pilotprosjekt i 2025, der de i samarbeid med frivillige i Stiftelsen DS Engebret Soot har utviklet et aktivitetsbasert opplegg om dampbåtene i Haldenkanalen, tilrettelagt likt for personer med og uten nedsatt syn. Dette prosjektet er en del av en større ambisjon ved Kanalmuseet om å bli et sted hvor vi ved å utforske vår ikke-seende sanseverden, kan tilby «nye universelle opplevelser» der vi setter i spill lydene, luktene og følbarehetene til Haldenvassdragets historier og slik tilby enda rikere opplevelser av områdets kultur og natur.

[KulturPunkt](#) benyttes av Østfoldmuseene for å tilføre lyd som erstatning for tekst i utstillinger, samt til oversettelse til flere språk. KulturPunkt gir tilgang til historier gjennom å være i fysisk aktivitet, gjerne hvor historiene har utspilt seg, men gir også en mulighet for å utforske historier og steder for dem som ikke kan komme seg like enkelt ut og rundt. Østfoldmuseene har i 2025 søkt om midler fra fylkeskommune og Kulturrådet for å øke graden av universell utforming i Fredrikshalds teater og sikre tilgang for bevegelseshemmede og trygge svaksynte i teateret.

Digital formidling

I 2025 har Østfoldmuseene videreutviklet digital formidling med helhetlig og framtidsrettet fokus, ved å kombinere tilgjengelig teknologi for økt

synlighet og tilgjengelighet. Digitale virkemidler gir merverdi til fysiske opplevelser, universell tilrettelegging samt før- og etterarbeid som forlenger museumsbesøket.

Museet har styrket digital synlighet gjennom søkemotoroptimalisering av [østfoldmuseene.no](#) og innføring av sporingslenker for bedre analyse av publikums digitale atferd – noe som har bedret både formidling og kommersiell utnyttelse.

Vi arbeider for en mer bevisst holdning til innhold og plattformer, med klarere skille mellom markedsføring (hovedsakelig sosiale medier) og kunnskapsformidling. I 2025 ble strategiplanen for sosiale medier iverksatt.

Østfoldmuseene har videre etablert [Aktuelt](#), en egen nettside for formidling av aktualitetsstoff fra våre fag- og virksomhetsområder. I 2025 publiserte museet totalt 64 saker, som samlet sett viser bredden av våre aktiviteter og praksiser.

DAMS

God billedbase med ivaretagelse av GDPR og rettigheter er avgjørende for etisk og faglig forsvarlig digital formidling. I 2025 har ØM jobbet videre med innføring av KulturITs skylagringsløsning DAMS.

[Kapittel 4](#) redegjør for digital tilgjengeliggjøring og informasjon om samlingene.

Programmering og arrangementer

Billettinntekter og salg fra kafe og butikk skal i utgangspunktet dekke utgifter til vertskap, strøm, vedlikehold og renhold, og forhåpentligvis gi noe overskudd. Utenfor sommersesongen lønner det seg sjelden å holde museene åpne uten spisset program rettet mot konkrete målgrupper. Dette krever økt arbeid med programmering, målretting og kontinuerlig evaluering av tiltak og markedsføring. For å øke inntektene har museet i 2025 jobbet kontinuerlig med å utvikle konseptuelle pakketilbud rettet mot kjøpesterke segmenter, som bedrifter, grupper og tilvalg ved utleie. Museet har i 2025 brukt eksterne prosjektmidler for å delfinansiere gjennomføringen av arrangementer som ikke er

lønnsomme, eller som av ulike grunner bør gjøres tilgjengelig uten billett-kostnad.

Som del av samfunnsansvaret har museet i 2025 prioritert gratis undervisning for barn og unge, samtidig som vi har strukket oss for både lavterskeltilbud og høyt prisede konsepter.

Prosjektorganisering

Innenfor driftsbudsjettet ble det også i 2025 avsatt en liten stimuleringspott for egenandel i nye samarbeids- og utviklingsprosjekter. Tildeling har skjedd etter søknad, med prioritering av publikumstilbud som kan generere egeninntekter og være bærekraftige på sikt.

For å lykkes med mer økonomisk bærekraftige arrangementer kreves tydelig kommunikasjon om museets finansieringsmodell og avhengighet av egeninntekter, samt gode rutiner og avtaler med eksterne partnere. I 2025 har mangel på finansiering og krav til inntjening utfordret samarbeid med kommuner, lag og foreninger. Vi opplever at det er nødvendig å tydeliggjøre overfor omgivelsene at museet ikke er fullfinansiert offentlig, at vi ikke kan fordele midler til partnere, og at virksomheten er avhengig av inntekter som dekker alle utgifter til utadrettede aktiviteter.

Formidlingsaktiviteter med særlig fokus i 2025

Under følger noen eksempler på formidlingsaktiviteter, herunder pedagogisk utviklingsarbeid som har vært særlig vektlagt i 2025. Se også oversikt fra side 50 for en mer komplett oversikt.

Østfoldmuseene deltar med fem delprosjekt i et nasjonalt prosjekt Unge kritikere, som ledes av Norges museumsforbund, finansiert av Sparebankstiftelsen DNB. [Les mer om prosjektene på museets nettside.](#)

I 2025 har vi kommet langt på prosjektet Ulvedialoger på Kanalmuseet. I samarbeid med ungdommene fra 9. trinn ved Marker skole og 8. trinn ved Knapstad skole utviklet vi metodikk for dialogaktiviteter som skal bli en sentral del av Kanalmuseets nye utstilling om ulven «Markir». Prosjektet ble gjennomført over en 6-ukers periode med hver klasse, og så fikk vi tillegg muligheten til å

ta med ungdommene fra Marker skole til Langedrag Naturpark der [de fikk oppleve ulv på nært hold](#). Erfaringene fra Ulvedialogene med de deltagende ungdommene, vil bli brukt til å engasjere nye ungdommer i Østfold til å skape gode dialoger om dette konfliktfylte dyret i sine lokalsamfunn når utstillingen står ferdig.

[Ungdomsmedvirkningsprosjekt Koble ved Halden museum](#) har i 2025 blitt etablert i samarbeid med Halden kommune. På bakgrunn av negative tall i siste Ungdata-undersøkelse og uttalelser i lokal media om manglende tilbud for ungdom, var visjonen å etablere en ungdomsgruppe som skulle [skape aktiviteter for og av ungdom](#), basert på hva ungdom i Halden selv etterlyser. I løpet av våren 2025 ble det ansatt ti ungdommer; fem jenter og fem gutter i alderen 15 – 18 år, med ulik bakgrunn og interesser. Disse ti utgjør arrangørgruppa Koble, som sammen med en voksen prosjektleder i 60 % stilling skal [utvikle arrangementer og aktiviteter for sitt alderssegment på ulike arenaer i Halden](#). Kobles mål er å skape trygge, inkluderende møteplasser på tvers av byens ungdomsmiljøer, i samarbeid med eksisterende aktører og kulturressurser. Siden juni 2025 har Koble produsert egne arrangementer. Halden kommune bidrar inn i prosjektet KOBLE med midler fra Områdeløftet og betaler halve lønna til prosjektlederen. Dette er en interessant samarbeidsmodell, som viser at kommunen og museet kan løse oppgaver sammen og tilføre merverdi for hverandre. Slikt samarbeid utløser i tillegg gjerne nye friske midler fra tredjepart.

Moss by- og industrimuseum har i 2025 bygget videre på Samlebåndsduellen hvor ungdommer utfordres til å erfare industrialiseringens betydning og konsekvenser og skal sammen med ungdom se videre på utviklingen fra industri til kulturarenaer i hjembyen.

Fredrikstad museum har samlet ungdommer gjennom hele 2025 til workshops hvor de har utforsket ytringsfrihet, ytringskultur, ekstremisme og utenforskap, gjennom samtaler og praktiske øvelser for refleksjon, diskusjon og meningsuttrykk.

Borgarsyssel Museum har i 2025 forankret Unge kritikere i planene for utstillingen SMAK.

Kanalmuseets nye formidlingsopplegg [«Haldenkanalens dampkrefter»](#) har som ett av flere mål å stimulere til økt kunnskap og stolthet for den unike dampbåtkulturen i Haldenkanalen til barn og unge i lokalmiljøet. Vi gjennomførte i år to dampbåtdager med ungdommene fra 7. trinn ved Marker skole, og ambisjonen er å kunne tilby dette videre som et fast skoleprogram. Opplegget gjennomføres i samarbeid med de frivillige i stiftelsen DS Engebret Soot, som drifter og vedlikeholder flere av kanalens veterandampbåter, og gjort mulig med midler fra Kulturdirektoratet. En videreføring av tilbudet til skolene vil derfor være avhengig av nye midler til å dekke de frivilliges utgifter knyttet til dampbåtkjøringen.

Skolestartfestivalen er et kommunalt tilbud i Halden til byens ungdomsskoler, og blir gjennomført i august hvert år. Hvert trinn blir tilbudt sitt eget pedagogiske opplegg. Østfoldmuseene – Halden museum bidro i 2025 til gjennomføringen av et vandrespill med «Giftmordersken Sofie Johannesdatter» som tema. Målet for opplegget var å gi elever på 9. trinn en historisk innføring og opplevelse av henrettelser som straffemetoder. Halden museum bidro med å skrive manus, legge regi og med skuespillere til gjennomføring av opplegget.

Østfoldmuseene vedlikeholder og utvikler sine DKS-programmer. Et eksempel er Arkeolog for en dag som er et pedagogisk tilbud på Halden museum til byens 4. trinn. Med utgangspunkt i Gjellestad-funnet får elevene være med på en arkeologisk utgraving. Med gule vester, briller, koster og små spader, graver elevene seg ned i sandkasser på leting etter «arkeologiske» gjenstander sammen med en vaskeekte arkeolog. Målet med opplegget er at elevene skal få en «hands-on» erfaring med utgravinger og behandling av arkeologiske gjenstander.

Et annet eksempel, også fra Halden, er Fordom & dialog er et pedagogisk tilbud til byens 8. trinn. Med utgangspunkt i utstillingen «Janken – den fektende damen» gjennomføres dialogøvelser og samtaler med målsetting om å bevisstgjøre elevene om fordommer og hvordan disse påvirker meninger, atferd og opplevelse av verden, uten nødvendigvis å ha noe med virkeligheten å gjøre.

Threads er et nytt DKS prosjekt initiert av Olavsdagene. Her er Borgarsyssel, sammen med Netron og Studium Actoris samarbeidspartnere. Museet blir en del av en tverrfaglig formidling av “Gudrid den Vidfarne” fra Vinland-saga. På Hvaler har programmene for 2. og 5. trinn ved Hvaler barne- og ungdomsskole samt for PYP3 ved Children’s International School blitt gjennomført som planlagt, og det har blitt gjennomført møter med skolene og vertskommunen som signaliserer et tydelig ønske om videreutvikling av museets engasjement for å styrke elevenes forståelse av lokal identitet og historie. I Moss har skole og læring vært et tydelig satsingsområde gjennom DKS og det legges vekt på tilpassede opplegg for hele elevgrupper og på bestillingsbesøk fra skolene.

I 2025 ble det gjennomført omvisning på Elingaard for en spesialklasse med behov for tilrettelegging. I tillegg ble elever fra Manstad skole invitert til å gi tilbakemeldinger på et mulig undervisningsopplegg som utvikles gjennom prosjektet Nytt liv til Elingaard. Tilbakemeldingene viste at bruk av kjøkkenet til praktiske aktiviteter, som baking, ble opplevd som særlig positivt, og besøket til rom 7 – kjent for sine spøkelseshistorier – ble fremhevet som spesielt engasjerende. Medvirkning fra barn og unge gir verdifulle innspill i det videre arbeidet med å utvikle relevante og tilpassede formidlingstilbud ved Elingaard.

Det er også gjennomført skoleomvisninger og arrangementer i museets regi på Kongsten fort, og det har vært etterspørsel etter bestilte omvisninger der gjennom året.

Gjennom å ta i bruk den digitale skoleportalen opplever Østfoldmuseene å få besøk av elever også utenfor Østfold.

Digital formidling

[KulturPunkt](#) ble videreutviklet i 2025, blant annet med en ny funksjon for digitale rebusløyper. I Gamlebyen ble det lansert en rebus med tema andre verdenskrig, som tar brukerne med på en historisk vandring gjennom hele området ved hjelp av mobiltelefon.

I forbindelse med Forsvarsbyggs kunngjøring om salg av bygninger i Gamlebyen utviklet

Østfoldmuseene også en omfattende digital presentasjon i KulturPunkt, tilgjengelig på norsk, engelsk og tysk. Presentasjonen omfatter 65 bygninger og festningsobjekter og gir et helhetlig historisk overblikk over Gamlebyen som kulturmiljø.

Østfoldmuseene har også i 2025 vært med på fullføringen av interreg-prosjektet, Besøksnæring 2.0. Museets bidrag inn i dette svensk-norske samarbeidet har vært kulturpunktløyper; Oldtidsruten i Østfold og andre verdenskrig i Gamlebyen Fredrikstad. Det har vært sentralt i prosjektet å utvikle et bedre digitalt tilbud til publikum og å sette inn en rekke markedsføringstiltak slik at KulturPunkt tas i bruk.

Utstillinger og publikumsarrangementer

Innrås er et samarbeidsprosjekt mellom Østfoldmuseene og Halden videregående skole, som ble gjennomført i oktober 2025. Elevene skal, i samarbeid med museet, produsere en utstilling. De velger hvilke historier som skal fortelles, hvilke gjenstander og illustrasjoner som skal stilles ut, og hvordan utstillingen skal presenteres. Målet er at elevene lære både lokalhistorie og musealt arbeid. Denne gangen er det elever på 3. trinn, idrettsfag, i alt 30 elever, som får anledning til å være med på moroa. [6 av Haldens sentrale idretter/ idrettsklubber skal presenteres](#). Her får vi møte idrettshelter og store idrettsøyeblikk. Resultatet, utstillingen Høy puls, skal stå ferdig i løpet av 2026.

For økt virksomhet i sommersesongen ble utstillingen Ut i det fri produsert for, og vist i Galleri Rød på Rød herregård. I anledning Friluftslivets år 2025 var temaet Natur og Friluftsliv. Utstillingen var et samarbeid mellom Østfoldmuseene, Halden kommune og Halden kunstforening. I utstillingen ble kunst fra kommunens samlinger og gjenstander fra museet og Stiftelsen Ankerske Samlinger vist fram for publikum. Utstillingen var et gratistilbud og fikk 730 besøkende.

Med utgangspunkt i den personlige historien til hannulven «Markir» som ble skutt under lisensjakt i Marker kommune, lager Kanalmuseet en utstilling om ulv som sentrerer rundt følgende fire tema: ulvens økologi, slektskapet til den norsk-svenske

ulvebestanden, historien til mennesket og ulven fra siste istid frem til i dag og rovdyrforvaltningen i Norge. Utstillingen har to hovedelementer, den utstoppede ulven og en animasjonsfilm som forteller ulvens historie, og disse ble ferdigstilt i 2025. Arbeidet med realiseringen av «ulvekapselen» som skal romme utstillingen og alt teknisk utstyr fortsetter i 2026, før vi kan invitere publikum til en innholdsrik og visuelt sterk utstillingsopplevelse som forhåpentligvis vil engasjere til dialog og økt refleksjon om ulv og maktprinsippene i det norske demokratiet.

Ved Fredrikstad museum presenterte vi en Hot Spot-utstilling om folkerett og krigen i Gaza. Utstillingen var opprinnelig tenkt som temporær, men etter en alvorlig hendelse der to besøkende reagerte voldelig mot museets ansatte, valgte Østfoldmuseene å la utstillingen stå over tid og samtidig supplere den med engelsk oversettelse. Hendelsen ble politianmeldt <https://ostfoldmuseene.no/museer-tar-stilling-nar-sivilisasjon-og-samfunn-trues>. Hot Spot-utstillingen har bidratt til bredere formidling av tematikk knyttet til folkerett, krig og sivilsamfunnets rolle.

I Fredrikstad ble det gjennomført et større belysningsprosjekt i museumsbutikken, utstillingen Bar 1567 og i Polar Bear-utstillingen. Alle takspotter ble skiftet ut for å gi bedre lyskvalitet og mer presis formidling. I Polar Bear-utstillingen ble det også montert lyskastere med sjablonger av isbjørnspor på gulvet, som markerer anbefalt rute gjennom utstillingen.

Ingen nye utstillinger ble produsert på Kystmuseet i 2025, men den temporære fotoutstillingen «Hvaler sjel – steder og mennesker» ble videreført. I basisutstillingen ble det montert opp en ny tv-skjerm for å vise en film «Stenhoggeren». Det ble i 2025 startet på et arbeid for å se på nye utstillinger på Kystmuseet Hvaler, og som del i en langsiktig plan vil vi initiere en minneinnsamling knyttet til lokale stedsnavn i sommersesongen 2026.

20. september åpnet [den spektakulære lysinstallasjonen Cosmos av kunstner Janis Petersons](#) i ruinparken på Borgarsyssel Museum. Utstillingen kom i stand som et samarbeid med Østre bydel Sarpsborg og Olavsdagene. Det skulle vise seg at ruinparken var rett arena for denne

utstillingen som trakk rundt 15 000 besøkende fra hele Østfold de tretten dagene den var åpen. Spesielt hyggelig var det å registrere nye besøkende som ikke hadde besøkt museet før og mange unge. De svevende og lyssatte planetene var den perfekte bakgrunn for selfies og utstillingen hadde et aktivt liv på sosiale medier, noe som igjen trakk enda flere besøkende. Museets stilte med verter som ble inntjent gjennom godt kafe- og butikksalg. Utstillingen om Palestina og folkeretten som først ble vist ved Fredrikstad museum ble senere reproducert og vist som temporær utstilling under [Palestinafest](#) i Kulåsparken i Sarpsborg og deretter satt opp i [ruinparken på Borgarsyssel Museum](#) under Cosmos. I 2025 har vi ved Moss by- og industrimuseum hatt et høyt aktivitetsnivå. Med stramme ressurser og krav om bærekraftig gjennomføring har vi prioritert lavterskel arrangementer og tydelige familieopplevelser som senker terskelen for førstegangsbesøk og gir grunnlag for gjenbesøk. Programmet har omfattet ferietilbud og verksteder, temadager og publikumsaktiviteter i utstillingen, samt foredrag og omvisninger i museet og Konventionsgården. Vi har samtidig styrket samspillet mellom fysisk aktivitet og digital formidling. Instagram har vært en viktig formidlingskanal og «motor» for synlighet, der aktivitetene gir innhold og historier, og den digitale rekkevidden bidrar til å trekke nye brukergrupper til museet. Samlet har tiltakene bidratt til økt besøk

og stor vekst i sosiale medier, og viser at målrettet programarbeid, vertskap/samarbeid og digital formidling forsterker hverandre.

I 2025 har vi videreført Etappe 3: Moss gamle vannverk som ny publikumsarena i Møllebyen, i samarbeid med Mossefossen og Vansjøs Venner. Opplevelsen bygges rundt temaet «vann og brann», med bybrannen i 1858 som hovedfortelling, og kombinerer kulturminnet med moderne formidlingsgrep. På grunn av fukt flyttes lys- og lydinstallasjonen til Traforommet, mens Pumperommet får en mer tradisjonell og bevaringsvennlig presentasjon av anleggets funksjon og tekniske rolle. Parallelt utvikler vi en fiktiv, historisk forankret nyhetssending om brannen (studio + greenscreen) som inngår i multimediaopplevelsen. Sparbank1Stiftelsen og Sparebankstiftelsen DNB finansierer prosjektet.

Et viktig mål for [basisutstillingen i Moss](#) er å [kontinuerlig utvikle den](#). Hensikten er at publikum som vender tilbake, «alltid» vil finne nye elementer i utstillingen. Med «nyheter» er vi også bedre rustet til å relansere og markedsføre den. I 2025 har vi fire nye elementer: 1. Bygg en legorobot 2. Tegnebord for de minste 3. Digitalt kunnskapsspill ved kontrollbordet/Papirfabrikken 4. Utstilling av ny robot (EVE gen. 2, 1X)

”Aktivitetsnivået har vært høyt, med vekt på bærekraftige arrangementer og opplevelser for et bredt publikum

8. VIRKSOMHETSSTYRING

I 2025 har vi jobbet med ny revidert Fagplan for virksomhetsstyring som forventes å ferdigstilles første halvår 2026. Fagplan for virksomhetsstyring skal gi et bilde av det overordnede rammeverket for driften. Den skal peke på forutsetningene og ansvaret som ligger til profesjonell museumsdrift, med strategiske prioriteringer og økonomisk styring som sentrale deler.

Østfoldmuseene har i 2025 gjennomført nedbemanning i henhold til nedgang i driftstilskudd. Kjernevirksomheten prioriteres, og vi toner ned butikk/kafé/utleie som ikke i nevneverdig grad gir inntekter til museumsdriften. Oppgaver som ikke regnes som museumsfaglige settes ut, med mindre det av driftsmessige årsaker ikke er hensiktsmessig å kjøpe tjenestene utenfra.

Arrangementer og åpne museer må nå finansieres eksternt på utsiden av våre driftsbudsjetter eller gjennom billettinntekter. Vår samfunnsrolle må ivaretas gjennom egne lavterskeltilbud for å nå bredere ut til flere, og dette krever egne tilskudd gjennom prosjekter med samarbeidspartnere. Østfoldmuseene opplever imidlertid stor tillit blant private og offentlige tilskuddsgivere, og lykkes ofte med å innhente prosjektmidler.

Prosjektfinansiering fordrer en profesjonell og effektiv utnyttelse av tilgjengelige midler, noe som igjen krever høy kompetanse på prosjektorganisering og god personalledelse. Vi har i 2025 jobbet kontinuerlig med å oppdatere vår prosjekthåndbok og bekostet kurs for medarbeidere som har ønsket å øke sin kompetanse og gjøre seg attraktive som gode prosjektledere.

Omstilling til økt prosjektavhengighet krever en endring i organisasjonskulturen i retning større grad av underveis- og sluttevalueringer, samt tydelig ansvars- og rolleforståelse. Vårt HRM- og avvikssystem, Simployer, bidrar til samhandling og oversikt. Søknadsskriving og nettverksarbeid er svært ressurskrevende og det søkes Kultur- og likestillingsdepartementet om midler til en stilling som «Oppdragsinnhenter» i 2027.

Strammere driftsbudsjetter påvirker i stadig større grad arbeidet med samlinger og bygningsvern, samt begrenser oppgradering av systemer og utstyr. Det har lyktes museet å redusere strømkostnader ved å holde bygg stengt og temperaturer på minste tilrådelige nivå. Vi søker Kultur- og likestillingsdepartementet om ENØK-tiltak i 2027 for å redusere et høyt forbruk i bygninger med publikumstilbud og kulturhistoriske verdier. Østfoldmuseene har i 2025 kommet langt i arbeidet med miljøsertifisering av hele organisasjonen, og det er ventet at vi oppnår denne statusen første kvartal 2026. Arbeidet bør følges opp med investeringer i ENØK-tiltak, noe som kan munne ut i søknader i 2026.

Østfoldmuseene håper i 2026 å kunne levere på bestillingen i tildelingsbrevet om å rydde opp i museets avtaleverk og praksis. Nye avtaler vil gi bedre muligheter for økonomisk og faglig prioritering innenfor rammen, i tråd med mandat.

Museet er en kunnskapsbedrift som er avhengig av høy grad av trivsel og motivasjon for å holde på kompetanse. Ledergruppa jobber med egenutvikling med vekt på personalledelse, og bruker verktøyet Motivati for å følge opp vår personalledelse på en helhetlig og forutsigbar måte gjennom medarbeidersamtaler. Verktøyet kan benyttes til å måle graden av motivasjon og trivsel, og bidrar til oppfølging av tiltak for å bedre arbeidsmiljøet. ØM hadde en liten økning i sin motiVasjonsfaktor fra 77 % 2024 til 82 % i 2025.

Strategisk arbeid i Fellestjenester, administrasjon

Fellestjenester administrasjon er servicefunksjoner for hele Østfoldmuseene og bidrar som et administrativt nav for å understøtte den museale virksomheten.

Staben på syv ansatte har tilhold på Borgarsyssel Museum, Sarpsborg, men ambulerer mellom arenaene og har arbeidsdager rundt omkring om

hensiktsmessig og ved behov. Fellestjenester, administrasjon ivaretar Østfoldmuseenes oppgaver knyttet til resepsjon og sentralbord, dagligarkiv og sekretærfunksjoner, økonomi og finans, HR og lønn, innkjøp og avtaler, markedsrettede tiltak og publikumsutvikling, sponsorer, teknisk utstillingsrådgivning, nettsider og intranett.

Miljøsertifisering ved Østfoldmuseene

I tråd med Østfoldmuseenes strategi for bærekraftig utvikling ble arbeidet med miljøsertifisering videreført og styrket i 2025. [Borgarsyssel Museum ble i januar 2025 sertifisert som Miljøfyrtårn](#), og fungerer nå som hovedkontor i virksomhetens videre sertifiseringsarbeid. Sertifiseringen omfattet i første omgang administrasjonen og tilhørende enheter, og markerte et viktig steg i arbeidet med å systematisere og forbedre Østfoldmuseenes miljøprestasjoner.

I løpet av året har museet også gjennomført flere grønne arrangementer, der egne bærekraftstiltak er planlagt og gjennomført i tråd med kriteriene fra Miljøfyrtårn. Dette har bidratt til økt bevissthet rundt miljøvennlige valg innen arrangement, drift og formidling.

Arbeidet med å sertifisere hele virksomheten ble i 2025 påbegynt etter Miljøfyrtårns hovedkontormodell. Borgarsyssel Museum er definert som hovedkontor, med flere underenheter og tilhørende satellitter. Hver underenhet og satellitt har egen lokal Miljøfyrtårnansvarlig, noe som sikrer forankring, ansvar og oppfølging på tvers av organisasjonen.

Arbeidet med miljøsertifisering har gitt Østfoldmuseene bedre oversikt over miljøpåvirkning knyttet til energi, transport, avfall, innkjøp og arbeidsmiljø, og legger et solid grunnlag for videre forbedringer. Målet er at Østfoldmuseene i sin helhet skal være Miljøfyrtårnsertifisert i løpet av våren 2026.

Tiltak gjennom kompetansepotten

Det kreves stadig mer og oppdatert kunnskap om de ulike fagområdene ØM skal ivareta, både de museumsfaglig og de merkantile. Samtidig søker vi å finne gode arbeidsmåter og systemer for å

optimalisere samhandling, noe vi opplever får større betydning ved matrisearbeid og sammensatte fagteam.

For å kunne prioritere rett og sørge for at vi står rustet for framtiden, styres midler til kompetansehevende tiltak fra sentralt hold. Midlene fordeles i forhold til lovbestemte kurs, sertifikater o.l. og de behovene ØM ellers har. Deltakelse på kurs, seminarer o.l. uten kostnad er også en del av den sentraliserte styringen for igjen å prioritere og ha oversikt over hvilken kompetanse vi besitter.

Med en stadig mer prosjektbasert økonomi er prosjektledelse et satsingsområde. ØM følger Teknas modulbaserte program, som går over flere år. Fem medarbeidere har deltatt i programmet 2025. Ansatte som har fått denne kompetansen utgjør en arbeidsgruppe som til enhver tid reviderer ØMs prosjekthåndbok.

MUSE-programmene er viktige for Østfoldmuseenes forskningsrettede arbeid og attraktivt blant de ansatte. Én ansatt fullførte og avla eksamen etter to moduler i 2025. Det er satt av ekstra midler for deltakelser til MUSE620/621 i 2026.

Tiltak gjennom formidlingspotten

Østfoldmuseene prøver i større grad å planlegge formidlingsaktiviteter i fellesskap, og nye tilbud skal utvikles i tråd med strategiske mål og fagplan for formidling. En felles intern formidlingspott skal stimulere til faglig utvikling, sikre en mer planmessig aktivitet, skape bredde og sikre et helhetlig tilbud tilpasset kapasitet og ressurser.

Søknader som innvilges må sannsynliggjøre at de har potensiale for å bli økonomisk bærekraftige og bidra til økte egeninntekter på sikt. Dette gjelder i all hovedsak ved etablering av nye konsepter, utvikling av utstillinger og innføring av digitale løsninger. Midler fra denne potten ble benyttet til å jobbe frem nye planer for utstillingsrommet i Olavs hall på Borgarsyssel. Det nye konseptet gav oss tilslag på midler fra Sparebankstiftelsen DNB for å bygge mesanin og gjennomføre medvirkningsaktiviteter til utstillingen SMAK.

Inkluderende arbeid og mangfold

Østfoldmuseene har tradisjon på å være imøtekommende når det gjelder å tilby praksisplasser og tilrettelegge tiltaksplasser for brukergrupper med ulike behov. I 2025 har ØM hatt to personer med varig tilrettelagt ordning / TULT. ØM er i stadig dialog med Nav og deres samarbeidspartnere. I tillegg har vi hatt to personer innom i korte perioder i praksisplass/ arbeidsavklaring.

Museumsbutikker og kafé/kioskdrift

Østfoldmuseene har i 2025 hatt museumsbutikker ved syv av våre arenaer og kafé/kiosk ved tre av dem. Butikk og kafé/kiosk følger museets åpningstider. Butikkene skal komplementere museumsbesøket, fortrinnsvis med varer som henger sammen med museets tema og utstillinger, og et besøk i museumsbutikken skal oppfattes som en forlengelse av museumsopplevelsen ved at de besøkende kan ta med minner (ting) og kunnskap (trykte varer) hjem. Butikkdriften koordineres gjennom felles rutiner, systemer og profilering av arenakoordinatorene, støttet av fellestjenester, administrasjon.

Foto: Øyvind Andersen / Østfoldmuseene

Prosjektmidler

ØM mottok til sammen 3,5 mill. kr fra private givere i 2025 og 7,4 mill. kr fra offentlig sektor. I tillegg har ØM fått tildelt offentlige og private midler gjennom samarbeidsprosjekter innen FoU.

Prosjektmidler, private (> 100 000 kr):

Inge Steenslands Stiftelse	Drift av Polar-bear utstilling, Fredrikstad museum	1,5 mill. kr
Sparebankstiftelsen DNB	Utstilling Moss Gamle Vannverk, Moss by- og industrimuseum	420 000 kr
Norges Museumsforbund	Unge kritikere, Østfoldmuseene	400 000 kr
Sparebank 1 Østfold Akershus	Utstilling Moss Gamle Vannverk, Moss by- og industrimuseum	250 000 kr
Sparebankstiftelsen DNB	Utstilling Markir - en ulv forteller, Haldenvassdragets Kanalmuseum	200 000 kr
Sparebank1stiftelsen Halden	Formidling Arkeolog for en dag, Halden museum	150 000 kr
Stiftelsen Industrihistorisk Bevarelse i Mossedistriktet	Oppgradering utstilling, Moss by- og industrimuseum	132 463 kr

Prosjektmidler, offentlig (> 100 000 kr):

Kulturdirektoratet	Inergen gasslukkeanlegg Elingaard herregård, Fredrikstad museum	3,9 mill. kr
Fredrikstad kommune	Utbedring tak Kongsten Fort, Fredrikstad museum	1,0 mill. kr
Halden kommune	Unge kritikere KOBLE, Halden museum	750 000 kr
UDDANNELSES- og forskningsstyrelsen Danmark	Nettverk historiske teater NordPlus, Halden museum	336 629 kr
Kulturdirektoratet	Kultur(sam)skaperen, Forskning og utvikling	230 000 kr
BUFDIR	Ungt kollektiv KOBLE, Halden museum	150 000 kr
Riksantikvaren v/ØFK	St.Nikolas kirkeruin, Tenor kirkeruin, Værne klosterruin, Østfoldmuseene	143 404 kr

Vertsopplæring og vertens digitale håndbok

Østfoldmuseenes vertskap i 2025 besto av 44 verter, der 33 inngikk som en del av sommervertene. Vertene fikk opplæring lokalt på arenaene med arena koordinatore og lokale vertskapsansvarlige i forkant av sommersesongen. På programmet stod blant annet førstehjelp med egen kursholder, forventninger til vertskap i ØM, lokale rutiner og informasjon om det samlede sommertilbudet. Som et kompetansehevende tiltak ble vertskapet invitert til workshop i formidlingsteknikk på Borgarsyssel Museum.

Vertens digitale håndbok, som tar sikte på å holde vertene løpende oppdatert og sørge for god samhandling med virksomheten i øvrig, ble videreutviklet og oppdatert med ny informasjon. I håndboken finnes rutinebeskrivelser, kontaktpersoner og nyttige tips som ny i publikumsmottaket og i arbeidshverdagen.

For neste sesong vil Vertens digitale håndbok tilgjengeliggjøres i håndbokportalen i Simployer.

Marked og kommunikasjon

Markedskanaler

Markedsarbeidet i 2025 har vært konsentrert rundt aktiviteter, arrangementer og publikumstilbud i vinterferien, påskeferien, hovedsesongen, høstferien og i førjulperioden. Våre markedsaktiviteter i 2025 ble hovedsakelig gjennomført i følgende markeds- og mediekkanaler:

Amedia Østfold/Follo: Annonsering hovedsakelig i nettaviser, og i begrenset grad papiraviser. Amedia er en sentral markedsføringskanal for Østfoldmuseene, da den gir bred lokal dekning og når store deler av vårt publikum. Annonsebudsjettet har i stor grad vært benyttet på digitale plattformer tilknyttet følgende aviser: Fredriksstad Blad, Halden Arbeiderblad, Sarpsborg Arbeiderblad, Smaalenenes Avis, Moss Avis.

Meta Business Suite: Annonsering på Facebook, Instagram og andre plattformer i Metas annonsenettverk, inkludert nettsider og apper som samarbeider med Meta.

Hva skjer?-kalendere: Ulike nettaviser, reiselivs- og Visit-selskaper i Østfold, Oslofjorden og Visit Norway, samt deres nettsider og guider for attraksjoner og museer.

Annonsering og synlighet gjennom utvalgte bransje-, interesse- og reiselivsrelaterte plattformer, både digitale og trykte, samt ulike arrangement- og aktivitetsguider. Dette har blant annet inkludert oppføringer knyttet til selskapslokaler, museer og kulturarenaer, samt landbruks- og kulturhistoriske miljøer.

Strategi, format og rekkevidde

Kampanjene i 2025 har hatt varierende varighet og omfang, tilpasset sesong, målgruppe og kanalvalg. Bruken av formatet «stor mobil» i nettavis er videreført, da dette gir bedre tilpasning til dagens brukeradferd.

Kampanjene i Amedias nettaviser nådde i gjennomsnitt 60 % menn og 40 % kvinner, med størst rekkevidde i aldersgruppen 45–74 år.

Nytt av året er at Østfoldmuseene startet opp med Google Performance Max-annonsering. Det ble gjennomført fem større kampanjer fra sesong for å synliggjøre museenes samlede tilbud, som et supplement til annonsering i nettaviser og sosiale medier.

Nettannonsering og analyse

I tråd med Østfoldmuseenes bærekraftssatsning har nettannonsering vært prioritert fremfor papirannonsering også i 2025. Bruken av digitale kanaler er ytterligere styrket, og papirannonsering er redusert betraktelig. Dette bidrar både til lavere miljøbelastning og til å styrke den digitale synligheten.

I løpet av 2025 har markedsenheten styrket arbeidet med analyse og måling gjennom bruk av Looker Studio som rapporteringsverktøy. Samtidig er det etablert en konsekvent praksis for sporing av trafikk til nettsidene på tvers av kanaler og flater, inkludert digitale kampanjer, organiske publiseringer, eksterne oppføringer og QR-koder i trykt markedsmateriell. Dette har gitt et bedre og mer helhetlig datagrunnlag for å analysere trafikk og effekt av markedsarbeidet.

Samarbeid med destinasjonsselskapene

Østfoldmuseene har deltatt på bransjetreff og digitale medlemsmøter i regi av Visit Østfold og destinasjonsselskapene i byene der vi er medlemmer. Dette inkluderer Visit Fredrikstad/ Hvaler, iSarpsborg og Visit Indre Østfold, samt Destinasjon Halden (ikke medlemsbasert). I 2025 ble Østfoldmuseene også medlem av Moss i sentrum. Samarbeidet med destinasjonsselskapene

er videreført gjennom året og har bidratt til å opprettholde dialog og samarbeid med sentrale reiselivsaktører i regionen.

Halden museum ble i 2025 medlem i Halden Næringsutvikling – Haldens største næringsfellesskap som jobber for å styrke lokalt næringsliv gjennom nettverk, samarbeid og utvikling av byen.

Digital utvikling

I 2025 hadde Østfoldmuseene en betydelig økning både i digitale besøkende og sidevisninger. Formidlingsplattformen KulturPunkt viser god vekst, særlig i Fredrikstad (+43 %) og ved Borgarsyssel (+44 %).

Vi har også testet «Rebus» – et konsept der besøkende løser oppgaver på mobilen mens de utforsker utstillingene. Nær 600 rebuser ble påbegynt, men få fullførte hele løypen. Dette gir oss nyttig erfaring når vi videreutvikler konseptet i 2026.

På den tekniske siden har vi automatisert mye av informasjonsflyten mellom nettsidene våre, infoskjermene på museene og Google Maps. Det sparer oss for rundt 600 manuelle oppdateringer i året. Vi har også lansert en ny samtykkeløsning på fem språk, som styrker personvernet for besøkende.

Tabell 1: Trafikk til nettsider

Kategori	2025 (Tall)	2024 (Tall)	Endring (%)
Brukere (Users)	170 173	83 932	+102,7 %
Økter (Sessions)	236 464	125 000	+89,2 %
Sidevisninger (Views)	387 670	308 352	+25,7 %

Tabell 2: KulturPunkt – Bruk og engasjement per museum

Denne tabellen fremhever de ulike brukermønstrene vi ser på tvers av avdelingene.

Museum	Brukere 2025	Endring brukere	Sidevisninger	Endring visninger
Fredrikstad museum	4 719	+42,7 %	31 893	-17,6 %
Borgarsyssel Museum	1 320	+43,8 %	5 266	-0,9 %
Moss by- og industrimuseum	777	+7,3 %	3 482	+40,3 %
Halden museum	468	+6,4 %	1 601	+29,3 %
Folkenborg museum*	308	-10,2 %	1 115	-9,7 %
Haldenvassdragets kanalmuseum	211	+7,1 %	690	+63,1 %

*inkludert Folkenborg museum, utgikk fra Østfoldmuseene pr. 31.12.2024

Sosiale medier

ØM utarbeidet egen strategiplan for sosiale medier i 2024, og planen ble revidert i 2025. Planen vil inngå i håndbokportalen i Simployer. Med organisasjonens overordnende visjon og verdier som grunnlag, definerer strategiplanen blant annet våre langsiktige mål med sosiale medier, med konkrete tiltak som skal gjennomføres for å oppnå disse målene. For komplett oversikt over Østfoldmuseenes sosiale medier-kanaler, inkludert antall følgere og nøkkeltall, se [vedlegg C - Sosialemedier-oversikt \(s. 59\)](#).

Foto: Per-Arne Hovland / Østfoldmuseene

Sponsorer og støttepartnere

Sponsorinntekter i 2025 utgjorde totalt kr 73 500. Se [vedlegg F – Sponsorer og støttepartnere \(s. 63\)](#).

Østfoldmuseene samarbeider med sponsorer og støttepartnere som bidrar til å styrke synligheten og gjennomføringen av utstillinger og publikumsrettede arrangementer. En betydelig del av sponsorarbeidet skjer lokalt ved den enkelte arena, noe som bidrar til samarbeid med aktører i nærmiljøet.

Eksempler på tiltak der samarbeid med sponsorer og støttepartnere har inngått i 2025, inkluderer utstillinger, Pepperkakebyen i Fredrikstad, Sommersyssel på Borgarsyssel og Jul på Borgarsyssel, samt gratis inngang ved utvalgte arrangementer som Kulturnatt, Spenninger, Haldenserlunsj, Turist i egen by og Hallovenn.

Besøkstall

Antall besøkende 2025: 111 380. Se [vedlegg B - Besøksstatistikk \(s. 58\)](#).

I 2025 hadde Østfoldmuseene totalt 111 380 besøkende, en nedgang sammenlignet med 2024, da besøkstallet var 114 089. Ekstremvarmen i Østfold sommeren 2025 var en betydelig faktor for den generelle nedgangen i besøk, da langvarige varmeperioder bidro til lavere oppmøte ved flere museer og arenaer.

Nedgangen må også ses i sammenheng med reduserte åpningstider og stengte arenaer. Samtidig var det høye besøkstall i hageanleggene og ved flere store gratisarrangementer, blant annet lysinstallasjonen COSMOS på Borgarsyssel Museum og Pepperkakebyen i Fredrikstad. Dette resulterte i høy total publikumsaktivitet, men også i færre betalende gjester samlet sett.

Besøksutvikling ved de ulike museene

Arena	Virkelig 2025	Budsjett 2025	Virkelig 2024
Borgarsyssel Museum	24 162	14 000	13 878
Fredrikstad museum	31 320	38 100	38 421
Kystmuseet Hvaler	944	700	740
Halden museum	46 682	53 000	52 499
Haldenvassdragets Kanalmuseum	3 893	3 700	4 139
Moss by- og industrimuseum	4 246	3 000	2 736
Trollull fellesmagasin	79	200	197
Billedarkivet	54	20	13
TOTAL	111 380	112 720	114 089*)

*inkludert Folkenborg museum, utgikk fra Østfoldmuseene pr. 31.12.2024

Halden museum

Halden museum hadde samlet sett en nedgang i besøkstall sammenlignet med 2024.

Fayegården gjennomførte flere arrangementsrekker som i stor grad trakk fulle hus. Et nytt aktivitetstilbud i 2025 var et digitalt papirdukkespill. Museet reduserte ordinære åpningstider etter sesong. Det var budsjettert med 4 000 besøkende i 2025, og totalt besøkstall endte på 4 060.

Fredrikshalds teater hadde en betydelig økning i besøkstall fra 2024 til 2025. I 2024 var det 1 657 besøkende, mot hele 4 948 i 2025. Økningen skyldes blant annet eksklusive omvisninger i sesong, historieseminar og samarbeid med lokale aktører. Budsjettet for 2025 var 1 700 besøkende, som arenaen innfridde med god margin.

Rød herregård hadde en nedgang i besøkstall fra 2024. Totalt var det 34 031 besøkende i 2025, mot 52 499 i 2024. Tallene inkluderer kundetellere. Nedgangen skyldes reduserte tilbud og kortere åpningstider i sesong. Driften av Herregårdskafeen ble overført til Østfoldmuseene, [det ble etablert grønnsakshage](#), og museet sto for utstillingen «Ut i det fri» i Galleri Rød.

Fredriksten museum opplevde en nedgang i besøkstall fra 2024. Budsjettet for 2025 var 3 500 besøkende, mens totalt besøkstall endte på 2 913. Lavere besøkstall er en generell trend på hele festningsområdet i Halden. Varmere vær kan ha vært en medvirkende faktor, i tillegg til at Allsang på grensen er avviklet.

Fredrikstad museum

I 2024 hadde Tøihuset Den kulturelle skolesekken (DKS) for 5. trinn og huset turistkontoret. Dette utgikk i 2025 og bidro til noe lavere besøkstall. Foredragsrekken Torsdag kveld ble nedskalert, samtidig som Pepperkakebyen 2025 trakk hele 11 747 besøkende.

Elingaard herregård hadde ingen åpne dager eller egne arrangementer før høsten 2025. I november ble arrangementet «Spøker det på Elingaard?» gjennomført. Arrangementet var populært og ble utvidet med én ekstra dato. Begge dagene var fullbooket og ga totalt 72 besøkende. Kundeteller registrerte 10 991 passeringer i 2025, mot 20 350 i 2024. Dette reflekterer redusert aktivitet og tilbud. Det er ikke registrert større tekniske feil med kundeteller i 2025.

Kystmuseet Hvaler

Kystmuseet Hvaler opplevde en økning i besøkstall fra 2024, til tross for reduserte åpningstider i sesong. Arrangementet Hvalervrakene hadde 51 besøkende, og Jul på Kystmuseet hadde 222

besøkende. Det var budsjettet med 700 besøkende i 2025 og totalt besøkstall endte på 944 besøkende.

Borgarsyssel Museum

Borgarsyssel Museum hadde en økning i besøkstall sammenlignet med 2024. Lysinstallasjonen COSMOS alene trakk 15 002 besøkende. Det var også høye besøkstall på Fredagsmatiné, Pippi i Parken og Turist i egen by. Smaalensmarken hadde 154 besøkende, noe lavere enn forventet. Barnas dag 2025 ble avlyst, og det samme arrangementet trakk over 500 besøkende i 2024. Jul på Borgarsyssel hadde i underkant av 1 500 besøkende. Kundeteller ble montert i friluftsmuseet rett før sesongåpning og registrerte derfor ikke publikum som benyttet parken før dette. Totalt besøkstall i 2025 viser en vesentlig økning sammenlignet med besøksbudsjettet på 14 000.

Moss by- og industrimuseum

Moss by- og industrimuseum hadde en betydelig økning i besøkstall fra 2024. I 2025 var det økt aktivitet ved arenaen, faste åpningstider fredag-søndag og mange besøk knyttet til pedagogiske tilbud. Det var budsjettet med 3 000 besøkende, mens totalt besøkstall endte på 4 246.

Haldenvassdragets Kanalmuseum

Kanalmuseet hadde høyere besøkstall enn budsjettet på 3 700, men samtidig en nedgang sammenlignet med 2024. Budsjettet var satt lavere grunnet avlyst Soot-spel, som normalt trekker mange besøkende. Det ble gjennomført flere pedagogiske opplegg, blant annet medvirkningsprosjektet Ulvedialoger i samarbeid med to lokale ungdomsskoler.

Til tross for en samlet nedgang i besøkstall har museene nådd mange gjennom gratisarrangementer og bruk av uteområder. Videre utvikling av publikumstilbud og arrangementer vurderes som et viktig tiltak for å styrke besøket gjennom hele året.

Bruker og bruksundersøkelse

Østfoldmuseene deltok i IPSOS’ NPU Monitor – den nasjonale bruker- og bruksundersøkelsen for museer. Undersøkelsen er en standardisert, landsdekkende kartlegging som gjennomføres ved

en rekke museer i Norge, og gir sammenlignbare resultater på tvers av institusjoner. Formålet er å innhente systematisk kunnskap om publikum – hvem som besøker museene, motivasjon for besøket, opplevelse av tilbudet og samlet tilfredshet.

Datainnsamlingen skjer i tilknytning til besøket, der publikum inviteres til å svare anonymt på en digital spørreundersøkelse. Undersøkelsen forutsetter et minimum antall besvarelser for at resultatene skal kunne publiseres på institusjonsnivå.

I 2025 var svarprosenten ved Østfoldmuseene lav. Dette gir et begrenset lokalt datagrunnlag. Østfoldmuseene inngår likevel i det samlede nasjonale materialet, som gir et overordnet bilde av utvikling og trender i museumssektoren.

Årskortsamarbeid

Østfoldmuseene har i 2025 videreført det etablerte samarbeidet med MiA - Museene i Akershus, Oslo Museum, Buskerudmuseene og Vestfoldmuseene om felles årskort som gir brukeren 65 unike opplevelser på tvers av museene. Tilbudet for 2025 gjaldt gratis inngang i ordinær åpningstid. Nytt for 2025 var at årskortet åpnet for å gi lokale fordeler, f.eks. rabatert inngang ved arrangementer eller gratis kaffe e.l. I Østfoldmuseene ble det ikke praktisert noen fordeler med årskort i 2025, men dette vil vi jobbe videre med i 2026.

Østfoldmuseene har solgt 43 årskort totalt i 2025, hvorav:

- Barn/unge 6-17 år: 1 stk
- Voksen: 12 stk
- Familie: 28 stk
- Honnør*: 1 stk
- Student: 1 stk

*honnør ble avviklet som billetttype i 2025

Det har blitt gjennomført noen statusmøter med samarbeidsmuseene, og inntrykket er at salget hos samarbeidsmuseene ikke har vært stort. Samarbeidet videreføres i 2026.

Det har vært besøkende hos ØM med årskort kjøpt hos et eller flere av samarbeidsmuseene, men tall foreligger ikke da vi ikke har hatt gode rutiner på å registrere besøkende med årskort fra samarbeidsmuseene.

Det ble i 2025 utdelt 184 Museumsvennkort til frivillige og vertskap Museumsvennkortet gir fri inngang til Østfoldmuseenes arenaer i ordinær åpningstid. I tillegg ble det delt ut 11 stk Museumsvennkort for familie i gave/spons/premie til lag og foreninger.

Til tross for en samlet nedgang i besøkstall har museene nådd mange gjennom gratisarrangementer og bruk av uteområder

9. ORGANISASJONEN

Stiftelsen Østfoldmuseene

Østfoldmuseene STI (ØM) ble stiftet 8. desember 2009 med etableringsstart 1. januar 2010. Stiftelsen er stiftet av Østfold fylkeskommune, Moss kommune, Stiftelsen Fredrikstad museum (Stiftet av Fredrikstad kommune), Stiftelsen Halden historiske Samlinger, Stiftelsen Borgarsyssel Museum, Stiftelsen Folkenborg museum (utgått av Østfoldmuseene 31. desember 2024), Stiftelsen Haldenvassdragets Kanalmuseum (nå Ørje Brug) og Hvaler kulturvernforening.

ØM driver Borgarsyssel Museum, Fredrikstad museum, Moss by- og industrimuseum, Halden museum, Haldenvassdragets Kanalmuseum og Kystmuseet Hvaler.

Viken fylkeskommune har fra 2022 overført juridisk eierskap til Østfold fylkes billedsamling til ØM, og Stiftelsen Folkenborg museum har overført juridisk eierskap til samlingen til ØM fra 2025.

Stiftelsens styre 2025

Styret er stiftelsens øverste organ og stiftelsen eies av dets formål. Styremedlemmer i 2025 har vært følgende:

Styremedlemmer
Wenche Olsen, styreleder
Gunnel Edfeldt, nestleder
Inger Jaavall
Tomas Colin Archer
Jonas Quale
Rolf Utgård
Morten Aabø, ansattrepresentant
Hege Steen Langvik, ansattrepresentant

Vararepresentanter: Reidar Magnus Stang, Michael Rummelhoff, Bjørn Jansen, Sigmund Karlsen, Line Kjølberg, Juliane Derry (ansattrepresentant) og Fredrik Wilhelmsen (ansattrepresentant).

Forvaltningen av stiftelsen hører under styret. Styret har sørget for at stiftelsens formål er ivaretatt. Styret har vedtatt handlingsplan og budsjett for den samlede virksomheten og påsett at regnskap og formuesforvaltning er ivaretatt på en betryggende måte. Styret har fulgt opp budsjettet, herunder kontrollert stiftelsens likviditet, finansieringsforhold, investeringer og særlige risikoer. Styret har gjennomgått virksomhetens perioderegnskaper i løpet av regnskapsåret og vurdert avvik fra budsjettet samt vurdert behovet for budsjettkorleksjoner / korrektive tiltak. Styret har godkjent årsberetning og regnskap.

Eierforum 2025

Eierforum er kontaktorgan for stifterne og representativt organ for Østfoldmuseene. Eierforum består av to representanter fra hver av stifterne, til sammen 14 medlemmer. Ved siden av å uttale seg om budsjett og handlingsplaner utnevner Eierforum styrets valgkomite og velger Østfoldmuseenes styre. Videre fastsetter Eierforum styrets godtgjørelse og velger stiftelsens revisor.

Eierforum har i 2025 bestått av følgende:

Sissel Rundblad	Østfold fylkeskommune
Arnstein Koch-Engebreetsen	Østfold fylkeskommune
Åsmund Hanevik	Stiftelsen Halden historiske Samlinger
Petter Anker Rasch	Stiftelsen Halden historiske Samlinger
Reni Braarud	Ørje Brug
Alf Rune Syversen	Ørje Brug
Carl-Einar Kure	Stiftelsen Borgarsyssel Museum
Thomas Winther	Stiftelsen Borgarsyssel Museum
Arnt Martin Brynhildsen	Hvaler Kulturvernforening
Gunn Hedberg / Johan Spørck Thoresen	Hvaler Kulturvernforening
Anders Mogens Gjermundsen	Fredrikstad museum STI
Eivind Andre Leister	Fredrikstad museum STI
Zhuo Ann Rye	Moss kommune
Audun Haglo	Moss kommune

Eivind Andre Leister leder Eierforum, og valgkomiteen har i 2025 bestått av Eivind Andre Leister, Carl-Einar Kure og Reni Braarud.

Eierforum har hatt 3 møter i 2025. 25 saker har vært til behandling og orientering. Styreleder i Østfoldmuseene har deltatt på møtene og orientert om driften i Østfoldmuseene.

I Eierforums siste møte i desember ble nytt styre for perioden 2026-2027 valgt:

Styremedlemmer	Varamedlemmer
Tomas Colin Archer, styreleder (ikke på valg)	Sigmund Karlsen, gjenvelges for to år
Rolf Utgård, nestleder, gjenvelges for to år	Reidar Magnus Stang, gjenvelges for to år
Inger Marie Jaavall, gjenvelges for to år	Ingeborg Anker-Rasch, ny velges for to år
Birgitte Espeland, ny - velges for to år	Ellen Marie Forsberg, ny velges for to år
Line Kjølberg, ny - velges for to år	Michael Rummelhoff, gjenvelges for to år
Ole-Henrik Holøs Pettersen, ny – velges for to år	Kari Kjærheim, gjenvelges for to år
Morten Aabø, ansattrepresentant	Fredrik Wilhelmsen, ansattrepresentant
Hege Steen Langvik, ansattrepresentant	Juliane Derry, ansattrepresentant

Styrets arbeid i 2025

Styret har avholdt syv møter, hvorav to møter ble gjennomført digitalt. Styret har behandlet 33 saker og fått en rekke saker til orientering.

I tillegg til ovennevnte faste oppgaver har styrets arbeid i 2025 vært konsentrert om utfordringer knyttet til justering av vedtekter og nødvendig revidering av forvaltningsavtaler med stifterne. 4. mars var styret vertskap for utvidet kontaktmøte med medstifterne hvor revidering av avtaler var tema, og hvor Kulturdirektoratet, vertskommuner og fylkeskommunen var invitert. I etterkant av dette møtet tok styret,

etter råd fra Kulturdirektoratet, initiativ til felles arbeidsmøte med Eierforum for å danne en arbeidsgruppe bestående av representanter fra styret og Eierforum. Felles arbeidsgruppe ble avvist av Eierforum 26. mai, og 23. september vedtok Eierforum at de ikke ønsker å ta en koordinerende rolle i det videre arbeidet med revisjon av forvaltningsavtalene slik kulturdirektoratet fant naturlig. Eierforum begrunner dette med at de anser at forvaltningsavtalene er et anliggende mellom Østfoldmuseene og hver enkelt medstifter. Østfoldmuseene søkte da videre råd fra Kultur- og likestillingsdepartementet som rådet Østfoldmuseene til å be Østfold fylkeskommune om å sørge for koordinering og fremdrift i prosessen. Østfold fylkeskommune har stilt seg positiv til dette, og arbeidet videreføres i 2026.

Styret i ØM har jobbet med å få på plass en ny driftsavtale med Rød herregård og gjennom den bidra til bærekraftig forretningsmodell for stedet. Rød herregård er ikke del av det konsoliderte Østfoldmuseene. Ny avtale må skille de to juridiske og økonomiske enhetene fra hverandre, ivareta kulturminnet på en museumsfaglig forsvarlig måte, tilgjengeliggjøre det for allmennheten og gi merverdi til Østfoldmuseenes samlede virksomhet. En tidligere driftsavtale, som det ikke lenger var grunnlag for å videreføre, ble sagt opp av Østfoldmuseene i 2025. Stedet drives på oppsigelse frem til 31.5.2026, og forhandlinger om ny driftsavtale videreføres i 2026.

Styret har gjennomført egenevaluering, møte med revisor og et styreseminar 22.-23. september for å se på hvordan Østfoldmuseene leverer på eget samfunnsoppdrag og egen strategi. Styret har hatt særlig engasjement rundt museets evne til å engasjere lokalsamfunnene og de muligheter og hindringer museet står overfor i dette arbeidet. Videre har nødvendige prioritering og effektivisering, samt utvikling av prosjektøkonomien hatt høy prioritet.

Leder av styret i Østfoldmuseene har orientert Eierforum om driften i museet i deres tre møter (se avsnitt om Eierforum under).

Administrasjon

Hege Hauge Tofte er direktør for Østfoldmuseene. Hennes ledergruppe har i 2025 bestått av fire avdelingsdirektører med arenaansvar og fire fagdirektører:

Borgarsyssel Museum ble ledet av Bjørg Holsvik, Moss by- og industrimuseum ble ledet av Bård Alsvik, Fredrikstad museum og Kystmuseet Hvaler ble ledet av Gaute Jacobsen og Halden museum og Haldenvassdragets Kanalmuseum ble ledet av Åshild Andrea Brekke.

Avdeling for samling ble ledet av Siri Eriksen Gjems. Torunn Gudesen har vært stabsdirektør med ansvar for fellestjenestene i administrasjonen. Marianne Løken har ledet arbeidet med Forskning og utvikling (FoU), mens Morten Bjerknes har ledet Bygningsvern og drift.

Ledergruppa

Ledergruppa har behandlet 181 saker i 2025. Tett samhandling i ledergruppa er avgjørende i en organisasjon som ledes som et konsern. De enkelte museumsarenaene i Fredrikstad, Moss, Sarpsborg, Hvaler, Halden og Ørje er opprettholdt som selvstendige besøksarenaer og merkevare og har som hovedoppgave å være førstelinje mot publikum, frivillige, lokale samarbeidspartnere og vertskommuner. Museumsarenaene skal bidra til stedsutvikling i sine lokalsamfunn i tråd med Østfoldmuseenes strategi og sørge for medvirkning. Publikumstilbudet og utviklingsprosjektene utvikles og leveres av Østfoldmuseenes samlede kompetansemiljø. Det består av ansatte med oppmøte på enkeltarenaer og ansatte i de fire fagavdelingene, og arbeidet organiseres i prosjekt. Østfoldmuseene etterstreber på denne måten både å

ivareta lokale hensyn og særegenhet, samt sørge for felles retning og profil. Eget lederseminar hvor roller, ansvar og forventninger i lederteamet var tema ble gjennomført i mai 2025.

Direktør har i 2025:

- deltatt og vært vertskap for Kulturvernforbundet i deres arbeid for å danne et regionalt nettverk for lokale kulturvernlag og frivilligheten i Østfold
- sittet i jubileumskomiteen for Østfold historielags 100 års-markering i 2026
- bidratt i referansegruppa for arbeidet Matstrategi for Østfold, mat og næringsutvikling i regi av Østfold fylkeskommune
- deltatt på Det nasjonale museumsrådet i regi av Norges Museumsforbund 24. - 26. mars i Kristiansund
- deltatt i [paneldebatt på Kulturytring Drammen 24.6.](#) med tema museenes samfunnsrolle og ytringsrom i en polarisert samfunnsdebatt
- stått på stand med Hot spot Palestina-utstillingen under Palestinafest i Kulåssparken 14. august
- deltatt på KulturITs E-kulturseminar 9. - 10. september, samt på generalforsamling og eiermøter i selskapet KulturIT
- deltatt på Kulturdirektoratets Museumskonferanse 15. – 16. oktober i Bodø.
- deltatt på Norges museumsforbunds lederseminar i regi av seksjon for ledelse 27. - 28. oktober i Sandnes
- vært vertskap for besøk fra Kultur- og likestillingsdepartementet 29. oktober sammen med ansatte ved Moss by og industrimuseum
- sittet i valgkomiteen for Borgleden Pilegrimssenter

Torunn Gudesen har vært vararepresentant til styret i KulturIT, og Gaute Jacobsen har sittet i valgkomiteen i KulturIT. Åshild Andrea Brekke leder seksjon fagseksjonen for formidling i Norges museumsforbund, og sitter i styret i Norsk ICOM.

Møteplasser for ansatte

Faglig utveksling og kjennskap til bredden av kompetanse internt i ØM er viktig for å oppnå faglige synergier. I 2025 har museet videreført en serie med digitale lunsjforedrag med stor bredde av temaer.

Direktør har videreført rutinen med digitale informasjonsmøter hver 14. dag, i etterkant av alle ledergruppemøter, hvor alle ansatte får tilgang til lik informasjon på samme tid, samt anledning til å stille spørsmål til samlet ledelse.

I tillegg til digitale møter er fysiske allmøter viktig for å kunne samle ansatte med geografisk spredd oppmøte. I 2025 ble fire allmøter gjennomført:

- Vold og trusler på arbeidsplassen, 13. mars
- Roller og ansvar i arbeidsdemokratiet og Miljøsertifisering og bærekraft, 22. mai
- Innføring av nytt system for foto til dokumentasjon og markedsføring (DAMS), museets arbeid med sosiale medier, museets dagligarkiv og personvernforordningen (GDPR), 11.september
- ICOMs etiske retningslinjer og etiske dilemmaer i museumsarbeidet , 6. november

Østfoldmuseene har videreutviklet en felles plattform for faglig utveksling og gjenfinning av sentrale dokumenter på eget Intranett, samt videreutviklet vårt elektroniske HR-system hvor også oppdaterte håndbøker er lett tilgjengelige.

Felles sosiale sammenkomster i 2025:

- Høstfest 29. august på Kanalmuseet på Ørje
- Julelunsj 12. desember på Fayegården i Halden

Østfoldmuseenes HMS-arbeid

Østfoldmuseene er delt inn i fem vernesoner med et verneombud i hver.

- Verneombud Borgarsyssel, Admin og Billedarkivet: Siw Hege Nordgård
- Verneombud Bygningsvern og drift: Adrian Guttulsrød
- Verneombud Fredrikstad/Kystmuseet: Morten Aabø
- Verneombud Halden/Trollull: Juliane Derry
- Verneombud Moss/Kanalmuseet: Trine Gjørund

Verneombud og avdelingsdirektører har gjennomført vernerunder og lokale brannøvelser i samarbeid med brannvernleder.

ØMs arbeidsmiljøutvalg (AMU) har i 2025 bestått av tre stemmeberettigede representanter fra arbeidstakerne og tre fra arbeidsgiver.

Fra arbeidsgiversiden:

- Hege Hauge Tofte
- Torunn Gudesen
- Morten Bjerknes
- Vara: Siri Eriksen Gjems

Fra Arbeidstakersiden:

- Siw Hege Nordgård
- Erik Castberg Tresselt
- Morten Aabø og Juliane Derry har vekslet på å møte
- Vara: Hege Steen Langvik

Fra Bedriftshelsetjenesten, Avonova: Maria Brække.

Arbeidstakersiden ved Siw Nordgård har vært AMUs leder. AMU har hatt fire ordinære møter og et planmøte gjennom året. AMU har fulgt opp tiltak i egen handlingsplan. Bedriftshelsetjenesten har bidratt med faglig oppfølging i AMU, rådgivning, individuell lederstøtte og veiledning, psykososiale og organisatoriske prosesser, avklaringer, førstehjelpskurs og beredskapsøvelser.

I 2025 har AMU jobbet med støyproblematikk, samt tiltak for lydforsterkning/lydutjevning og bedring av akustikk for ansatte og publikum. AMU har videre bidratt til løpende oppdatering av HMS-håndbok og gitt innspill til arbeid med rutiner knyttet til avvikshåndtering. AMU medvirker aktivt i vår oppfølging av Motivati, et verktøy for oppfølging av arbeidet med medarbeiderskap, engasjement og motivasjon i Østfoldmuseene.

Østfoldmuseenes Tillitsvalgtforum (TVF)

TVF har i 2025 bestått av

- Hege Steen Langvik (Forskerforbundet)
- James R. Archer (Forskerforbundet)
- Terje Klemmetsrud (MAF)
- Hampus Pettersen (Fagforbundet)
- Hege Hauge Tofte (Østfoldmuseene)
- Torunn Gudesen (Østfoldmuseene)

Det har blitt gjennomført 9 møter fordelt over hele året (møter i tilknytning til lønnsforhandlinger ikke medregnet). TVF har fulgt opp alle endringer i personalsammensetningen i organisasjonen og fulgt driften tett gjennom året. TVF bistår med oppdatering av museets personalhåndbok, og ivaretar generelt viktig samarbeid til felles beste for utvikling av Østfoldmuseene.

I 2025 har TVF særlig vært opptatt av saker knyttet til ansettelsesprosesser, lønsplasseringer, sykefraværsoppfølging, nedbemanning og kompetanseutvikling. Alle endringer knyttet til arbeidsmiljøloven og oppfølging av prosesser som er relevante for museets tariffområde følges nøye opp, og det utveksles informasjon mellom partene i den hensikt å ha en åpen og tillitsbasert dialog til beste for utviklingen av organisasjonen.

TVF vurderer også genererte resultatene fra våre personundersøkelser i Motivati på institusjonsnivå og samarbeider med AMU om tiltak. I 2025 har TVF vært særlig opptatt av nødvendigheten av revisjon av vedtekter og avtaler i Østfoldmuseene. I tillegg har museets håndtering og rutiner for å ivareta personvernforordningen (GDPR) vært behandlet. Videre har TVF vært opptatt av hensynet til ansatte i museets møte med publikum i et polarisert debattklima.

Foto: Christine Guttormsen / Østfoldmuseene

10. VEDLEGG:

VEDLEGG A

Arrangementsoversikt 2025

Dato	Arrangement	Sted	Status
18. januar	Klesbyttedag for småbarnsforeldre	Halden museum - Fayegården	Ekstern aktør
5. februar	Minikonsert – Håkon og Omar spiller Roy Willy	Halden museum - Fredrikshalds teater	
5. februar	Spenninger! Fra Alv Udda til Roy Willy Olsen	Halden museum - Fredrikshalds teater	
8. februar	Polar Bear-dagen	Fredrikstad museum - Tøihuset	
9. februar	Motstandsmennene Inge Steensland og Lars Aker.	Fredrikstad museum - Tøihuset	
14. februar	Fredagsmatine: Nr. 24 Gunnar «Kjakan» Sønsteby	Borgarsyssel Museum	
17. februar	Familiedager på museet: Bli med på musejakt	Moss by- og industrimuseum	
25. februar	Haldenserlunsj om kunstner Elisabeth Dored	Halden museum - Fayegården	
27. februar	Nr. 24 Gunnar «Kjakan» Sønsteby	Fredrikstad museum - Tøihuset	
5. mars	Spenninger! Hard som granitt – hverdagsskildringer fra fjorden	Halden museum - Fayegården	
11. mars	Haldenserlunsj om kvinnesaksforkjemper Janken	Halden museum - Fayegården	
14. mars	Fredagsmatine: De adelige herregårdene i Østfold	Borgarsyssel Museum	
14. mars	Arsenikk og gamle kniplinger	Halden museum - Fredrikshalds teater	Ekstern aktør
16. mars	Vil du så en plante eller to? Hydroponisk sådag	Moss by- og industrimuseum	
19. mars	Haldenhistorier: “Atomalder”-fortid og framtid?	Halden museum - Fayegården	
23. mars	Vaffeldag i museet	Moss by- og industrimuseum	

23. mars	Barnas Søndag - Gjøkungen	Halden museum - Fredrikshalds teater	
27. mars	Brigader (P) Jan Erik Wilhelmsen: Gjennomføringen av Fredsprosesser i konfliktområder	Fredrikstad museum - Tøihuset	
27. mars	Innsikt fra en norsk toppoffiser	Fredrikstad museum - Tøihuset	
29. mars	Kunstnerne, musikken og forfatteren	Halden museum - Fredrikshalds teater	Ekstern aktør
30. mars	Kultursøndag 30. mars : Dekorer påskeegg av tre	Borgarsyssel Museum	
2. april	Spenninger! Solstad, AKP og 70-tallet	Halden museum - Fayegården	
3. april	Kvinner i krig. Med Petter Ringen Johannessen	Fredrikstad museum - Tøihuset	
6. april	Åpen dag på Fredriksten	Halden museum - Fredriksten	
9. april	Haldenhistorier: De grønne djevlene	Halden museum - Fayegården	
10. april	Da krigen kom til Østfold. Med Petter Ringen Johannessen	Fredrikstad museum - Tøihuset	
12. april	Påske på Rød 2025	Halden museum - Rød herregård	
13. april	Det store påske-racet	Moss by- og industrimuseum	
15. april	Påske på Kanalmuseet	Haldenvassdragets Kanalmuseum	
19. april	Påske på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum	
22. april	Haldenserlunsj - Fritz Hammerschlag, en jødes historie	Halden museum - Fayegården	
24. april	Vandring på Kongsten fort	Fredrikstad museum - Tøihuset	
25. april	Fredagsmatine: I seng med fienden	Borgarsyssel Museum	
26. april	Turist i egen by 2025	Fredrikstad museum - Tøihuset	
26. april	Turist i egen by	Borgarsyssel Museum	
27. april	Kultursøndag 27. april: Seljefløytespikking	Borgarsyssel Museum	
3. mai	Lokalturistenes dag	Haldenvassdragets Kanalmuseum	

3. mai	Turist i egen by på Moss by- og industrimuseum	Moss by- og industrimuseum	
4. mai	Kultursøndag 4. mai - Utstillingsåpning: Sarpsborgrya	Borgarsyssel Museum	
6. mai	Haldenserlunsj: Teateret og verdensstjernene	Halden museum - Fayegården	
8. mai	Da freden kom til Moss	Moss by- og industrimuseum	Ekstern aktør
8. mai	Byvandring: Moss under andre verdenskrig	Moss by- og industrimuseum	
8. mai	Foredrag: Dykking og fotografering i ferskvann	Haldenvassdragets Kanalmuseum	
8. mai	Frigjøringsdagen/veterandagen i Fredrikstad torsdag 8. mai 2025	Fredrikstad museum - Tøihuset	
10. mai	Vår- og markedsdag på Kanalmuseet	Haldenvassdragets Kanalmuseum	
14. mai	Haldenhistorier: Bunadstradisjoner i Halden og Østfold	Halden museum - Fayegården	
22. mai	Min krigshverdag. Møt tidsvitner fra andre verdenskrig	Fredrikstad museum - Tøihuset	
22. mai	Foredrag om Olavskapellet i historisk og museologisk sammenheng	Borgarsyssel Museum	Ekstern aktør
22. mai	Marcello Haugen - mannen med den sjette sans	Moss by- og industrimuseum	
24. mai	Helgeåpent på Kanalmuseet (vår)	Haldenvassdragets Kanalmuseum	
31. mai	Utstilling: Kunsten er for alle!	Halden museum - Rød herregård	Ekstern aktør
1. juni	Dampbåtday for blinde og svaksynte (voksne)	Haldenvassdragets Kanalmuseum	
1. juni	Smaalensmarken fyller 75 år – Velkommen til jubileumsfesten!	Borgarsyssel Museum	
4. juni	Bli bedre kjent med museumsparken på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum	
5. juni	Olavsdagene: Jan Ove Ekeberg om Olavs tidsalder	Borgarsyssel Museum	
6. juni	Familieopplevelser under Fredrikstad Cup	Fredrikstad museum - Tøihuset	
7. juni	Bygdedagen på Kystmuseet 2025	Kystmuseet Hvaler	Ekstern aktør
8. juni	Dampbåtday for blinde og svaksynte (ungdom)	Haldenvassdragets Kanalmuseum	

12. juni	Pippi i parken	Borgarsyssel Museum	Ekstern aktør
15. juni	Bygdedagen på Elingaard herregård 2025	Elingaard herregård	
18. juni	Åpning “Ut i det fri - en kunstutstilling”	Halden museum - Rød herregård	
21. juni	Send hemmelige beskjeder med usynlig skrift	Moss by- og industrimuseum	
21. juni	En aften i hagen - Piaf på norsk	Halden museum - Rød herregård	Ekstern aktør
24. juni	Sommersyssel	Borgarsyssel Museum	
24. juni	Barnas gård	Borgarsyssel Museum	
25. juni	Kammerfest i Østfold	Halden museum - Fredrikshalds teater	Ekstern aktør
25. juni	Opera som Kammermusikk	Halden museum - Fredrikshalds teater	
27. juni	Lag din egen softis	Moss by- og industrimuseum	
27. juni	Dampmaskinbygging “Midt i Ørje”	Haldenvassdragets Kanalmuseum	
1. juli	Barneaktivitet på Kystmuseet Hvaler	Kystmuseet Hvaler	
4. juli	Lag din egen softis	Moss by- og industrimuseum	
12. juli	Små bakere i stor mølle	Moss by- og industrimuseum	
13. juli	Don Bartulos, spansk gateteater i ruinparken	Borgarsyssel Museum	Ekstern aktør
14. juli	Historisk omvisning på Fredrikshalds Teater	Halden museum - Fredrikshalds teater	
18. juli	Duo-billett Borgarsyssel Museum / Vikingmarked i Landeparken	Borgarsyssel Museum	Ekstern aktør
19. juli	Olsok i Sarpsborg - Konsert i gresset med Eva Weel Skram	Borgarsyssel Museum	
26. juli	Trond Svandal i Olavskapellet: Østfold - landet mellom verden og Norge	Borgarsyssel Museum	
29. juli	Olsokgudstjeneste i St. Nikolas kirkeruin	Borgarsyssel Museum	
3. august	Kompostering på flaske	Moss by- og industrimuseum	

9. august	Sluselekene (musset holder åpent)	Haldenvassdragets Kanalmuseum	Ekstern aktør
9. august	Prinsejakt	Moss by- og industrimuseum	
14. august	Parkfest for Palestina	Borgarsyssel Museum	
25. august	Bli med å bake; Pepperkakebyen i Fredrikstad 2025	Fredrikstad museum - Tøihuset	
27. august	Tekstilgründeren fra Fredrikshald	Halden museum - Fayegården	
28. august	Foredrag: når maskinene stilner - hvem er vi da?	Borgarsyssel Museum	
28. august	Postraneren som mistet hodet i Mosseskogen	Moss by- og industrimuseum	
30. august	Barnas verdensdager	Halden museum - Fredrikshalds teater	Ekstern aktør
30. august	20 år med Et sensommernattseventyr på Rød herregård	Halden museum - Rød herregård	Ekstern aktør
30. august	Utforsk Moss Gamle Vannverk	Moss by- og industrimuseum	
31. august	Barnas blikk på Ukraina & Królevets-veving	Fredrikstad museum - Tøihuset	Ekstern aktør
31. august	50-tallets søte trøst	Moss by- og industrimuseum	
2. september	Haldenserlunsj “Gutteskolen, danseskolen: to glimt fra 1950-tallets Halden”	Halden museum - Fayegården	
11. september	Byvandring i 1500-tallets Gamlebyen	Fredrikstad museum - Tøihuset	
12. september	Kulturnatt	Halden museum - Fredrikshalds teater	Ekstern aktør
12. september	Kulturnatt i Halden - Fayegården	Halden museum - Fayegården	
13. september	Høstmarked på Rød 2025 m/Økouka Østfold	Halden museum - Rød herregård	
17. september	Spenninger! Ved fjellets fot: Bjørn Gunnar Olsen - arbeidernes forfatter	Halden museum - Fayegården	
18. september	Det Norske blåseensemble Holberg Suiten	Halden museum - Fredrikshalds teater	Ekstern aktør
20. september	Skumle hoder til Halloween	Moss by- og industrimuseum	
20. september	Halden Strikkefestival	Halden museum - Fayegården	

20. september	Kulturnatt og åpning av COSMOS	Borgarsyssel Museum	
21. september	Magiske høstkvelder på Borgarsyssel Museum! COSMOS	Borgarsyssel Museum	
25. september	H2H - 25 års jubileum	Halden museum - Fredrikshalds teater	
25. september	Foredrag: Tonje Kolle - Katti Anker Møller	Fredrikstad museum - Tøihuset	
26. september	Fredagsmatiné: Mor Borg og kampen for norsk øl	Borgarsyssel Museum	
7. oktober	Haldenserlunsj “Da vi gikk på Pikeskolen”	Halden museum - Fayegården	
9. oktober	Morten Svinndal: «Blücher, Oscarsborg og oberst Eriksen – myter og sannheter»	Fredrikstad museum - Tøihuset	
11. oktober	Historieseminar: Krig og flukt - 80 år siden siden frigjøringen	Halden museum - Fredrikshalds teater	
11. oktober	Agentdagen 2025	Fredrikstad museum - Tøihuset	
11. oktober	Krig og flukt (Foredrag)	Halden museum - Fredrikshalds teater	
12. oktober	Barnas Søndag - Prinsessen som mistet sangstemmen	Halden museum - Fredrikshalds teater	
15. oktober	Haldenhistorier - store øyeblikk i Halden-idretten	Halden museum - Fayegården	
17. oktober	Onkel Tuka 30-årsjubileum (Ekstrakonsert)	Halden museum - Fredrikshalds teater	Ekstern aktør
18. oktober	Onkel Tuka 30-årsjubileum	Halden museum - Fredrikshalds teater	Ekstern aktør
22. oktober	Spenninger! Kjell Gundersen og fyrstikkfolket	Halden museum - Fayegården	
30. oktober	Hvalervrakene	Kystmuseet Hvaler	
31. oktober	Død på Rød	Halden museum - Rød herregård	
31. oktober	Hallo venn	Borgarsyssel Museum	
1. november	Natt på museet	Moss by- og industrimuseum	AVLYST
1. november	Halloween på museet!	Moss by- og industrimuseum	
1. november	Gresskarjakt og familieaktiviteter	Moss by- og industrimuseum	

4. november	Haldenserlunsj: Eldre industri Halden	Halden museum - Fayegården	
4. november	Konsert: Fangesongar frå Kirkenes	Borgarsyssel Museum	
6. november	Fermenteringskveld på Rød herregård	Halden museum - Rød herregård	
7. november	Ibsenkvinner	Halden museum - Fredrikshalds teater	Ekstern aktør
8. november	Pepperkakebakedag	Fredrikstad museum - Tøihuset	
12. november	Haldenhistorier - design for en sirkulær framtid	Halden museum - Fayegården	
13. november	Life Game ØiT	Halden museum - Fredrikshalds teater	Ekstern aktør
13. november	Spøkelser på Elingaard	Elingaard herregård	
13. november	Sommerfuglenes verden	Moss by- og industrimuseum	
14. november	Fredagsmatine: Borregaard etter Arne Meidell	Borgarsyssel Museum	AVLYST
16. november	Dampkrefter i Moss	Moss by- og industrimuseum	
16. november	Barnas Søndag - Musikktyven	Halden museum - Fredrikshalds teater	
16. november	Dampkrefter i Moss	Moss by- og industrimuseum	
20. november	Tønne Huitfeldt, Fredrikstens første og mest berømte kommandant, 400 år	Halden museum - Fayegården	
22. november	Pepperkakebyen i Fredrikstad 2025	Fredrikstad museum - Tøihuset	
22. november	Julemarked m/Fredriksten Museum	Halden museum - Fredriksten	
26. november	Spenninger! De nye stemmene	Halden museum - Fayegården	
28. november	Snødronningen	Halden museum - Fredrikshalds teater	Ekstern aktør
29. november	Juleåpent på Kanalmuseet (messe på Ørje brug)	Haldenvassdragets Kanalmuseum	
29. november	Spennende nissejakt	Moss by- og industrimuseum	
2. desember	Haldenserlunsj “Historien om Fredrikshald Distriktsfængsel av 1863”	Halden museum - Fayegården	

4. desember	Historien bak det eldste maleriet av Moss	Moss by- og industrimuseum	
6. desember	Jul på Kystmuseet Hvaler	Kystmuseet Hvaler	
7. desember	Jul på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum	
20. desember	Julekonsert i Fredrikshalds Teater	Halden museum - Fredrikshalds teater	Ekstern aktør

Foto: Kim Brarud / Østfoldmuseene

VEDLEGG B

Besøksstatistikk 2025

Arena	Virkelig 2025	Budsjett 2025	Virkelig 2024	Virkelig 2023
Borgarsyssel Museum	24 162	14 000	13 878	13 329
Fredrikstad museum	31 320	38 100	38 421	60 920
Folkenborg museum*	X	X	1 466	505
Halden museum	46 682	53 000	52 499	47 176
Haldenvassdragets Kanalmuseum	3 893	3 700	4 139	3 661
Kystmuseet Hvaler	944	700	740	898
Moss by- og industrimuseum	4 246	3 000	2 740	2 268
Trollull fellesmagasin	79	200	197	112
Eidet lenser	X	X	X	283
Billedarkivet	54	20	13	20
Totalt	111 380	112 720	114 093	129 172

*inkludert Folkenborg museum, utgikk fra Østfoldmuseene pr. 31.12.2024

VEDLEGG C

Sosiale medier-oversikt

Facebook

Ved utgangen av 2025 hadde @ostfoldmuseene 12 385 følgere på Facebook

- Antall publiserte innlegg: 289
- Antall visninger totalt: 5 525 685
- Antall visninger fra organisk: 1 420 916
- Antall visninger fra annonser: 4 104 769

Instagram

Ved utgangen av 2025 hadde @ostfoldmuseene 3 961 følgere på Instagram

- Antall publiserte innlegg: 208
- Antall visninger totalt: 175 786
- Antall visninger fra organisk: 134 828
- Antall visninger fra annonser: 40 958

- Moss by- og industrimuseum (Instagram) – 1 373 følgere
- Borgarsyssel Museum (Instagram) – 836 følgere
- Fredrikstad museum (Instagram) – 538 følgere
- Kanalmuseet (Instagram) – 233 følgere
- Halden museum (Instagram) – 196 følgere
- Museumsbutikken (Instagram) – 629 følgere
- Sommervertene (Instagram) – 154 følgere

Oversikt over andre sosiale medier-plattformer

- Østfoldmuseene (Linkedin)
 - 167 følgere, dette er en økning på 24 følgere fra 2024
- Østfoldmuseene (Youtube)
 - 603 følgere, dette er en økning på 193 følgere fra 2024
 - 57 800 visninger
 - 230 videoer totalt

VEDLEGG D

Samlingsarbeidet i tall 2025

Materialtype	Tilvekst til samlingene 2025	Totalt i samlingene pr. 31.12.25
Gjenstand	154	111.537
Kunsthistorisk gjenstand	0	3.045
Foto	2.025	1.676.605
Båter	0	47
Arkiv	5.75 hm*	2.854.95 hm* fordelt på 1.208 arkiver

*hm = hyllemeter

Materialtype	Avhending 2025
Gjenstand	5
Foto	0
Arkiv	8 (overdratt til rett eierinstitusjon)

Materialtype	Tilvekst i Primus 2025	Totalt i Primus pr. 31.12.2025
Gjenstand	491	54.337
Kunsthistorisk gjenstand	6	3.045
Foto	3.461	85.505

Materialtype	Registrerte arkiver i ASTA 2025	Totalt antall registrerte arkiver i ASTA pr. 31.12.2025
Arkiv	394	977

Materialtype	Publisert på DiMu 2025	Totalt i DiMu pr. 31.12.2025
Gjenstand	418	17.103
Kunsthistorisk gjenstand	1	257
Foto	2.692	31.933

Materialtype	Tilvekst av publiserte arkiver i Arkivportalen 2025	Totalt antall publiserte arkiver i Arkivprotalen pr. 31.12.2025
Arkiv	567	803

Antall henvendelser til samlingsavdelingen i 2025 (inkl. Billedarkivet)	Antall arkivbesøk i 2025 (inkl. Billedarkivet)
504	231

VEDLEGG E

Bygningsvern og drift, utført arbeid 2025

Avdeling	Arena	Arbeid	Arbeid
Borgarsyssel Museum	Østfold form	Utbedre nordvegg. Utskifting av noen kledningsbord. Legge inn vannbord i mot grunnmur. Skifte/sette inn et vindu på loftet. Egen instruks på hvordan dette gjøres kommer når Kulturminnevernet har uttalt seg	
Borgarsyssel Museum	Låve	Takomlegg	Overført fra 2024. Delvis utført de to lavere tilbygg er lagt om. Selve hovedtaket blir tatt i 2026
Rød herregård	Galleriet	Pusse opp-sparkle male m.m. innvendig	
Borgarsyssel Museum	Husmannstua	Reparere låsen	
Kystmuseet Hvaler	Hovedhuset	Sjekke ut takstein, evt bytte de som er dårlige	
Fredrikstad museum	Kongsten	Montere opp byggegjerder som sikring rundt langsiden på proviantmagasinet	
Borgarsyssel Museum	Parken	Støpe/repasjere kum	Det er gjort en midlertidig reparasjon. Vi vurderer om kummen kan fylles igjen med grov singel da det sert ut til at kummen ikke lenger har noen funksjon
Borgarsyssel Museum	St. Olavs vold	Demontere orginalt listverk, innerdører inkl karmen, og noe panel i himling	
Fredrikstad museum	Kongsten	Montere Grilling forbudt- skilt	
Halden museum	Rød	Frakte og Montere 2 stk salgsboder til høst marked	
Halden museum	Teateret	Feste løst taknedløp Oscarsgate/Repslagergata	
Elingaard herregård	Kjeller	Setninger i kjeller måles 1 g. pr år for å sjekke ut evt. endringer	
Elingaard herregård	Tak	Runde med lift for å rette på/skifte/suplere takstein. Tømme takrenner for løv. Sjekke tilstand på taket på Vestfløy	Dette er kun gjort inn mot borggård pga. for bløtt underlag på plen for lift. Må avvente til vinter med tele i bakken for å sjekke de andre sidene

Borgarsyssel Museum	Adm bygget	Kasse rundt utedel på vent. anlegg til arkivrom i kjeller faller fra hverandre. Reparerer	
Bygningsvern	Verksted i Sarpsborg	Etablere ny hovedinngang pga. restaurering av St. Olavs vold. Innebærer også flytting av alarm samt noe elarbeid	Flytting av alarm utsettes. Døren er satt inn og gjort ferdig
Elingaard herregård	Kledning yttervegger	Noen kledningsbord er løse/ spriker. Festes	
Borgarsyssel Museum	Olavshall- lager	Hente bord på Folkenborg med tilhenger pga. størrelse	
Borgarsyssel Museum	St. Olavs vold	Kjøre nedmonterte innvendige bygningsdeler til eksternt lager	Dette må grovrengjøres/ renblåses/støvsuges utendørs før vi kjører det bort
Fredrikstad museum	Tøihuset	Olje inngangsdør	
Fredrikstad museum	Elingaard herregård	Fjerne rester av syrin i hjørnet ved hagestuen	
Fredrikstad museum	Kongsten	Vinterstenge. Sette lemmer for vinduer og stenge vannet	

VEDLEGG F

Sponsorer og støttepartnere 2025

Arena/museum	Avsender/giver
Borgarsyssel Museum	Lions Sarpsborg
Borgarsyssel Museum	Sarpsborg Historielag
Borgarsyssel Museum	Borgarsyssel Museum STI
Halden museum - Fayegården	Opera Østfold
Fredrikstad museum - Tøihuset	Sørliø Næringsseiendom AS
Fredrikstad museum - Tøihuset	Fredrikstad museums Venner
Fredrikstad museum - Tøihuset	Inge Steenslands Stiftelse

VEDLEGG G

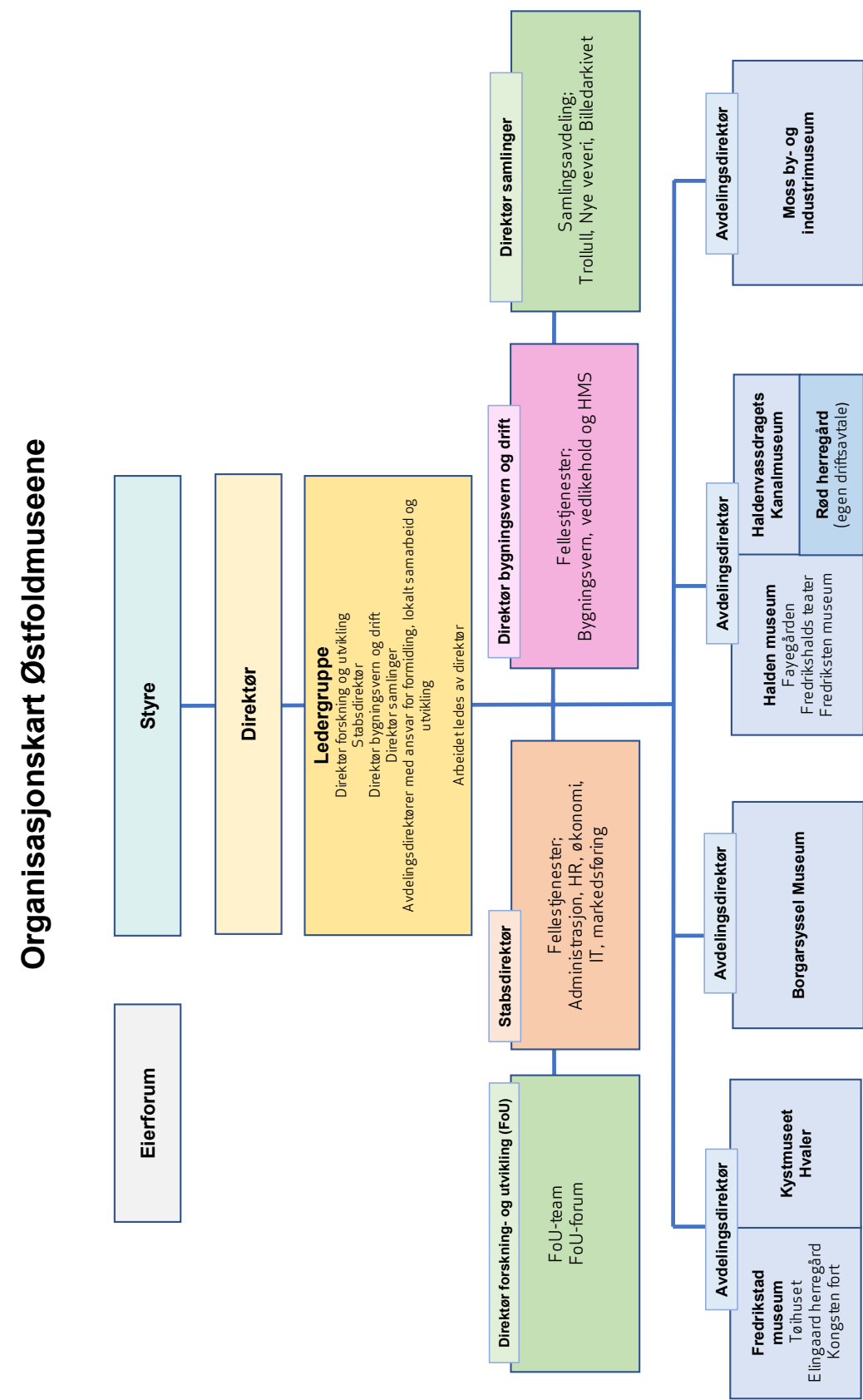
Østfoldmuseenes podcastproduksjoner til Museumspodden.no

Episode	Publisert år	Antall avspillinger
Kjøkkenprat om lågåsild og matminner	2025	249
Kjøkkenprek om matminner fra et 50-tallskjøkken	2025	225
Kornprek: Fra åker til ovn – historien og håndverket bak Østfolds gullkorn	2025	375
Fra Eidsvoll til Sarpsborg torg	2021	235
Fra Chicago til Sarpsborg og Fredrikstad – Arbeidernes dag	2021	213
Gagarin og klokkeakeren fra Jeløy	2021	211
Sørnesurene	2021	223
Den historiske julenissen del 2 av 2	2020	211
Den historiske julenissen del 1 av 2	2020	238
Skummel jul del 3 av 3	2020	223
Skummel jul del 2 av 3	2020	213
Skummel jul del 1 av 3	2020	271
Historien om generalguvernør Peter Anker. Del 7/7	2020	295
Historien om generalguvernør Peter Anker. Del 6/7	2020	178
Historien om generalguvernør Peter Anker. Del 5/7	2020	170
Historien om generalguvernør Peter Anker. Del 4/7	2020	235
Historien om generalguvernør Peter Anker. Del 3/7	2020	198
Historien om generalguvernør Peter Anker. Del 2/7	2020	211
Historien om generalguvernør Peter Anker. Del 1/7	2020	300
Sabotasjenatten 14.-15. mars 1945	2020	280
Ting, tang og en hermetisert tiur	2020	219
Arven fra 1913 Gustaf Lindmans fotografier	2020	226

Foto: Kjartan Abel Nilsen / Østfoldmuseene

Organisasjonskart

Regnskap 2025

Årsberetning

Årsregnskap

- Resultatregnskap
- Balanse
- Kontaktstrømoppstilling
- Noter

Revisjonsberetning

Årsberetning 2025

Virksomhetens art og hvordan den drives

Østfoldmuseene ble stiftet 08.12.2009 og er et konsolidert museum for Borgarsyssel Museum, Fredrikstad Museum, Halden historiske Samlinger, Haldenvassdragets Kanalmuseum, Kystmuseet Hvaler, Moss by- og industrimuseum og Museumstjenesten/Østfold fylkes billedarkiv. Forvaltningsavtale mellom Stiftelsen Folkenborg Museum og Østfoldmuseene opphørte pr. 31.12.2024. Fra 1.1.2025 var dermed Folkenborg Museum ikke lenger en del av det konsoliderte museet.

Østfoldmuseene er en stiftelse og er registrert i Foretaksregisteret i Brønnøysund med organisasjonsnummer 994 963 910 og forretningsadresse Gamlebygata 8, Sarpsborg. Østfoldmuseene er i tillegg registrert med underenheter i Ørje, Halden, Fredrikstad, Hvaler og Moss.

Østfoldmuseene revideres av BDO AS.

Østfoldmuseene har følgende formål:

Østfoldmuseenes primære oppgave er å virke som en drifts-, plan og utviklingsorganisasjon for de forannevnte museer. Østfoldmuseene skal utvikle en sterk og allsidig faginstitusjon som ut fra en samlet plan skal samordne innsamling, dokumentasjon, forskning og formidling av kultur- og naturhistorie i Østfold. Stiftelsen skal arbeide i overensstemmelse med ICOM's museumsetiske regelverk.

Østfoldmuseene skal legge til rette for frivillig deltakelse i det museale arbeidet, og fremme samarbeid mellom frivillige krefter og museets medarbeidere. Østfoldmuseene skal arbeide for at museene i Østfold får et godt faglig og vitenskapelig fundament og gode bevaringsforhold for samlingene. Samlingene skal være tilrettelagt slik at et bredt publikum er sikret adgang. Østfoldmuseene skal yte faglig bistand til og videreutvikle samarbeidet med de mindre museene i Østfold som ikke er en del av stiftelsen.

Østfoldmuseene skal bidra til å delta i utvikling av nasjonale og internasjonale museumsnettverk.

Redegjørelse for årsregnskapet

Regnskapet for 2025 viser et overskudd på kr 98 533. Overskuddet foreslås overført til annen egenkapital. Etter føring av årets overskudd, er stiftelsens egenkapital nå kr 49 379 891 inkl. bundet stiftelseskapital på kr 100.000 og annen innskutt egenkapital kr 45 484 452. Nedgang i stiftelsens egenkapital, skyldes opphør av forvaltningsavtale med stiftelsen Folkenborg Museum pr. 31.12.2024.

Styret mener at årsregnskapet gir et rettvisende bilde av stiftelsens eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat, og er ikke kjent med hendelser etter avleggelse av regnskapet som påvirker regnskapet i vesentlig grad.

Fortsatt drift

Forutsetningen om fortsatt drift er til stede og årsregnskapet for 2025 er satt opp under denne forutsetningen.

Styrets virksomhet

Styret har i 2025 avholdt 7 styremøter og behandlet 33 saker.

Stiftelsen har styreforsikring i KLP, som omfatter fortsatt drift, ansvar og formuesansvar.

Arbeidsmiljø

I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører selskapet oversikt over totalt sykefravær blant selskapets ansatte. Totalt sykefravær utgjorde i 2025 9,9 % mot 6,8 % i 2024, derav 11 langtidssykemeldte.

Det har vært registrert 3 arbeidsuhell i 2025, hvor av 2 med fravær.

Likestilling

Østfoldmuseenes likestillingsarbeid er dokumentert i egen delstrategi for likestilling og mangfold. Stiftelsen har som mål å være en arbeidsplass der det råder full likestilling mellom kvinner og menn og har innarbeidet en policy som tar sikte på at det ikke forekommer forskjellsbehandling grunnet kjønn. Både styret og ledelse er bevisst på de samfunnsmessige forventninger til tiltak for å fremme likestilling i virksomheten og styret.

Pr. 31.12.25 var det ansatt i faste stillinger 24 menn (22,3 årsverk) og 31 kvinner (25,2 årsverk), totalt 55 i faste stillinger (47,5 årsverk). I tillegg i midlertidige stillinger 19 menn (6,9 årsverk) og 51 kvinner (17,2 årsverk), totalt 70 i midlertidige stillinger (24,1 årsverk). Av dette er de fleste sesongansatte som museumsverter ved avdelingene.

Styret besto pr. 31.12.2025 av 4 menn og 4 kvinner.

Diskriminering

Stiftelsen arbeider aktivt for å forhindre diskriminering som følge av nedsatt funksjonsevne, etnisitet, nasjonal opprinnelse, hudfarge, seksuell orientering, religion eller livssyn. Aktivitetene omfatter blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering.

Østfoldmuseene har en uttalt politikk om å øke mangfold og ikke forskjellsbehandle usaklig eller diskriminere.

Ytre forhold

Stiftelsen har ingen kjente forhold som påvirker styrets vurdering av forutsetningen om fortsatt drift.

Ytre miljø

Det er ingen forhold ved virksomheten og dens innsatsfaktorer og produkter som kan medføre en negativ påvirkning på det ytre miljø.

Østfoldmuseene ved enhet Borgarsyssel Museum ble miljøsertifisering i 2025. Stiftelsen arbeider med sertifisering av gjenstående enheter, med mål om å oppnå Miljøfyrtårn for hele museet innen 2026.

Åpenhetsloven

Ansvarlighet for at stiftelsen skal overholde pliktene etter åpenhetsloven, er forankret i styret. Eksisterende retningslinjer oppdateres i tråd med åpenhetlovens krav og er gjort tilgjengelig på stiftelsens nettside.

Sarpsborg, den 24. februar 2026

Dokumentet er elektronisk godkjent og signert av

Tomas Collin-Archer Styreleder	Rolf Øivind Utgård Nestleder	Inger Marie H. Jaavall Styremedlem	Birgitte Espeland Styremedlem
Line Kjølborg Styremedlem	Ole-Henrik Holøs Pettersen Styremedlem	Hege Steen Langvik Styremedlem	Morten Reime Aabø Styremedlem
Hege Hauge Tofte Direktør Daglig leder			

Resultatregnskap
ØSTFOLDMUSEENE STI

Driftsinntekter og driftskostnader	Note	2025	2024
Salgsinntekt	1	4 043 430	2 937 946
Tilskudd	1	77 574 815	78 243 114
Annen driftsinntekt	1	3 161 422	3 574 676
Sum driftsinntekter		84 779 667	84 755 736
Varekostnad		2 264 970	7 316 063
Lønnskostnad	2, 3	50 086 772	47 428 114
Avskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	4	1 318 389	2 036 767
Nedskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	4	0	237 530
Annen driftskostnad	5	33 539 441	29 009 971
Sum driftskostnader		87 209 572	86 028 446
Driftsresultat		-2 429 905	-1 272 709
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		2 825 325	2 824 517
Annen finansinntekt		60	11
Annen rentekostnad		296 916	499 489
Annen finanskostnad		31	185
Resultat av finansposter		2 528 438	2 324 854
Resultat før skattekostnad		98 533	1 052 145
Skattekostnad på resultat		0	0
Årsresultat		98 533	1 052 145
Overføringer			
Avsatt til annen egenkapital		98 533	1 052 144
Sum overføringer	6	98 533	1 052 144

Balanse
ØSTFOLDMUSEENE STI

Balanse
ØSTFOLDMUSEENE STI

Eiendeler	Note	2025	2024
Anleggsmidler			
<i>Varige driftsmidler</i>			
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom	4	50 131 898	57 865 081
Maskiner og anlegg	4	226 366	290 546
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	4	10 472 953	10 977 863
Sum varige driftsmidler		60 831 218	69 133 491
<i>Finansielle anleggsmidler</i>			
Investeringer i aksjer og andeler		460 000	460 000
Sum finansielle anleggsmidler		460 000	460 000
Sum anleggsmidler		61 291 218	69 593 491
Omløpsmidler			
<i>Varer</i>			
Lager av varer og annen beholdning	7	1 937 681	2 299 992
Sum varer		1 937 681	2 299 992
<i>Fordringer</i>			
Kundefordringer		2 543 435	2 261 963
Andre kortsiktige fordringer		640 543	924 529
Sum fordringer		3 183 978	3 186 492
<i>Investeringer</i>			
<i>Bankinnskudd, kontanter o.l</i>			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	8	55 038 922	54 658 339
Sum bankinnskudd, kontanter o.l		55 038 922	54 658 339
Sum omløpsmidler		60 160 581	60 144 824
Sum eiendeler		121 451 799	129 738 315

Egenkapital og gjeld	Note	2025	2024
Egenkapital			
<i>Innskutt egenkapital</i>			
Grunnkapital	6	100 000	100 000
Annen innskutt egenkapital	6	45 484 452	50 028 062
Sum innskutt egenkapital		45 584 452	50 128 062
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Annen egenkapital	6	3 893 972	6 271 347
Udisponert resultat		0	1
Sum opptjent egenkapital		3 893 972	6 271 348
Sum egenkapital		49 478 424	56 399 410
Gjeld			
<i>Avsetning for forpliktelser</i>			
Pensjonsforpliktelser	3	2 267 846	3 162 047
Sum avsetning for forpliktelser		2 267 846	3 162 047
<i>Annen langsiktig gjeld</i>			
Gjeld til kredittinstitusjoner	9	4 573 220	8 026 315
Sum annen langsiktig gjeld		4 573 220	8 026 315
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld		1 681 323	1 450 363
Skyldig offentlige avgifter		4 264 955	3 965 721
Annen kortsiktig gjeld	10	59 186 030	56 734 459
Sum kortsiktig gjeld		65 132 309	62 150 543
Sum gjeld		71 973 375	73 338 905
Sum egenkapital og gjeld		121 451 799	129 738 315

Kontantstrømoppstilling

ØSTFOLDMUSEENE STI

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	Note	2025	2024
Resultat før skattekostnad		98 533	1 052 145
Ordinære avskrivninger		1 318 389	2 036 767
Nedskrivning anleggsmidler		0	237 530
Endring i varelager		362 311	-167 587
Endring i kundefordringer		-281 472	-1 349 539
Endring i leverandørgjeld		230 961	-2 575 843
Forskj. kostnadsført pensjon og inn-/utbet. i pensjonsordn.		-894 201	-2 871 954
Endring i andre tidsavgrensningsposter		3 034 792	16 697 713
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		3 869 313	13 059 232
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		0	-3 051 306
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		0	-3 051 306
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld		-3 453 095	-880 166
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-3 453 095	-880 166
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter		416 218	9 127 760
Beh. av kont. og kontantekvivalenter ved per. begynnelse		54 658 339	45 530 580
Beh. av kont. og kontantekvivalenter ved per. slutt		55 074 557	54 658 339

Noter til regnskapet 2025

Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk.

Forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn ved utarbeidelsen.

Bruk av estimater

Utarbeidelse av regnskap i samsvar med regnskapsloven krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for årsregnskapet, er beskrevet i notene.

Salgsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen. Andelen av salgsinntekter som knytter seg til fremtidige serviceytelser balanseføres som uopptjent inntekt ved salget, og inntektsføres deretter i takt med levering av ytelsen.

Tilskudd

Inntekt fra tilskudd resultatføres i den perioden da aktivitetene som inntektene er forutsatt å finansiere er utført, det vil si i den perioden kostnadene påløper. Den andelen av inntekt fra tilskudd og tilsvarende som benyttes til anskaffelse av varige driftsmidler som balanseføres, inntektsføres ikke på anskaffelsestidspunktet, men avsettes i balansen.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen i balansen. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra tilskudd. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger på tilskudds finansierte driftsmidler inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultateffekt.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter normalt poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Omløpsmidler vurderes til laveste verdi av anskaffelseskost og antatt virkelig verdi.

Fordringer klassifiseres som omløpsmidler hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år. For gjeld er analoge kriterier lagt til grunn. Første års avdrag på langsiktige fordringer og langsiktig gjeld klassifiseres likevel ikke som omløpsmiddel og kortsiktig gjeld. Enkelte poster er vurdert etter andre regler. Postene det gjelder vil være blant de postene som omhandles nedenfor.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives lineært til restverdi over driftsmidlenes forventede utnyttbare levetid. Ved endring i avskrivningsplan fordeles virkningen over gjenværende avskrivningstid ("knekkpunktmetoden"). Vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende. Påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Skillet mellom vedlikehold og påkostning/forbedring regnes i forhold til driftsmidlets stand ved kjøp av driftsmidlet. Tomter avskrives ikke.

Leide (leasede) driftsmidler balanseføres som driftsmidler hvis leiekontrakten anses som finansiell. Utgifter til leie av øvrige driftsmidler kostnadsføres som operasjonell. Forskuddsbetalinger balanseføres som forskuddsbetalt kostnad, og fordeles over leieperioden.

Bevaringsverdige eiendeler

Bevaringsverdige eiendeler balanseføres til samme verdi som andre eiendeler. Ved eget kjøp av slike eiendeler vil anskaffelseskost være virkelig verdi av det vederlaget som er gitt for gjenstanden.

Noter til regnskapet 2025

Nedskrivning av anleggsmidler

Ved indikasjon på at balanseført verdi av et anleggsmiddel er høyere enn virkelig verdi, foretas det test for verdifall. Testen foretas for det laveste nivå av anleggsmidler som har selvstendige kontantstrømmer. Hvis balanseført verdi er høyere enn både salgsverdi og gjenvinnbart beløp, foretas det nedskrivning til det høyeste av salgsverdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og bruksverdi. Bruksverdi er nåverdi av fremtidige kontantstrømmer knyttet til eiendelen. Tidligere nedskrivninger, med unntak for nedskrivning av goodwill, reverseres hvis grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

Varer

Lager av innkjøpte varer er vurdert til det laveste av anskaffelseskost etter FIFO-prinsippet, og netto salgsverdi. Egentilvirkede ferdigvarer og varer under tilvirkning vurderes til variabel og fast tilvirkningskost.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning for tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Pensjoner

Selskapet har både innskuddsplaner og ytelsesplaner.

Ytelsesplaner

En ytelsesplan er en pensjonsordning som ikke er en innskuddsplan. Typisk er en ytelsesplan en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av flere faktorer, som alder, antall år i selskapet og lønn. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedagen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene (innbetalte beløp til forsikringsselskap), justert for ikke resultatførte estimatavvik og ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode.

Planendringer amortiseres over forventet gjenværende opptjeningstid. Det samme gjelder estimatavvik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene, i den grad de overstiger 10 % av den største av pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene (korridor).

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige likvide plasseringer som umiddelbart og med uvesentlig kursrisiko kan konverteres til kjente kontantbeløp og med gjenværende løpetid mindre enn tre måneder fra anskaffelsesdato.

Noter til regnskapet 2025

Note 1 Salgsinntekter og offentlige tilskudd

Offentlige tilskudd ordinære	2025	2024
Driftstilskudd Kulturdep. Stat	36 060 000	34 820 000
Driftstilskudd Østfold Fylkeskommune	19 683 876	19 727 000
Driftstilskudd Sarpsborg kommune	1 796 000	1 812 000
Driftstilskudd Moss kommune	6 680 000	6 420 000
Driftstilskudd Hvaler kommune	280 000	280 000
Driftstilskudd Fredrikstad kommune	2 950 000	3 073 000
Driftstilskudd Halden kommune	2 177 209	2 117 496
Driftstilskudd Marker kommune	265 000	260 000
Sum	69 892 085	68 509 496

Offentlige tilskudd, prosjektrelaterte	2025	2024
Prosjektmidler stat	4 231 255	141 705
Prosjektmidler fylke	173 505	110 000
Prosjektmidler DKS	151 429	199 733
Prosjektmidler Riksantikvaren	0	200 000
Prosjektmidler Statsforvalter	75 000	100 000
Prosjektmidler Sarpsborg kommune	86 000	12 042 000
Prosjektmidler Fredrikstad kommune	1 000 000	500 000
Prosjektmidler Marker kommune	45 000	0
Prosjektmidler Halden kommune	758 000	0
Prosjektmidler øvrige offentlige	844 402	0
Sum	7 364 591	13 293 438

Øvrige tilskudd	2025	2024
Øvrige private tilskudd	3 533 350	5 312 180
Prosjekt periodiseringer	-3 215 211	-8 872 000
Sum tilskudd	77 574 815	78 243 114

Salgsinntekt	2025	2024
Inntekter fra billettsalg sesong, arrangementer, butikk og kafevirksomhet	4 043 430	2 937 946
Andre driftsinntekter, herunder leieinntekter	3 161 422	3 574 676

Noter til regnskapet 2025

Note 2 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m

Lønnskostnader	2025	2024
Lønninger	34 350 431	36 460 838
Arbeidsgiveravgift	6 451 391	6 384 383
Pensjonskostnader inkl. arbeidsgiveravgift	7 661 052	3 232 340
Andre ytelser	1 623 898	1 350 553
Sum	50 086 772	47 428 114

Gjennomsnittlig antall årsverk sysselsatt i regnskapsåret	52	52
---	----	----

Det er ikke gitt lån eller sikkerhetsstillelser til styrets medlemmer, eller medlemmer av annet administrasjons-, ledelses- eller kontrollorgan.

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret
Lønn	1 200 825	0
Pensjonsutgifter	24 236	0
Styrehonorar	0	242 950
Annen godtgjørelse	82 473	0
Sum	1 307 534	242 950

OTP

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Noter til regnskapet 2025

Note 3 Pensjonskostnader, -midler og -forpliktelser

Stiftelsen har en lukket offentlig tjenstepensjonsordning som gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden. Denne forpliktelsen er dekket gjennom et forsikringsselskap. Frem til og med 2022 hadde stiftelsen en åpen offentlig tjenstepensjonsordning i KLP. Fra 2023 er den tidligere åpne offentlige tjenstepensjonsordningen i KLP erstattet av en lukket offentlig tjenstepensjonsordning i Storebrand. I den nåværende lukkede offentlige tjenstepensjonsordningen er det kun for de som var over 52 år på tidspunktet for lukking av ordning at det fremdeles skjer en fortsatt opptjening. For de som var under 52 år på tidspunktet for lukking av ordning ble opptjeningen avsluttet, og de fikk en oppsatt rettighet fra 1. januar 2023 i offentlig tjenstepensjonsordning. Både den tidligere offentlige tjenstepensjonsordningen i KLP og den nåværende offentlige tjenstepensjonsordningen i Storebrand regnskapsføres etter reglene om ytelsesordninger.

Videre har stiftelsen fra 1. januar 2023 etablert en forsikret tjenstepensjon i Storebrand med årlig avkastningsgaranti. Denne ordningen omfatter alle nyansatte samt de ansatte som var under 52 år på tidspunktet for lukking av den offentlige tjenstepensjonsordningen. Det er stiftelsen som skal dekke alle kostnadene for medlemmer som er omfattet av ordningen, når disse blir pensjonister. Ordningen er imidlertid strukturert slik at sparing til disse kostnadene blir forhåndsinnbetalt gjennom et tillegg til det ordinære innskuddet (sparingen). Når medlemmene går av med alderspensjon er alt betalt og det påløper ikke mer kostnader for stiftelsen vedrørende disse. Av denne årsak regnskapsføres denne ordningen etter reglene om innskuddsordninger.

Antall personer omfattet av ordningen	Aktive
Ytelsesordning (lukket)	23
Totalt	23

Resultatregnskap	2025	2024
Nåverdi av årets pensjonsopptjening inkl. arbeidsgiveravgift	2 327 948	2 627 362
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	79 186	71 111
Avkastning på pensjonsmidler	-1 327 717	-1 311 998
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	184 219	198 338
Netto pensjonskostnad ytelsesordning inkl. arbeidsgiveravgift	1 263 636	1 584 813

Medlemsinnskudd	-745 804	-714 911
Netto pensjonskostnad ytelsesordning etter medlemsinnskudd	517 733	869 902
Pensjonskostnad innskuddsordning inkl. arbeidsgiveravgift	2 565 724	2 551 649
Planendring overgang til ny offentlig AFP per 01.01.2025	4 577 601	0
Sum pensjonskostnad inkl. arbeidsgiveravgift	7 661 058	3 421 551

Balansen	2025	2024
Beregnet brutto pensjonsforpliktelse 31.12	99 085 859	96 909 283
Pensjonsmidler 31.12	108 000 000	101 000 000
Netto forpliktelse før arbeidsgiveravgift	-8 914 141	-4 090 717
Ikke resultatført estimatavvik/planendring	11 071 486	6 862 012
Arbeidsgiveravgift	110 501	390 752
Netto pensjonsforpliktelse +/- midler inkl. arbeidsgiveravgift	2 267 846	3 162 047

Noter til regnskapet 2025

Økonomiske forutsetninger	2025	2024
Diskonteringsrente	3,90 %	3,90 %
Forventet lønnsregulering	4,00 %	4,00 %
Forventet avkastning pensjonsmidler	5,60 %	5,30 %
Årlig forventet reg. av pensjoner under utbetaling	2,75 %	3,00 %
Årlig forventet G-regulering	3,75 %	3,75 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Økonomisk forusetninger benyttet til DBO ved utgående balanse	2025	
Diskonteringsrente	3,90 %	
Forventet lønnsregulering	4,00 %	
Årlig forventet reg. av pensjoner under utbetaling	2,75 %	
Årlig forventet G-regulering	3,75 %	

Note 4 Anleggsmidler

	Bygninger og tomter	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar ol.
Anskaffelseskost pr. 01.01.25	80 434 439	4 090 191	10 244 105
- Avgang i året	11 421 621		
= Anskaffelseskost 31.12.25	69 012 818	4 090 191	10 244 105
Akkumulerte avskrivninger 31.12.25	18 447 529	3 861 593	8 920 996
+ Akkumulerte nedskrivninger 31.12.25	433 388	2 231	142 908
= Av- og nedskrivninger pr. 31.12.25	18 880 917	3 863 824	9 063 904
= Bokført verdi 31.12.25	50 131 901	226 366	1 180 201
Årets ordinære avskrivninger	749 284	64 180	228 573

	Samlinger	Sum
Anskaffelseskost pr. 01.01.25	14 010 352	108 779 087
- Avgang i året		11 421 621
= Anskaffelseskost 31.12.25	14 010 352	97 357 466
Akkumulerte avskrivninger 31.12.25	3 833 072	35 063 190
+ Akkumulerte nedskrivninger 31.12.25	884 530	1 463 057
= Av- og nedskrivninger pr. 31.12.25	4 717 602	36 526 247
= Bokført verdi 31.12.25	9 292 750	60 831 219
Årets ordinære avskrivninger	276 337	1 318 374

Det opereres med forskjellig avskrivningstider avhengig av avskrivningsgruppe og innenfor hver gruppe slik:
Inventar: 3-10 år
Maskiner: 5-20 år
Biler og andre transportmidler: 5-10 år avhengig av objekt
Bygg: 5-40 år
Tomer: Tomter avskrives ikke
Samlinger: 8-15 år (museale samlinger avskrives ikke)

Noter til regnskapet 2025

Note 5 Andre driftskostnader

Andre driftskostnader	2025	2024
Leie lokaler	9 768 553	8 870 901
Kostnader til drift av eiendom og lokaler	8 425 421	8 507 156
Annen leiekostnad	737 901	645 496
Vedlikehold	749 938	499 180
Verktøy, inventar, og utstyr	974 132	872 609
Honorarer	455 896	46 091
Fremmedtjenester	3 622 588	1 223 519
IT kostnader	5 629 950	5 049 798
Møte, kurs, reisekostnader og diett	1 182 542	1 291 698
Representasjon, kontigenter og gaver	291 738	311 132
Annonse og reklamekostnader	477 214	496 662
Kontorrekvisita, aviser og porto	225 368	211 986
Forsikringer	676 770	609 919
Tap på fordringer	0	6 800
Annen kostnad	252 630	300 078
Gebyrer	68 800	66 944
Sum	33 539 441	29 009 971

Revisjonshonorar for 2025 utgjør kr 99 000. Det er i 2025 fakturert kr 29 000 for andre attestasjoner og kr 72 000 for øvrig bistand.

Note 6 Egenkapital

	Grunnkapital	Annen innskutt egenkapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Pr. 01.01.	100 000	50 028 062	6 271 347	56 399 409
Utskillelse av Folkenborg Museum*	0	-4 543 610	-2 475 908	-7 019 518
Årets resultat	0	0	98 533	98 533
Pr. 31.12.	100 000	45 484 452	3 893 972	49 478 424

* skyldes opphør av forvaltningsavtale med Stiftelsen Folkenborg Museum pr. 01.01.2025.

Note 7 Varer

	2025	2024
Egentilvirkede ferdigvarer	476 792	453 100
Innkjøpte handelsvarer	1 460 890	1 846 893
Sum	1 937 681	2 299 992

Noter til regnskapet 2025

Note 8 Bankinnskudd

Innestående midler på skattetrekkskonto (bundne midler) er på kr. 1 618 093.

Note 9 Gjeld til kredittinstitusjoner

Etter refinansiering av sine lån i 2014 har Østfoldmuseene ekstern langsiktig lånefinansiering hos KLP.

Samlet langsiktig gjeld pr. 31.12.2025 utgjør 4 573 220 kr.

Pantstillelse er gitt av eierstiftelsene som formelle eiere av bygninger, jf. inngåtte forvaltningsavtaler. Garanti ved simpel kausjon fra Østfold Fylkeskommune for lån i KLP.

Note 10 Annen kortsiktig gjeld

Annen kortsiktig gjeld	2025	2024
Avsetninger og forpliktelser	51 897 944	48 289 495
Forskudd fra kunder	-18 010	-20 900
Avsatte feriepenger	4 191 810	3 942 763
Påløpte kostnader, forskuddsbetalt inntekt og påløpte renter	3 115 896	4 523 101
Gjeld til kreditinstitusjon	-1 609	0
Sum	59 186 030	56 734 459

Avsetninger og forpliktelser ovenfor er knyttet til periodisering av bevilgninger, gaver og tilskudd til øremerkede formål til bruk i senere år.

BDO AS
Wilbergjordet 2
Postboks 812
1609 Fredrikstad

Til styret i Østfoldmuseene Sti

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Østfoldmuseene Sti.

Årsregnskapet består av: ☐ Balanse per 31. desember 2025 ☐ Resultatregnskap for 2025 ☐ Kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2025 ☐ Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.	Etter vår mening: ☐ Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og ☐ Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av stiftelsens finansielle stilling per 31. desember 2025, og av dens resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regler og god regnskapsskikk i Norge.
---	--

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av stiftelsen i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen og årsrapport. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- ☐ er konsistent med årsregnskapet og

BDO AS, et norsk aksjeselskap, er deltaker i BDO International Limited, et engelsk selskap med begrenset ansvar, og er en del av det internasjonale nettverket BDO, som består av uavhengige selskaper i de enkelte land. Foretaksregisteret: NO 993 606 650 MVA.

side 1 av 2

Penneo Dokumentnøkkel: IBAQF-NIWQG-P883Z-XM007-OT4IQ-SIM0UE

- ☐
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til stiftelsens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at stiftelsen er forvaltet i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

BDO AS

Vidar Såheim
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Penneo Dokumentnøkkel: 18AQF-NWQG-P883Z-XMO07-OT4IQ-SM0UE

VEDLEGG H

Lenker

Østfoldmuseene

<https://ostfoldmuseene.no/>

<https://www.facebook.com/ostfoldmuseene/>

<https://www.instagram.com/ostfoldmuseene/>

<https://www.instagram.com/borgarsysse/>

<https://www.instagram.com/haldenmuseum/>

<https://www.instagram.com/fredrikstadmuseum/>

<https://www.instagram.com/kanalmuseet/>

<https://www.instagram.com/mossbyogindustrimuseum/>

https://www.instagram.com/museumsbutikk_ostfoldmuseene/

<https://www.youtube.com/@Ostfoldmuseene>

<https://www.linkedin.com/company/23063893/>

eKultur

<https://digitaltmuseum.org/virtual-experiences>

<https://digitaltmuseum.no/>

Borgarsysse Museum - <https://kulturpunkt.org/@ost-bm>

Halden museum - Fayegården - <https://kulturpunkt.org/@ost-faye>

Folkenborg museum - <https://kulturpunkt.org/@ost-fme>

Fredrikstad museum - Østfold i krig - <https://kulturpunkt.org/@polarbear>

Kystmuseet Hvaler - <https://kulturpunkt.org/@kh>

Moss by- og industrimuseum - <https://kulturpunkt.org/@ost-mbi>

ØSTFOLD MUSEENE

www.ostfoldmuseene.no